

Uvodnik

Julijan Čavdek

Bomo Slovenci še v pokrajinskem svetu?

Izkušnja v politiki uči, da je ravno poletje čas za obravnavanje posebno delikatnih vprašanj. Tudi letos prav sedaj začena prihajati v ospredje vprašanje volilnih okrožij v pokrajinah Trst in Gorica, kjer bodo naslednje leto volitve za obnovo pokrajinskih svetov in odborov. Za nas Slovence gre za pomembno zastopnost v institucionalnih predstavniških telesih.

S finančnim zakonom za leto 2010 (zakon št. 191 z dne 23. decembra 2009) in spremembami na podlagi 1. člena dekreta št. 2 z dne 25. januarja 2010 in zakona št. 42 z dne 26. marca 2010 je italijanska vlada zmanjšala za 20% število predstavniških mest v pokrajinskih svetih in odborih. Glavni namen je seveda zmanjšanje finančnih izdatkov za honorarje in sejnine izvoljenih predstavnikov. Sedanja deželna vlada Furlanije Julijske krajine namerava zvesto izpolniti določila državnih norm in se ne posluževati avtonomije, ki ji pripada. Tako je z deželnim odlokom št. 1024 z dne 28. maja 2010 že sprožila postopek za nov izris volilnih okrožij v pokrajinah Trst in Gorica. Postopek mora biti sklenjen do 30. novembra 2010. Iz tega izrisa bodo določena nova okrožja, ki jih bo manj (19), in bo za izvolitev svetnika v pokrajinski svet potrebnih več glasov. To pa avtomatično postavlja v težave manjše politične stranke, katere čakata politično izginotje ali spojitev.

Kaj pa Slovenci? Kako si bomo zagotovili naše predstavništvo v tržaškem in goriškem pokrajinskem svetu, kjer naj bi bilo po novem prisotnih po 19 svetnikov in ne več 24? V nobenem izmed omenjenih zakonskih določil ni zapisa, ki bi upošteval narodno specifično teritorija in prebivalstva v obeh pokrajinah. Nikjer ni omenjen ne zakon 482/99 ne zakon 38/01, kot tudi ni nikjer zapisano, da je potrebno vprašati paritetni odbor za mnenje. Torej se nam obeta spet ohromitev naših pravic? Ali bomo prikrajšani za demokratično predstavništvo, ki ni nikjer zagotovljeno, in bomo spet prepuščeni na milost in nemilost večjih političnih strank? Prav prijeten zalogaj za poletno obdobje, se vam ne zdi?

Sicer nekoliko manj boleče bo za Trst, kjer, na podlagi razsodbe Ustavnega sodišča št. 375 z dne 25. julija 1995, velja 9. člen zakona št. 122/1951, po katerem bo mestu Trst pripadalo 9 okrožij (svetnikov), ostalim občanom tržaške pokrajine pa 10 okrožij (svetnikov).

Za Gorico bo težje in že iz prvih osnutkov izrisa okrožij opazimo, da naj bi bila sedanje "slovenskemu okrožju" Doberdob-Svodnje-Zagaj priključena celotna občina Fojan-Sredipolje, ki šteje približno 3000 prebivalcev in jo trenutno vodi desnica. Po novem bo tako za izvolitev potrebnih bistveno več glasov. Kje in kako jih bomo našli?

Rešitev sicer ne manjka. Nakazana je bila že možnost, da bi del občine Ronke (Selce in Romjan) priključili okrožju Doberdob-Svodnje-Zagaj. Na enak način bi bila možna tudi priključitev Štandreža omenjenemu okrožju, kakor tudi bi se lahko občina Števerjan priključila sedanjemu okrožju Gorica 2, kjer so že prisotne vasi Pevma, Podgora, Oslavje in Štmaver. Lahko pa bi dežela FJK - z lastnim zakonom - dodala sedanjemu državnemu volilnemu zakonu evropski model, kot to velja za deželne volitve. Rešitev je torej kar nekaj. Ali bo deželna politika sposobna upoštevanja demokratične zastopnosti Slovencev, je pa drugo vprašanje.

Med nebom in zemljo...

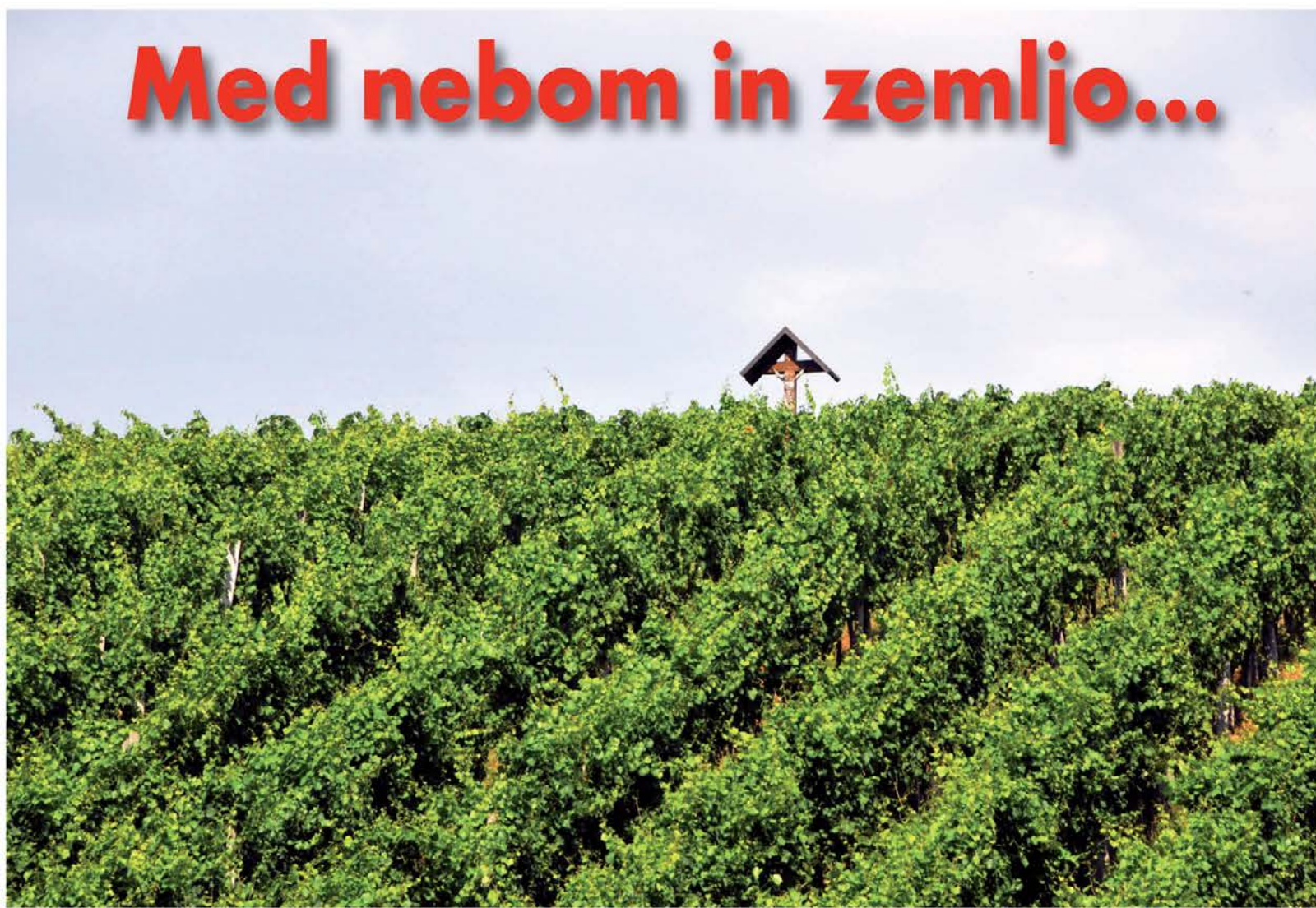

Foto DPD

"Turistična revščina", nova bolezen gospodarskega sistema Počitnice... samo na razglednici!

Ekonomska kriza še ni mimo, obratno: v "cenični" selekciji svojih "žrtev" se še najbolj znaša nad "običajnimi" šibkimi, to je nad delavci, številnimi družinami, mladimi in priseljenici. Posredno torej močno prizadeva predvsem najmlajše prebivalce, otroke.

Že lani so ugotovili to, kar postaja vse bolj "oguljena fraza", pa vendar kruta resničnost: revni postajajo še revnejši. Letos se ta težnja - po podatkih statističnih uradov - še pogloblja. Več kot dva milijona in pol družin na Apeninskem polotoku (t. j. skoraj osem milijonov prebivalcev) živi z manj kot tisoč evri mesečnih dohodkov. Več kot trije milijoni (5% prebivalcev) so tako revni, da si ne morejo privoščiti niti najnujnejših dobrin. V zadnjih dveh letih je Italija izgubila 600 tisoč delovnih mest, pri čemer so še najbolj nastradali mladi, ki zamažajo išeče zaposlitev in so zaradi tega v vedno hujših težavah; iz teh se "rešujejo" tako, da ostajajo v varnem družinskem "gnezdu", kar - dolgoročno - ne vodi nikamor. Pomanjkanje kolikor toliko redne službe kaj kmalu potisne posameznika oz. družino na rob družbe, v revščino in osamljenost, ki zlahka postane razlog še hujših socialnih težav.

Posebno stisko v danih okoliščinah doživljajo t. i. številčne družine, tiste s petimi ali več člani: ko starši zlasti zaradi posojil zdrknejo pod prag revščine, ne zmorejo več zagotoviti sebi in otrokom niti tega, kar je potrebno za dostojanstveno življenje. Kar 25% takih družin (ena na štiri!) je revnih. Jasneje povedano: skoraj dva milijona otrok živi v neprimernih bivališčih, kjer si pozimi ne morejo privoščiti kurjave, v številnih primerih pa niti ne dveh toplih obrokov na dan.

Živimo sicer v družbi, ki se raje odpove oblačilom in hrani kot pa mobilnemu telefonu... In vendar vse več družin in otrok vidi letoviščarske kraje samo na

razglednicah (če jim jih kdo - sicer v dobri veri - sploh še pošilja). Po zadnjih podatkih skoraj polovica prebivalstva (46,3%; leto prej 43,8%) letos ne bo šla na dopust. Vse več je torej ljudi, ki bodo poletne počitnice preživeli... doma. Glavni razlog je vedno isti: pomanjkanje sredstev. Finančnih, seveda. V prvih šestih mesecih tega leta so se po

višale cestnine na avtocestah (+5,5%), vozovnice za vlak (+12,7%), cena bencina (+14,8%) in drugih goriv (+13%). Strokovnjaki že govorijo o novi "bolezni" našega gospodarskega sistema, ki jo sintetično imenujejo "turistična revščina". Z razliko od prejšnjih let je letos vse manj tistih, ki so do zadnjega trenutka neodločeni, če bodo šli ali ne na dopust. Vprašanje se tokrat za marsikoga niti ne postavlja... Z druge strani, kdor si počitnice privoščiti, zanje potroši povprečno 20% več kot lani poleti.

V Italiji, pa tudi v Sloveniji je bila gospodarska kriza lani v zavesti ljudi pre-

težno v makroekonomskih podatkih, na papirju, medtem ko je v žepu niso močno občutili. Letos so makroekonomski kazalci morda za spoznanje boljši, analisti govorijo o začetku izhoda iz krize, in vendar je pritisk na družinske proračune večji. Nekateri se kljub krizi ne vdajo v uso-

do in kvečjemu spreminjajo potovalne navade. Raje kot za oddaljene cilje se odločajo za domačo ali bližnje države, sploh pa iščejo storitve z več dodane vrednosti oz. čim ugodnejšo ponudbo z najboljšim razmerjem med kakovostjo in ceno. Zaradi recesije je za marsikoga posebno zanimiva "last minute" ponudba.

Kriza torej še vedno obstaja, toda svojih ošiljenih zob očitno ne kaže vsem. In razkorak med enim in drugimi je vse večji. / DD

22. romanje treh Slovencev na Sv. Višarje

Rafaelova družba in Zveza evropskih izseljenskih duhovnikov vabita rojake iz zamejstva, zdomstva in domovine v nedeljo, 1. avgusta, na romanje na Svete Višarje, ki so letos posebej praznične, saj se praznuje 650. obletnica romarske poti! Pešpot se bo začela ob 8. uri ob vznožju gore nad Žabnicami, od koder se bodo udeleženci ob premišljevanju križevega pota povzpeli k cerkvi Matere Božje. Kdor želi, ima za vzpon na voljo žičnico. Ob 10.30 bodo prisluhnili predavanju msgr. Jožeta Kopeiniga, rektorja Katoliškega doma v Tinjah na Koroškem, na temo Slovenska kultura - podlaga suverene slovenske zavesti. Slovesno mašo bo ob 12. uri ob somaševanju izseljenskih in drugih duhovnikov daroval mariborski škof dr. Franc Kramberger. Ob 13. uri bo na ploščadi za cerkvijo kratek kulturni program, ki mu bo sledilo družabno srečanje. Pri programu bo sodeloval združeni pevski zbor iz južne Nemčije. Srečanje sofinancira Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Digitalizacija televizijskega signala Rai Kako bo s slovenskim sporedom?

Jesen 2010, ko naj bi se tudi pri nas končal prehod v digitalni sistem oddajanja, se bliža naglih korakov in je zato zaskrbljenost zaradi še nejasne usode oddajanja slovenskih sporedov čisto na mestu. Zagotovila deželne ravnatelj Rai Roberta Collinija so jasna, saj se navsezadnje sklicuje na dejstvo, da so slovenski sporedi italijanske javne radiotelevizijske hiše zajamčeni na osnovi zakonov in pogodb med podjetjem Rai in italijansko vlado. V novo konvencijo, ki je bila sklenjena decembra lani, je bila med drugim

vključena omemba vidljivosti slovenske televizije Rai tudi v videmski pokrajini, pa čeprav ob ugotovitvi, da so finančna predvidevanja na nespremenjenih, starih nivojih. To pomeni, da niti minimalno upoštevano povišanje stroškov in novih potreb. Deželna uprava se že dalj časa trudi, da zagotovi financiranje, oddajanje in ne nazadnje vidljivost televizijskih sporedov tudi v furlanščini in nemščini. Odbornik Molinaro je menda izjavil, da bi lahko sporedom v manjšinskih jezikih posvetili poseben digitalni kanal. Če se to

zgodí, ne da bi kakorkoli oškodovalo slovenske sporede, je dobra ideja.

Zavlačevanje z rešitvijo je zato po eni strani najbrž vezano na poskus, da bi se oddajam v manjšinskih jezikih zagotovila celovita rešitev. Bistveno pa je, da bo sedanja oddajna frekvenca Rai3/bis vključena v glavni sklop MUX 1 (mux je v digitalnem sistemu skupina različnih kanalov, ki potujejo na isti frekvenci), v katerem je prostor za največ 4 do 5 kanalov in se zato za ta prostor poteguje tudi Rai 4. Gre za dragoceno mesto, ki ta trenutek edino zagotavlja vidljivost na 98% teritorija naše dežele. To bi v dobri meri zagotovilo vidljivost slovenskih sporedov tudi na Videmskem.

Igor Gabrovec

Seja Deželne komisije za slovenske šole O težavah v novem šolskem letu

V sredo, 21. julija, je bila na Nižji srednji šoli I. Gruden v Nabrežini dvanajsta seja Deželne komisije za slovenske šole, na katero so bili kot gostje povabljeni tudi ravnatelji slovenskih višjih srednjih šol, senatorka Tamara Blažina (le-ta se zaradi institucionalnih obveznosti seje ni mogla udeležiti), deželni svetovalec Igor Gabrovec, uč. Katja Čuk ter g. Rudi Barthalot iz Kanalske doline. Seja je bila sklicana na pobudo članov, zlasti za obravnavo vprašanja oblikovanja razredov na slovenski višji srednji šoli v š. l. 2010/2011. V

zvezi s tem je Komisija izglasovala resolucijo, ki se zavzema za ohranitev vseh predvidenih učnih smeri, pa tudi za oblikovanje samostojnih, ne pa "artikuliranih" razredov. Komisija je vodjo urada za slovenske šole zavezala, da resolucijo posreduje deželni ravnateljici. V nadaljevanju seje se je Komisija seznanila z nadaljnji težavami, ki spremljajo priprave na novo šolsko leto, tako glede kadrovskega seznama učnega in neučnega osebja kot glede začasne namestitve špetske dvojezične šole. V nadaljevanju seje sta Ksenija Dobrila in Katja Čuk po-

ročali o avdiciji pri 7. stalni komisiji senatne zbornice v zvezi z delegiranim zakonom o poklicnem usposabljanju šolnikov. Komisija je nato prisluhnila predsedniku Kulturnega društva Planika iz Kanalske doline Rudiju Barthalotu. Le-ta je poročal o težavah v zvezi s tečajem slovenščine na osnovni šoli, ki se obetajo v naslednjem šolskem letu. V zvezi s tem je komisija vzela v pretres razne opcije (zakon 482, deželni zakon 26 itd.), soglašala pa je, da bi bila potrebna sistemski rešitev. Na koncu je bilo na seji sproženo vprašanje učnega osebja, ki je v službi na Deželni šolski ravnateljstvu po 7. členu zakona 932/1973. Komisija je izrazila bojazan, da ne bi preklic njihove namestitve za nedoločen čas negativno vplival na kontinuiteto upravnega dela Urada za slovenske šole.

AVSTRIJSKA KOROŠKA Dvojezični napisi

Za večino niso pomembni!

Medtem ko se politiki na avstrijskem Koroškem prerekajo glede dvojezičnih krajevnih napisov, za večino avstrijskih Korošcev to očitno ni pomembna tema. Glede na javnomnenjsko raziskavo celovškega inštituta Human je 62% vprašanih odgovorilo, da so zanje dvojezični krajevni napisi "brez pomena". V nedavno objavljeni javnomnenjski raziskavi je samo pet odstotkov vprašanih dejalo, da jih dvojezični krajevni napisi motijo,

82% je bilo nasprotnega mnenja. Hkrati jih je 23% menilo, da so dvojezični krajevni napisi "zelo pomembni". 13% vprašanih je bilo brez mnenja glede dvojezičnih napisov. Kar štiri petine vprašanih je menilo, da bi morali v luči 90.

obletnice koroškega plebiscita, ki bo 10. oktobra, vprašanje dvojezičnih krajevnih napisov rešiti, proti jih je bilo šest od-

Na dnu...

stotkov. Ostali so bili brez mnenja. Na vprašanje, kdo bi moral poskrbeti za rešitev vprašanja, je 77% menilo, da je to deželna vlada avstrijske Koroške, 12% zvezna vlada na Dunaju, 11% pa jih podpira referendum. Na avstrijskem Koroškem so pred nedavnim v skladu z odločitvijo avstrijskega ustavnega sodišča dvojezične krajevne napise postavili v Pliberku, Drveši vasi in Žvabeku. Avstrijsko ustavno sodišče je dvojezične table za Pliberk in Drvešo vas odredilo leta 2005, a so se deželne oblasti doslej izogibale uresničitvi odločbe, ta mesec pa je avstrijsko ustavno sodišče znova zahtevalo postavitev ustreznih dvojezičnih tabel za Pliberk. Ker odločba smiselno velja tudi za Drvešo vas in Žvabek, so ustrezne table postavili tudi tam. Avstrijsko ustavno sodišče ima v obravnavi še 12 primerov, ki se nanašajo na dvojezične krajevne table na avstrijskem Koroškem.

Po zadnjih sodnih preiskavah Italijo pretresajo nove afere

Zal se moramo ponovno ukvarjati s starimi in novimi notranjimi italijanskimi problemi, ki ne samo negativno odmevajo v širši javnosti, ampak hkrati tudi spodkopavajo verodostojnost javnih upraviteljev in drugih političnih predstavnikov pri državljanih, ki zaradi tega kažejo ne samo vedno večje nezanimanje za politiko, ampak tudi moralni odpor. Začnimo kar z ugotovitvijo, da sedanja desnosredinska koalicija na osnovi volilnih izidov razpolaga v parlamentu s tako prevladujočo večino, da bi lahko brez nepotrebnih polemik, zlasti z levo usmerjeno opozicijo, nemoteno izvedla prepotrebne reforme na raznih področjih, ki se jih pa po skorajšnjem preteku polovice mandata ni še odločilno lotila. Po drugi strani pa se je ukvarjala z umetno napihnjenimi problemi ali z zaščito vodilnih politikov na najvišjih položajih, predvsem samega predsednika vlade Berlusconi, pred starimi ali novimi morebitnimi sodnimi procesi. Tako se je, recimo, pretirano ukvarjala z vprašanjem t. i. varnosti državljanov pred kriminalnostjo, povezano predvsem s prisotnostjo tujih priseljencev. Severna liga je izsilila organiziranje prostovoljnih obhodnic in oborožitev občinskih redarjev. Dejansko so številne občine odklonile ponujena zadevna finančna sredstva, ker je bil problem umetno ustvarjen.

Vprašanje zase je, kako se je vlada spopadla s posledicami gospodarske krize na socialne sloje z minimalnimi dohodki. Nezadostnost sprejetih ukrepov je privedla do tega, da so potrošniki začeli omejevatí nakup potrebne vsakdanje hrane, ker se je pač njihova kupna moč zmanjšala. Vlada se namreč preveč zanaša, da bodo tržne zakonitosti sprožile ponovno zagon gospodarstva, kar je seveda v danih razmerah nerealno. Nasprotno, priča smo povečevanju brezposelnosti, mnogim pa se postopoma izteka dopolnilna

blagajna z vsemi predvidljivimi socialnimi posledicami. Nove težave bo povzročil vladni varčevalni manever, ker bodo deželne in občinske uprave zaradi krčenja prihodkov morale občutno omejiti javne storitve v korist številnih državljanov.

V središču italijanske politične pozornosti je že od začetka julija odkritje sodnih oblasti domnevne vpletenosti vidnih predstavnikov vladne stranke Ljudstva

sodnim pregonom vodilnih predstavnikov najvišjih državnih institucij. Zadevno skupino osumljenecv so mediji označili kar za ložo P3, ki je po mnenju preiskovalcev letošnjega marca skušala izvajati pritisk na javne tožilce iz Firenc, ko so ti vodili preiskavo proti civilni zaščiti, v katero je vpleten tudi omenjeni koordinator Ljudstva svobode Verdini. Ta je nadalje vpleten v afero v zvezi z gradnjo vetrnih elektrarn na Sardiniji.

Še najbolj je odmeval primer poslanca Nicole Cosentina, čigar odstop z mesta podtajnika na ministrstvu za gospodarstvo (zadevni minister Scajola je, kot obče znano, pred kratkim odstopil, ko je sodstvo razkrilo, da je kupil razkošno stanovanje v Rimu delno z denarjem sumljivega izvora) so formalno zahtevale tri opozicijske stranke (DS, Italia vrednot in UDC) in predsednik poslanske zbornice Fini je že določil datum glasanja o nezau-pnici proti njemu. Po Berlusconi-jevem nasvetu je podtajnik Cosentino sicer odstopil, a ga je Berlusconi potrdil na mestu strankinega koordinatorja v Kampeniji.

Angelino Alfano in Silvio Berlusconi

Iz navedenih dejstev in dogodkov je razvidno, da vladna stranka Ljudstva svobode in z njim njen predsednik

svobode skupaj z nekaterimi pripadniki oblastniškega podzemlja v združevanju v hudodelske namene. V tem smislu sta prešla sodno obvestilo dva koordinatorja Berlusconi-jeve stranke, in sicer poslanec Denis Verdini in Nicola Cosentino, ki je do odstopa prejšnji teden bil celo vladni podtajnik za gospodarstvo in finance. Sodno obvestilo o vpletenosti v preiskavo je prejel tudi znani senator Marcello Dell'Utri, ki je bil pred kratkim dokončno obsojen zaradi sodelovanja v podkupniški zadevi, povezani z Berlusconi-jevim podjetjem Mediaset. Skupina je namreč obtožena, da je izvajala nezakonite pritiske na sodne oblasti in posebno na ustavno sodišče, ko je to obravnavalo sporni Alfano zakon o imuniteti pred

preživljata dokaj kritične trenutke in vedno težje obvladujeta stanje v stranki sami. Zelo mu je na poti podpredsednik in soustanovitelj stranke Fini, ki vztraja pri zahtevi po notranji demokratizaciji in svobodnem izražanju avtonomnih mnenj. S tem se je v stranki začel proces notranjega diferenciranja, kar se potem odraža tudi navzven. Politični opazovalci si vedno bolj postavljajo vprašanje, ali se bo Berlusconi sprjaznil z dejanskim stanjem ali ga bo skušal odpraviti. Nekateri so mnenja, da bo jesen prinesla spremembe tudi na vladni ravni. Govori se celo o možnosti, da pride do sestave nove vlade na širši osnovi in z novim ministrskim predsednikom na čelu.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Grozeče sklicevanje na sveto zemljo

Posebno sodišče Organizacije Združenih narodov je zavrnilo pritožbo Srbije in potrdilo, da je proglasitev neodvisnosti Kosova polnopravno dejanje. Kosovo se je osamosvojilo pred dobrih dvema letoma, do sedaj ga je priznalo 69 držav. Uradna Srbija tudi sedaj izjavlja, da nikdar, a res nikdar Kosova ne bo priznala kot samostojne države, in tu smo že pri razlogih za tovrstno trdo stališče. Razlogi so vsekakor osupljivi, segajo v davno preteklost in se navezujejo na religijo ter predvsem na pravico do določenega ozemlja, zaradi česar imenujemo takšno razmišljanje ne več geopolitiko, pač pa georeligijo. V tem smislu je pred nekaj dnevi pravoslavni patriarh Irenej pozval Srbe, naj bodo mirni in naj se na miren način postavijo v obrambo Kosova, "naše svete dežele". Svetost Kosova, kot jo pojmuje Srbija, pa ne izhaja le iz dejstva, da je v severnem delu te pokrajine umeščenih nekaj najpomembnejših srbskih samostanov, ampak tudi iz travmatičnega spomina na bitko na Kosovskem polju, ki se je v ustnem izročilu ohranila vse do današnjih dni. Leta 1389 so bili namreč Srbi na Kosovu poraženi od Turkov, zaradi česar so postali turški protektorat in izgubili neodvisnost. Velika narodova bolečina je očitno spremenila prizorišče poraza v svetinjo in za Srbe je postalo ozemlje Kosova, treba je podčrtati besedo ozemlje, izvir vere in skorajda temelj narodnostne identitete, del telesa, brez katerega ni mogoče živeti. Res neverjetno, minilo je že več kot šest stoletij in rane, ki so

postale svete, so še vedno žive in za svojo vero potrebujejo točno določeno ozemlje, ne glede na povsem drugačno sedanjo situacijo in vsa vmesna stoletja. Pa ko bi ta zgodba bila le neverjetna, problem je v nagibu takšnega narodno-verskega prepričanja, ki se je vselej pripravljeno z orožjem boriti za vnovično pridobitev svetega ozemlja. Kadar katero koli ozemlje postane za določen narod sveto, kadar je ozemlje pogoj za njegov duhovni obstoj, tedaj imamo pred seboj večno možnost izbruhov nasilja in vojn. Ali kot je npr. mogoče slišati za sedanjo skrajno desno izraelsko vlado, ki menda ni pripravljena deliti Jeruzalema tudi z drugimi, oziroma vzpostaviti to ključno mesto kot tvorno stičišče med verami in narodi. Vse to v imenu čudne pravice, ker je kralj David mesto osvojil tisoč let pred Kristusom! In kot je res, da ima slej ko prej vsak narod svojo dolgo politično in versko zgodovino, toliko bolj je res, da se večji narodi v odnosu do manjše sosedne pogostoma sklicujejo tudi na ozemlje, kar je seveda največje možno zlo. Manjši narodi, ker nimajo ali niso imeli tolikšne vojaške moči, tega ne počnejo, zato so nenehno izpostavljeni pritiskom večjih. So manjši narodi zaradi tega slabotni? Zagotovo ne, pač pa so v poduk vsem velikim, ki naj se v svojem samopotrjevanju nikdar ne sklicujejo na večerj ali v davni preteklosti osvojen teritorij, sicer bodo vedno sprožali nasilje ali celo nove vojne.

Janez Povše

POGOVOR Alenka Rebula

"Svet brez vojne v srcu je končno pripravljen na setev ljubezni. Rada bi bila taka njiva..."

Alenka Rebula ni le priznana slovenska publicistka, pesnica, pisateljica in strokovnjakinja na področjih globinske psihologije, samovzgoje, ženske psihe, ljubezni, izobraževanja in družbene kritike. Je predvsem oseba misli, dejanj, človek dialoga, ženska resnice. Je glasnik modrosti in (notranjega) miru, velika poznavalka človeške duše in obnašanja, naših skritih in prikritih lastnosti ter še večja zagovornica iskrenega, polnega življenja. O pogovoru z njo sem veliko razmišljala: vprašati sem jo želel vse in še več ter le odpreti ušesa. V odgovor sem dobil neskončen zven globine brez konca.

Alenka Rebula je v teh bizarnih časih sogovornik, ki bi ga vsi potrebovali. Ali pa vsaj avtor izvrstnih knjig, prispevkov, vodja delavnic in srečan, ki nam lahko odprejo horizonte misli. Svet odprtih ljudi jo že poslušajo in prav je tako. Sledite njenemu bogatemu delu, prelistajte knjigo, skočite na barvito spletno stran www.alenkarebula.com in dobili boste vsekakor nekaj zase. Nekaj tihega, skromnega, toda pristnega, resničnega. Alenka Rebula je tudi to...

Draga Alenka, pozna se z družboslovnega liceja A. M. Slomšek v Trstu, kjer ste mene in vseh 11 sošolk pet let spremljala skozi fascinanten svet družbenih ved, skozi svet človeka. Začniva torej pri Vaši pedagoški izkušnji. Kje vidite čar šole, poučevanja in učenja?

V resnici mi je všeč le mentorsko delo. Šola kot struktura, ki zahteva ure in ure sedenja in poslušanja, je preživela in mladih ljudi ne pripravljajo na življenje. Potrebni bi bili skupno raziskovanje v naravi in živi družbi, ustvarjanje, dialog. Rada pa imam človeški stik, možnost, da posredujem čar kulture, umetnosti, napor spopadanja z neznanjem in tiranijo, vsega, kar dela človeka velikega in plemenitega. Mladim skušam posredovati moč domišljije, vrednost kritičnega duha in svobodnega iskanja, ker je to tudi zame pomemben vir življenja.

Koliko, kaj in kako ste se v teh letih naučila od svojih učencev? Predvsem sem odkrila, s kolikimi težavami se na skritem spoprijemajo in kako kljub vsemu večinoma ohranjajo humor in življenjsko moč. Več poguma zmorejo kot mi odrasli. Mladi so mi všeč tudi zato, ker ne verjamejo besedam. Čutijo, kdo smo, čutijo, s kom imajo opravka, njih mogoče prevarati. Naučili so me stika z globljo realnostjo v ljudeh. Zdaj vem, da vided vedno varo. Mladi nikoli niso samo to, kar se zdi prvi hip. Nikoli tudi ne moremo predvidevati, kako se bo kdo razvil, kaj bo čutil in mislil. Mladi me vedno presenečijo, ko jih srečam čez leta in pomislim, kaj sem predvidevala, ko so bili v šolskih klopeh.

Bila so leta, ko so se mladi osvobodili avtoritete in se postavili za svoje (tudi dijaške) pravice. Učitelj, vodja, starš ni tisti, ki "vse ve", toda le mediator in prenašalec določenih znanj, izkušenj, vrednot. Kako gledate na današnje situacije, ko berno o tožbah obsesivnih staršev proti učiteljem, ki dajejo negativne ocene in opominjajo "nedolžne" razgrajaje?

Taki starši tudi sami ne znajo postavljati zdravih meja. To je generacija odraslih, ki so jih že njihovi starši razvadili in obenem vzgojno zapustili. To pelje v moralno razpuščenost. (Naši državni politiki so lep primer take drže, ko je vse

dovoljeno in občutek odgovornosti in sočutja do izkoriščanih ne obstajata). Mnogi starši so ostali nedorasli otroci, ki ne znajo vzgajati ne sebe ne svojih otrok. Mislijo, da imajo pravico, da si vzamejo čim več, tako kot njihovi otroci. Seveda so zato vsi, ki bi radi otroku postavili meje, njihovi nasprotniki. Vse ovire morajo biti odstranjene. Navidezno otroka podpirajo, a ga v resnici hudo ovirajo. Ne dopuščajo mu, da bi stopil v realnost in se spoprijel s težavami ter tako odkril svojo moč in oblikoval svojo lastno odpornost. Gotovo pa manjka tudi prava bližina, globlja navezanost. Morala klije samo iz globokih, iskrenih čustev. Morda pa so tudi ti mladi starši odrasli v blagostanju, a brez iskrene, tople vezi s starši, ki bi jim dala etično občutljivost. Za odnos z lastnimi otroki je potrebna notranja čistost. Dokazano je, da se težave v odnosih večinoma prenašajo iz roda v rod. Kdor razvaja, se ni naučil ljubiti.

Kako bi Vi obrazložili staršem (in bodočim staršem), da je otroku potrebno reči tudi ne? Je res temu tako, v katerih priložnostih in zakaj? Kako težka preizkušnja, kajne...?

Otrok, ki odrasča brez meja, je tiran brez moči. Ljudje, ki ne poznajo svojih meja, ne vedo, kdo so. Tudi svojih talentov ne morejo razviti, ker so brez zavesti o svoji enkratni, omejeni identiteti. Lastna globlja moč jim ni dostopna. Če hočemo narisati prodoren obraz, moramo potegniti jasne črte. Vse, kar ima svojo izrazito podobo, ima izdelane, jasne meje. Nobena dežela ne obstaja, dokler ne zariše njenih mej. Meje so lahko prehodne, a biti mora jasno, kje tečejo in kako jih lahko prestopajo. Otroci brez meja ni problem, problem so odrasli, ki se umikajo iz svojih odgovornosti.

Ostaniva v bližini: Knjiga "Globine, ki so nas rodile" je po mnenju mnogih temeljno delo v slovenski psihološki literaturi, "za katerega bi želel, da bi ga prebiral generacije staršev in vzgojiteljev, da bi znali omogočiti naravno dozorevanje", kot piše strokovnjak Blaž Mesec. Nam lahko na kratko opišete Vašo vizijo vzgoje otrok in njihovega "naravnega" dozorevanja?

Odnos do otroka je odnos do sočloveka. To je moje osnovno izhodišče. Z otroki vsi ravnamo v glavnem tako, kot ravnamo s seboj in drug z drugim: lahko smo razpuščen, ravnodušni, nasilni, polni iluzij, zlagani... Ali pa pristni, ljubeči, zmočljivi, a zavzeti in navzoči z vso svojo osebnostjo v odnosu z otrokom. Če med nami in otrokom živi resnica, potem vzgoja obstaja, drugače pa je vse samo manipulacija. Bližino med nami in otrokom pa ustvarja samo resnica. Vsa vzgoja je pravzaprav v občuteni, globoki bližini. Tam se dogaja vse.

Zakaj je večkrat tako pomembno poslušati bolj kot neprestano govoriti?

Če ne poslušamo, se odzivamo samo na svoje predstave o drugem, ne pa nanj. Drugi doživlja, da za nas ne obstaja. Zato ne bomo veliko izvedeli o soljudih. Nihče od nas se ne odpre človeku, ki nas ne vidi in ne sliši. Ni dovolj, da smo družina: če se ne poslušamo, ostanemo tuji kljub skupnemu življenju. Kdor ne poslušajo, se ne more razvijati, ostaja vedno enako prazen oziroma poln samega sebe. Gostobesedni narcizi v družini ali zunaj postanejo stara plošča.

Kako gledate na psihoanalitično prepričanje, da "nismo go-

spodarji v našem domu" oz. da je zavestno doživljanje življenja le majhen del našega realnega vsakdana?

Psihološke teorije niso le znanost, so tudi odraz hudih bolečin in strahov njihovih avtorjev, naše civilizacije, zgodovinskih razmer. Osebnost ne verjamem, da ostajamo sebi vedno tuji ali nedostopni. Mislim, da svojega bistva ni treba

iskati in da se v sebi lahko naselimo kot v toplem, varnem in obenem odprtem domu. Svoje bistvo vsak nosi v sebi kot dar, ki si ga ni treba prilaščiti. Važno pa je, da se odpravimo zlaganosti in nasilju. Svoje čisto bistvo lahko vsak vidi, če se ozre vase skozi ljubezen do sebe, drugih in sveta. Tam zasije naša človeškost v vsej svoji skrivnostni dopoljenosti. V vsakem človeku je nekaj svetega.

Se strinjate, da nereflektiran posameznik, odtujen sam sebi, polaga upanje v iluzije, mite, zgodbe, verovanja? Kaj v njih išče in zakaj se je težko postaviti na "svoje noge"?

Če smo notranje otopeli, iščemo umetne občutke, saj nam pristni niso dosegljivi. Vsi hočemo čutiti, da smo živi in da se z nami dogaja nekaj pomembnega. Praznina vedno rodi mogočne iluzije, ker v njej ne moremo preživeti, saj je grozna. Zato si izdelamo karkoli, lahko tudi navidezno živahnost, odločnost in učinkovitost. Iluzije si lahko ustvarimo s svojim telesom, z umom, s čustvi, z virtualnim duhovnim življenjem. Žival tega ne more, lahko je zvesta le svoji naravi, ne more spremeniti svojih nagibov. Mi pa smo ljudje in se lahko odločamo za bleščeče igranje vlog, medtem ko smo notraje razsuti in polni bolečine.

Zahodni človek vedno več ima, toda vedno manj je. Kako bi z Vašo modrostjo dopolnili današnje problematično življenjsko naravnost k "imeti", ne pa k "biti"?

Nekateri pravijo, da danes ni niti več pomembno "imeti". Vidljivost je postala važnejša od resničnega bogastva. Novi idol je prepoznavnost. Baje je zdaj važno predvsem to, da imamo primeren videz, ki deluje. Včasih je bilo važno, da si lahko kupil velik avto. Danes je važno, da ga pokažeš, nihče te ne vpraša, če je res tvoj in če si ga pošteno plačal. Lahko živimo v dolgovi, glavno je, da učinkujemo razkošno, upešno in prepričljivo. Naša družina je lahko nesrečna in

sprta, glavno je, da nihče tega ne ve. Lahko smo težko bolni, glavno je, da to ne škodi naši družbeni vlogi. Druge doživljamo kot občinstvo ali kot sodnike, namesto kot svoje bližnje.

Se Vam zdi (mo) generacija 21. stoletja manj srečni, kot so bile prejšnje? Zakaj le in v čem?

Ne vem, koliko so se včasih lahko spraševali, ali so srečni. Med voj-

doseči in česa ne, sposoben je razlikovati govorico iluzij od govorice upanja in možne veličine. Brez večjih težav lahko začutimo, kaj nam skušajo prodati, če smo preprosti in pristni.

Zakaj je človek tako fasciniran nad eksotiko in "sosedovo travo, ki je vedno bolj zelena", hkrati pa se vračajo nasilne tendence sovražstva do drugačnega, homofobija, ksenofobija, fanatizmi?

Evropska duhovnost je precej izčrpana, neosebna. Imamo bogato tradicijo, krščansko in ne, a je nismo sposobni prebrati. Glasno zagovarjati svoje vrednote ni dovolj, potrebna je duhovna moč. Prepričljivost verskih vrednosti na primer deluje le, če pronicna skozi vse, kar verniki delajo v vsakem trenutku svoje vsakdanjosti, še posebno pa v odnosu do drugačnega mislečih. Evropska duhovnost danes ne zna še pričevati kulture miru in sočutja do drugega, kar pa je na primer močna točka budizma. Ljudje žal iščejo drugje, če tega ni med nami.

Se Vam zdi, da se na raven posameznika danes polagajo prevelike odgovornosti in pričakovanja? Postati "moramo" boljše, močnejši, natančnejši, modrejši, bogatejši...

Res je, danes smo vajeni, da se je treba ocenjevati, kajti vse ima svojo ceno kot zavojček kave na polici. Če ne dokažem, da sem dovolj dober, me nihče ne bo hotel... in bom zavržen, izgubil bom "iz produkcije". Če gledamo nase kot na predmet, ki mora biti viden in mora iti v promet, potem sebe nujno ocenjujemo kot (ne) konkurenčno ponudbo. Tega se rešimo le, če začnemo nase gledati kot na človeško bitje neprecenljive vrednosti, katerega smisel je ljubeče življenje. To nas reši samodokazovanja. Če vem, kdo sem, si ne morem želeli biti več in se tudi ne bojim, da bom manj.

Zakaj inteligenca števil, pojmov, podatkov, formul ni dovolj za zdravo, zrelo, polno življenje? Se lahko čustvene inteligence sploh "naučimo" in kako nam ta pomaga v življenju?

Ljubezen ni nekaj, kar lahko pridobimo s šolanjem in potem dvi-

gnemo diplomu v ustrezni ustanovi. Treba je skozi ogenj resnice in žrtvovati marsikatero utvaro. Naučimo se je v živih odnosih z ljudmi in predvsem v odnosu do sebe, kar je še najtežje.

Kje je danes prostor za sočutje, kje je prostor za pomoč, spoštovanje, empatijo, iskreno odprtost do drugega in ali si moramo ta prostor sami poiskati?

Prostor sočutja je v našem srcu in telesu. Sočustvovati s seboj, živeti notranjo spravo z vsem, kar smo in nismo, je pogoj za mir. Iz tega miru lahko potem tudi poslušamo drugega, sprejemamo in dajemo. Sočutje ni popustljivost in pasivno sprejemanje česar koli. Sočutje je čuječnost, globoko zavedanje zapletenosti človekovega življenja in zavest, da nikoli ne moremo soditi, ker nimamo nikoli vseh podatkov o notranjem življenju drugega človeka. Sodijo lahko sodišča, ko izvajajo zakone, človek sam pa po mojem mnenju ne bi smel nikoli obsoditi svojega bližnjega. Brez sočutja je duša v nenehni vojni, vedno iščemo sovražnika na obzorju, vedno smo v obsedenem stanju.

Ste globoka poznavalka ženske duše in ženske psihologije, kar lahko začutimo v Vašem prvencu "Blagor ženskam": se Vam zdi, da je feministični projekt ženske emancipacije dokončno uspel?

Ženske so dosegle nekaj državljan- skih pravic, a enakopravnost je še daleč. Ni se odnosa do materinstva, žensko telo je še vedno na dražjo, vsako leto umre veliko žensk, ki jih pokonča partner, nasilja v svetu je ogromno. Preseči je treba opravljanje in medsebojno uničevalnost med ženskami, iskanje lahkinih in nečastnih poti za uveljavitev. Ženske se med seboj ne podpirajo, ženskosti v sebi ne zaupajo. Moški pa je del vsega tega, saj soustvarja kakovost dvojine. S svojo pripravljenostjo, da žensko spoštuje in občasno zaščiti (na primer ob nosečnosti in porodu), vzdržuje in plemeniti rast dvojine. Cilj vsaj zame ni emancipacija ženske, ampak emancipacija dvojine.

Za konec pa še nasvet: v katero smer naj vzgajamo sebe, da bomo znali polno in iskreno živeti? Ne sprašujem za skrivni recept, temveč le nasvet nekoga, ki ga močno cenim.

Prehoditi je treba dolgo pot miru. Ko nehamo biti s seboj nasilni, ko se ne preganjamo in obsojamo, ampak zmoremo usmiljenje in posluš, postanemo sočutni tudi do ran svojega bližnjega. Ko nehamo zatirati svoje hrepenenje po svobodi, si očitati in se mučiti...to lahko podarimo tudi svojim ženam in možem, staršem, otrokom, prijateljem. In zlasti nasprotnikom. Brez tega so odnosi bojno polje. Svet brez vojne v srcu pa je končno pripravljen na setev ljubezni. Rada bi bila taka njiva.

Jernej Šček

Prejeli smo

O naši organiziranosti

Zanimanjem sem prebral članek Petra Černica v julijski številki Skupnosti o naši organiziranosti. Peter Černic trdi, da so naše krovne organizacije predvsem zveze društev, ki zagovarjajo interese svojih članic. (Kar je po mojem tudi prav!)

Zdi se mi pa, da je to za našo skupnost premalo in da bi morali ustvariti širše predstavništvo, ki bi imelo širšo volilno bazo in politično težo. Le tako predstavništvo bi lahko zastopalo interese vsega prebivalstva in ne samo interese "močnih" članic zvez.

Petru Černicu se zdi, da moramo izhajati iz teh izhodišč, če se želimo pogovarjati o reformi manjšine. Zaključek njegovega

razmišljanja je potreba po političnem predstavništvu manjšine, zakaj društva po njegovem bodo kot članice obeh krovnih organizacij vedno skrbele predvsem zase.

Do tu je Černičeva misel logična in točna in z njo se lahko strinjamo. Toda kako do političnega predstavništva, ki bi skrbelo za vso narodno skupnost in ne samo za svoja "društva", tega žal ni predlagal. Ali je to predstavništvo lahko slovenska stranka "Slovenska skupnost"? Ali je to lahko nekdanja enotna delegacija, ki so jo sestavljali krovni organizacije, predstavniki Benečije in političnih strank, za katere volijo v glavnem Slovenci? Ali bi to predstavništvo morali izraziti volilci na splošnih volitvah,

kot predlaga Samo Pahor?

Gotovo bi tako politično predstavništvo, ko bi ga imeli, odvzelo težo, ki jo danes imata v naši družbi krovni organizaciji, ki danes marsikdaj prekoračujeta meje civilne družbe in včasih celo spominjata na nekdanjo jugoslovansko SZDL blagopokojnega spomina. Morda komu, ki se noče "kompromitirati" na volitvah, ta status celo odgovarja. Široko politično predstavništvo je naš trši oreh, ki ga žal ne moremo in ne znamo streti. Poskušali so na Koroškem v okviru Narodnega sveta, pa so izpeljali "splošnih" volitvah (za katere so potrosili lepe denarce) pristali pri treh krovnih organizacijah. Kdor bi znal razrešiti problem političnega predstavništva, bi slovensko narodno skupnost potegnil iz strankarskega močvirja, v katerem se že vsa povojna leta nahajamo.

Matij Maver

Vsakoletno romanje v organizaciji Unitalsi iz Gorice Slovenski križ v Lurdu

Za letošnje razmišljanje lurških romarjev je priporočeno geslo: Pokrižaj se z Bernardko. Sto osem bolnikov, njihovih spremljevalcev in romarjev iz Slovenije, ki so že peto leto potovali k Mariji v organizaciji Unitalsi Gorica, je imelo za-

svojih mnogih letošnjih obletnic... Bilo je lepo videti slovenske obraze, kako sijajo iz hostije – bil je mali slovenski praznik v Lurdu. Ker je blagoslov z najsvetejšim brez besed, je bilo vse sprejemljivo za vse vernike. Seveda vsi vemo, da smo pred

ne bi bilo vse, kar je lepega povedanega v nerazumljenem jeziku, škoda za vernika...

Skupna organizacija tako zahtevnega projekta, kot je romanje Unitalsi, v katerem so verniki dveh jezikovnih področij, bo v prihodnje potrebovala le še pre-

Bolnika Jerko z ženo in Mitja z mamo (foto Jože Lampe)

to s seboj poseben križ iz vinske trte. Izdelala ga je slovenska ljudska umetnica Ana Češarek in je na kalvariji Bretoncev, kamor vse skupine prinašajo svoje križe, bil nekaj posebnega. Naraven in domiseln med mnogimi različnimi nam je bil res v ponos. Kakor smo bili tudi ponosni na to, da je naš škof Metod Pirih pri evharistični procesiji nosil monštranco in z njo blagoslavljal bolnike. Ta čast ga je doletela, ker letos praznuje 25-letnico škofstva. Bolniški župnik Miro Šlibar, ki romanja bolnikov organizira, je bil pri tej slovesnosti skupaj z njim pri oltarju, ob vseh

Bogom vsi enaki in vsi njegovi ljubljeni otroci, vendar se pripadniki majhnih narodov ne moremo ubraniti misli, da vendarle ni vseeno, kdo mašuje, moli, pridiga - in v katerem jeziku. Od koncila naprej smo namreč verniki tako srečni, da Božjo besedo vsakdo lahko posluša v svojem jeziku in tistih, ki so se učili latinščino, da bi sledili obredom, že zdavnaj ni več... Zato je vsakdo srečen, če razume, kaj se pred oltarjem dogaja, in če razume besedo, ki mu je namenjena - še besede, izrečene v tvojem jeziku, gredo prevečkrat pri enem ušesu noter in pri drugem ven... Kako

valjalca, ki bo prevedel vse, kar se dogaja. Vse drugo, s prijaznostjo in ljubeznivostjo vred, je bilo tudi na tem romanju kar zgledno, kot se za vernike tudi spodobi. Marsikatero prijateljstvo med italijanskimi in slovenskimi prostovoljci je spletlo tudi trajne vezi.

Romarji so polni vtisov želeli povedati, kaj so doživeli, in naj zapišem nekaj teh misli.

Bolnica, s. Katarina in Miro (foto Jože Lampe)

Se pred zoro so imeli mašo v votlini (foto Jože Lampe)

Anica Sečnik, medicinska sestra: Prevezlo me je več stvari. Vsa pot je bila vsestransko blagoslovljena. Odnosi med romarji so bili odprti, naklonjeni, pripravljeni smo si bili prislusniti in priskočiti na pomoč, kjer smo le mogli. Zlahka smo premagovali ovire, ki pogosto nastajajo med različ-

imi ljudmi. Tu pa je prevladoval bratski duh naklonjenosti in spoštovanja. Občudovala sem duhovnike in nekatere prostovoljce, s kakšno požrtvovalnostjo so se razdajali.

Nisem ljubiteljica masovnih prireditev, vendar so me globoko prevzele množično obiskane maše, procesije in drugi obredi, spremljani s čudovito izvedeno glasbo. In seveda molitev pred Marijino votlino.

Najprej sem se zahvalila Bogu in Mariji za neštete milosti, ki sem jih v življenju prejela. Priporočila sem Mariji v nadaljnje varstvo vso svojo družino, vnuke, sorodnike, mlade družine, prijatelje, sosede in ljudi, ki so se priporočali v molitev. Prosila sem Gospoda, naj me spremlja in vodi tudi v prihodnje, naj mi podari moč, spoznanje, modrost in ljubezen, da bom zmožna izpolnjevati Njegovo voljo.

Minka Bernot, bolnica: V Lurdu sem prvič. Vse je tako lepo, da ne morem povedati. Ganile so me procesije in maša narodov. Zelo lepo so delali z nami, dali so nam

na tega.

Franc Lopatič, bolnik: Zelo sem bil presenečen in nadvse zadovoljen, da sem šel v kopel, ker mi je pomočnik dejansko povedal, zakaj se gremo kopat. Rekel je: "Najprej povej Mariji, zakaj si prišel in kaj jo prosiš. Nato pa se ji zahvali za vse, kar ti je že storila. Potop je smisel prošnje in zahvale". Potem so me potopili v vodo in mi jo dali piti in poljubiti Marijin kipec.

Silva, pomočnica: Romanje v Lurdu sem že drugo leto zapored doživljala skozi oči pomočnice. Ob služenju drugim sem čutila notranji mir. Najbolj mi ostaja v spominu zbranost ljudi v molitvi pred votlino in blagoslov z Najsvetejšim, ko sem še posebno močno doživljala Božjo bližino. Mariji sem se prišla zahvalit za vse milosti, ki sem jih prejela v minulem letu. Prosila pa sem jo za trdnost v veri in za moč v preizkušnjah. Hvala vsem bolnikom, ki ste me učili, kako sprejemati in nositi križe, ki jih prinaša življenje.

md

Po podatkih slovenskega statističnega urada

V Sloveniji lani manj sklenjenih zakonskih zvez in porast ločitev

V Sloveniji je bilo lani sklenjenih 6542 zakonskih zvez, kar je 2,4 odstotka manj kot leto poprej, ko smo po letu 2003 zabeležili največ sklenitev zakonov, in sicer 6703. Kar 2,3 odstotka več zakoncev kot leto poprej pa se je razvezalo, in sicer 2297, navaja državni statistični urad.

Pred štirimi desetletji je bilo sklenjenih nekaj več kot 14.000

sali na državnem statističnem uradu.

Tudi povprečna starost ob sklenitvi prve zakonske zveze je vse višja. Lani je bila povprečna starost ženinov ob sklenitvi prve zakonske zveze 30,7, nevest pa 28,3 leta. Vsaka šesta poroka je bila v maju, najmanj porok je bilo januarja.

Večina, 80 odstotkov v letu 2009 sklenjenih zakonskih zvez, je bi-

držav z območja nekdanje Jugoslavije.

Lani se je v primerjavi z letom poprej kar za 2,3 odstotka povečalo število razvez zakoncev. Na 1000 sklenjenih zakonskih zvez je bilo 351 razvez. Mož je bil ob razvezi star povprečno 44,4 leta, žena pa 41,2 leta oziroma tri leta mlajša. Razvezane zakonske zveze so trajale pred razvezo povprečno 13,3 leta.

Vse več zakonskih zvez se po podatkih urada razveže po daljši trajajoči zakonski skupnosti. Med zakonskimi zvezami, razvezanimi v letu 2009, je bilo 47,8 odstotka takih, ki so se razvezale po več kot 15 letih, 15,6 odstotka pa takih, ki so se razvezale po manj kot petih letih. V 43,1 odstotka teh zakonov ob razvezi ni bilo vzdrževanih otrok.

V 1308 zakonskih zvezah, ki so se razvezale v letu 2009, pa je pred razvezo staršev živelo 2023 vzdrževanih otrok. Med temi so bile najštevilnejše tiste, v katerih je živel en vzdrževani otrok.

V Sloveniji je bilo po statističnih podatkih od julija leta 2006, ko je zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti začel veljati, v letu 2009 registriranih največ istospolnih partnerskih skupnosti doslej, in sicer 11 (7 moških in 4 ženske).

zakonskih zvez letno, to je 8,2 sklenitve zakonske zveze na 1000 prebivalcev. V letu 2009 je bilo 3,2 sklenitve zakonske zveze na 1000 prebivalcev.

Okoli 90 odstotkov vseh sklenjenih zakonskih zvez se običajno sklepa prvič. Povprečna starost ženinov je bila v letu 2009 33,1 leta, nevest pa 30,3 leta, so zapi-

lo sklenjenih med slovenskimi državljanji. Od zakonskih zvez, ki so jih državljanji Slovenije sklenili s tujimi državljanji, jih je bilo 8,6 odstotka sklenjenih med ženinom, ki je bil državljan Slovenije, in nevesto, ki je bila državljanica kake druge države. Skoraj 50 odstotkov teh nevest je bilo državljanek katere izmed

Nekaj vtisov z romanja v Lurdu 2010

Nova spoznanja in izkušnje

V torek, 13. julija, je ob 21. uri prispel na gorški postajo romarski vlak. Lurški romarji smo mahali skozi okna in veselo pozdravljali naše domače. Ti so nas nestrno čakali, veselili, da smo se srečno vrnili, pa čeprav nas je objela neznozna vročina, utrujenost, vendar polni notranje sreče, ki smo si jo nabrali pri Lurški Materi Božji. Tam smo pustili vse naše tegobe in želje, pa tudi zahvale in prošnje za vse, tudi za tiste, ki so se nam priporočili v molitvi.

Z nami so bili tudi g. Miro z dvema autobusoma, polnima romarjev iz Slovenije. Njih je čakala še pot do Ljubljane in še naprej za mnoge, ki so se odzvali temu klicu. Letošnje geslo romanja je bilo *V znamenju križa*. Prva gesta, ki je povežala Bernardko z Marijo, je bila namreč prav ta... Marija je naučila Bernardko, kako naj se prekriža. Šele potem sta molili rožni venec. Vse homilije pri sv. mašah, ki jih je letos vodil koprski škof Metod Pirih dvojezično, so spodbujale ljudstvo k temu, da nismo kristjani, če ne nosimo vsak svojega križa z dostojanstvom. Križ je znamenje zmage in poročilo za vstajenje. Posebno bolniki, ki so prvi prinašali trpljenja, so najbolj priljubljeni gostje tega svetišča. Marija je tista dobra Mama, ki ima poseben posluš za vse naše prošnje. Ona nam pomaga, da bi se čim bolj približali Jezusu. Ko nas spremljajo stiske, težave in bolezen, smo najbolj povezani z Jezusovim trpljenjem. In če vse to spremljata molitev in darovanje,

smo v pravi harmoniji z Marijo in Jezusom.

Tudi na letošnjem romanju smo imeli dve slovenski maši, ki ju je vodil sam nadškof: eno v votlini in drugo v kapeli Sv. Duha. Križev pot je vodil g. Vinko Vegelj. Procesije z lučkami, mednarodno mašo v podzemski cerkvi, ki ni bila še nikoli tako nabito polna, je vodil francoski kardinal z nešteti škofi in duhovniki. Imeli smo tudi posvečenje križa, ki smo ga pustili tam za spomin na naše romanje. Slovinci so prinesli lepo pobarvan križ iz trte z napisom Slovenija 2010.

Ogledali smo si Bernardkine poti, pot vodnjakov z bibličnimi pripovedmi in molitvami, muzej sv. Bernardke in muzej z voščeniimi stavbami. Slovensko katehezo je vodil g. nadškof.

Obhajali smo tudi posebne obletnice: škof Metod Pirih je praznoval 25-letnico škofovske službe.

Podarili so mu portret naše domače umetnice Albine Pintar iz Podgore. G. Miro Šlibar je praznoval kar pet okroglih obletnic. Zabeležena je bila najpomembnejša, 35-letnica mašniškega posvečenja. Darovali so mu mašni plašč. Spomnili smo se tudi drugih obletnic redovnikov in mašnikov. Na vrsti so bile tudi obletnice porok in še marsikaj. Zadnji dan pri maši je bil tudi blagoslov otrok, ki so bili z nami na romanju, in mladine.

Tudi letos smo nekaj odnesli od romanja, gotovo nova spoznanja in nove izkušnje. G. nadškof je v eni izmed svojih homilij povedal tudi tole: "Tisti, ki smo že prejeli sadove, smo se prišli zahvaljevati. Da jih bomo znali deliti z drugimi. Sv. Duh, ki deluje v nas, naj nas opogumlja, da bomo posredovali drugim to, kar smo prejeli".

JN

POGOVOR G. Tone Bedenčič

Dialog je osnova vsakega odnosa

Beseda oratorij opredeljuje pojem, ki ga je v 19. stoletju uvedel duhovnik Janez Bosco, ustanovitelj salezijanske družbe. Tudi v Sloveniji se je v zadnjih letih razširil tovrsten počitniški teden, posvečen mladini: na deset tisoče otrok se v poletnih mesecih družijo ob igri in poglobitvi določenih tematik. "Nekaj podobnega smo vpeljali tudi v naših krajih pred 14 leti. Res je, da je na Tržaškem veliko poletnih centrov – med temi je tudi takih, ki temeljijo na športnih dejavnostih, na odbojki, nogometu itd. -, oratorij pa ima

njegovem uradu na tržaški škofiji. G. Bedenčič, član salezijanskega reda, namreč že vrsto let prireja v Marijanišču na Opčinah poletni oratorij za tržaško mladino.

Oratorij namreč združuje vse običajne elemente mladinskega poletnega druženja (se pravi zabavo, igro, sproščeno in prijateljsko vzdušje), dopolnjuje pa se s posredovanjem določenih vrednot in vsebinskih dimenzij. Igra ni potemtakem nikoli sama sebi namen, šport ni nikoli gola zabava. Naš oratorij razčlenjuje namreč neko osnovno misel, ki jo

zgodbe je prikladen usodi zlasti današnje mladine, ki je nenehno podvržena pritiskom, saj postanejo tudi igre in igrače element življenja. Otrok je dandanes vedno bolj prepuščen samotnemu doživljanju igre, kar onemogoča in celo preprečuje soočenje s sovrstnikom. Naš oratorij je zato temeljil na vprašanju, kako naj otrok porabi svoj čas. Tudi v otrokovem življenju morajo namreč vse življenjske dejavnosti, ki se razvrščajo med dnevom, imeti svojo mero: otrok mora tako imeti čas za igro, čas za hrano, čas za molitev, čas za druženje s prijatelji, čas za delo, čas za počitek. Vse te elemente je treba združiti v celoto.

Kako so torej bile te dejavnosti razvrščene v času oratorija?

Ko se je naš dan začel, smo se zju-

Foto IG

so otroci imeli na razpolago nekaj prostega časa. Po popoldanskim delavnica smo se spet zbrali in zaključili dan s sklepno mislijo: otroci so nato ob petju odhajali domov.

Letos smo imeli dva tedna oratorija: prvi teden je bil namenjen osnovnošolcem, drugi pa srednješolcem. Vključno z voditelji je bilo obiskovalcev čez štiri-deset. Naša dejavnost se ni razvijala le v Marijanišču: lep dan smo preživeli na morju, en dan smo posvetili izletu k Cerknjskemu jezeru. S srednješolci smo ponovili tudi letos že tradicionalni dvodnevni izlet v gore: lani smo šli do Pogačnikovega doma in se nato hoteli povzpeli na bližnji vrh, toda nam je vreme prekrizalo načrte. Letos smo se uspešno podali na Beguniščico, kjer smo imeli tudi sveto mašo. Izredno prijetno je bilo bivanje v koči.

Pred nedavnim smo obiskali g. Maksu Suarda, ki je dejavnost oratorija, ki ste ga bili pred njim začeli v Svetem Križu, uspešno nadaljeval.

Zg. Suardom sva se domenila, da bi prihodnje leto najini dejavno-

sti zaživel istočasno, sicer na dveh različnih lokacijah, tako da bi se na Krasi zbralo v oratorijih okrog 70 otrok: sklepni izlet pa bi sooblikovali skupaj. Na tak način bomo zbrali večje število otrok, koordinacija obeh počitniških tednov pa bo tudi lažje stekla: obenem se naša dejavnost ne bo križala z načrti tržaških skavtov.

Kako so se otroci odzvali zlasti duhovnemu vidiku oratorija?

Zelo dobro. Duhovni trenutek je bil vključen v naš vsakdan kot nekaj normalnega, bil je del celote, o kateri sem že poprej govoril. Duhovni vidik, tako kot igra, ni bil vsiljen, temveč ponujen. In prav zato je bil tako lepo sprejet. Verške vrednote je treba sprejeti kot del življenja, kot del naše nujne potrebe, kot del naše celotne osebnosti. V tej luči morajo tudi starši v družinskem krogu posredovati svojim otrokom tak način doživljanja verske razsežnosti.

Letos ste v vlogi škofovega vikarja za Slovence nasledili msgr. Franca Vončina. Kako

boste usklajevali večplastno vlogo dušnega pastirja z novo funkcijo v sklopu škofije?

To bom storil tako, da ne bom opustil nobene dejavnosti: vse hkrati bom moral opravljati. Službo vikarja bom skušal izpolnjevati v korist celotne skupnosti slovenskih vernikov, delal bom na tem, da se bomo slovenski duhovniki čim bolj povezovali. Sobrate bom poslušal in skupaj bomo reševali težave: naše poglede bomo nato izrazili na višji škofijski ravni. Velikih potez ne nameravam storiti: bom pa podkrepil vezi in sodelovanje med najprej duhovniki in nato med dušnimi pastirji in slovenskim verskim občestvom. Sredstvo tovrstnega dialoga bo Dekanijski pastoralni svet, ki bo s svojim delom začel jeseni. Trdno verjamem, da je dialog osnova vsakega odnosa. Dobro vemo, da problemov ne manjka: naj omenim le boleče vprašanje pomanjkanja slovenskih duhovnikov in staranje sedanjih dušnih pastirjev. No, najti moramo nove prijeme, da bomo lahko kos izzivom vsakdanjega življenja in da bomo ohranili slovensko versko prisotnost tam, kjer danes je.

Igor Gregori

Na poti na Slivnico pri Cerknici

neko posebnost, ki ga ločuje od ostalih poletnih središč", nam je povedal dekan in škofov vikar za Slovence g. Tone Bedenčič, ki smo ga pred nedavnim srečali v

otrok udejanja dan za dnevom. Letos je bilo naše vodilo osnovano na nemški pripovedi o deklici Momi, ki rešuje otroke alienacije sodobne družbe. Nauk te

traj najprej zbrali ob molitvi, nakar je bil trenutek za igrico. Nato je bil čas za pogovor in razne delavnice. Po kosilu je bila ponovno krajša molitev, po njej pa

Vrh Beguniščice

Predstavniki škofij Treh Benečij se že pripravljajo na "Oglej 2" Po več kot 20 letih bo aprila 2012 v Ogleju zborovanje krajevnih cerkva

Prejšnji teden, 20. julija, se je na sedežu škofije v Padovi prvič sestel predsedniški svet odbora treh Benečij, ki pripravlja zborovanje cerkva italijanskega severovzhoda, imenovano "Oglej 2", ki ga nameravajo prirediti od 13. do 15. aprila 2012.

do odločitve o sklicu cerkvenega zborovanja približno 20 let po tistem, ki je že potekalo v Ogleju l. 1990. Gre za to, da krajevne Cerkev ponovno stopijo na pot, ki je bila tedaj nakazana, da na osnovi razlikovanja na lokalni ravni ocenijo opravljene korake, da prerešetajo, kateri naj bi bili

do dokument odobrili člani škofovske konference Triveneta v Zelarinu pri Benetkah 14. septembra. Gradivo bodo spremljale tudi metodološke smernice, s pomočjo katerih bodo različna občestva na škofijski ravni lahko premislila specifičnost in izvirnost prehojene poti in na

Foto DPD

Omenjeni svet sestavlja sedem izmed 37 članov odbora, med njimi so škofa iz Padove in Adrie-Roviga msgr. Antonio Mattiazio in msgr. Lucio Soravito, predstavnik goriške nadškofije g. Franco Gismano in član tržaškega škofijskega pastoralnega sveta Francesco Longo. Cilj prvega delovnega srečanja je bil določitev nekaterih predhodnih točk pred pripravljano fazo zborovanja "Oglej 2". Omenjena škofa sta poudarila namene in razloge, ki so privedli

pastoralni "vozli" sedanjega časa. Pri tem razlikovanju bo pomembno znati prisluhniti, da bi doumeli, kaj pomeni biti Cerkev v današnjem kontekstu in kako posredovati evangelij v našem času. "Oglej 2" nikakor ne namerava biti cilj, temveč trenutek za razmislek in spodbuda za naprej. Predsedniški svet je obravnaval prvi zametek "Instrumentum Laboris", gradiva, ki bo vodilo pripravljano fazo cerkvenega zborovanja na škofijski ravni. Ta faza se bo začela, potem ko bo

njej našla pomembna pričevanja za sedanjí in prihodnji čas. Na prvem sestanku predsedniškega sveta so med drugim poudarili, da bi bilo potrebno postaviti na noge delovno skupino, ki bi se posvečala pretoku informacij o "Ogleju 2", in to tako v pripravljalni fazi kot tudi po zborovanju samem. Navzoči so upoštevali tudi možnost oblikovanja priložnostnega spletnega portala, ki bi prek foruma oz. različnih oblik razprav dal besedo tudi širšemu krogu ljudi.

Zahvala

Škof msgr. Andrej Glavan, voditelj Odbora za pripravo slovenskega evharističnega kongresa, se je zborovodji Združenega zbora ZCPZ iz Trsta Ediju Racetu zahvalil za sodelovanje na nedavnem verskem slavju v Celju.

"Spoštovani gospod Edi Race, nedelja, 13. junija 2010, bo s posebnimi črkami zapisana v zgodovino Cerkev na Slovenskem, ki je v Celju obhajala Slovenski evharistični kongres in beatifikacijo blaženega Alojzija Grozdeta. Bil je to praznik vere za okoli 32 tisoč vernikov, ki so prišli obhajati evharistično slavje kot eno srce in duša, da bi izpričali svojo vero v Jezusa Kristusa.

Pri tem dogodku je z veličastnim petjem sodeloval tudi Vaš župnijski zbor, ki se je na slavje pripravil pod Vašim vodstvom. Vam in celotnemu zboru se v imenu odbora za pripravo slovenskega evharističnega kongresa in v svojem imenu najlepše zahvaljujem in Vas pristrčno pozdravljam!"

Doberdob

Naša župnija že petindvajset let ima vsakoletno daljše župnijsko romanje, ki je običajno združeno s počitnikovanjem. Letos smo se odpeljali v avstrijske Tirole. Najprej smo se ustavili in ogledali čudoviti grad Tratzberg, potem pa pot nadaljevali v Tarenz, slikovito tirolsko mesto, kjer smo prebivali. Naslednji dan smo poromali v opatijo Stams, se pripravili Mariji, občudovali enkratni barok in na poti v hotel šli še v Locherboden pod pogorje Mieminger, kjer stoji lepa Marijina cerkva z vitkim zvonikom, ki se skoraj dotika neba... Naslednje dni smo se povzpeli na Zugspitze, najvišjo goro Nemčije, si ogledali bivališče Ötzi in šli še na Hohe Mut. Na poti proti domu pa nas je očaral Innsbruck. Pristrčna hvala našemu g. župniku Ambrožu Kodelji, ki je poskrbel za to enkratno doživetje. / Marco Peric

Pogovor / Prof. Silvan Kerševan

“Ko bi ne bilo Emila Komela, bi bila glasbena Gorica bolj siromašna”

V soboto, 14. avgusta, bo poteklo 50 let od smrti velikega goriškega glasbenika Emila Komela (1875-1960), ki je na svojem področju z večdesetletno predanostjo zaznamoval Goriško, in to ne le med Slovenci. Bil je namreč skladatelj, organist, prevodja slovenskih, italijanskih in furlanskih zborov. Obletnico bodo prvi obeležili v mestni četrti Podturn (San Rocco). V sredo, 4. avgusta, bo namreč Center za ohranjanje in ovrednotenje ljudskih tradicij Podturn predstavil publikacijo v italijanščini, posvečeno prav njemu, ki je celih 46 let vodil pevski zbor tudi v Podturnu. O njej bodo spregovorili ob 18. uri v Kulturnem središču Incontro (novi dvorani ob župnišču). Delo je uredil Vanni Feresin, s svojimi zapisi pa so sodelovali Laura Madriz, časnikarka Erika Jazbar in ravnatelj Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, prof. Silvan Kerševan. Od 4. do 18. avgusta bo v isti dvorani na ogled razstava, posvečena restavriranim notnim zapisom krajevnega zbora. Na dan obletnice, 14. avgusta, pa bo ob 18. uri prof. Alessandro Arbo predaval o Komelu in sakralni glasbi v njegovem času; ob 19. uri bo v podturnski cerkvi maša zadušnica, ki jo bo spremljal zbor profesorjev s Šole Komel. Da bi kaj več izvedeli o Emilu Komelu kot človeku in glasbeniku, smo se tokrat pogovorili s prof. Kerševanom, ki je pokojnika v mladih letih spoznal, sploh pa ga je njegov pogled na svet, glasbo in naš prostor za vedno zaznamoval. “Prosili so me, da osvetlim svoje spomine na Komela in da povem, kako to, da smo našo

glasbeno šolo poimenovali po njem. To sem na kratko napisal”.

Kakšne spomine hranite na tega velikega človeka?

To so utrinki iz prvih 50. let, ko je bil Komel – poleg Mirka Fileja in drugih – eden izmed predavateljev na orglarski šoli na Placuti. Komel se mi je vtisnil v spomin ne toliko, ker je bil sposoben glasbenik – me je učil harmonijo, obračati akorde itd. –, temveč bolj kot “pojava”. V njem sem začutil vsestransko predanost glasbi, hkrati pa tudi tragiko človeka, ki je vse življenje posvečal delu za narod, živel v revščini in ni bil deležen priznanja, ki bi ga zaslužil. Če danes gledamo nazaj, bi lahko rekli, da bi Gorica bila dosti bolj siromašna, ko bi Komela ne bilo. Bil je referenčna točka za ves ta prostor. Poučeval je v semenišču, pri uršulinkah, notredamkah, že na začetku 20. stoletja pa v elitni šoli v Trgovskem domu, v Pevskem in glasbenem društvu, ki je bilo prva taka šola po ljubljanski Glasbeni matici. Na svojem področju je bil strokovnjak, kakršnega ni bilo daleč naokrog. Vsi, ki so se tu ukvarjali z glasbo, so imeli stike z njim, številnim je pomagal. Dokumentirano je, kako so skladatelji hodili k njemu in mu dajali v vpogled svoje skladbe. Za Vodopivca, ki je skladbe mimogrede stresal iz rokava, se točno ve, da je zelo pogosto obiskoval Komela, ki je pregledoval njegova dela. Zdi se, da je “skozi njegove roke” šel tudi Marij Kogoj. Znanja, ki ga je imel Kogoj še kot mladenič, na Goriškem ni mogoče pridobiti pri nikomer drugem, če ne pri Komelu. Odpiral je vrata vsem, ki so se

mu približali.

On je resnično kvalitetno dvignil ta prostor. Njegov zbor je bil v tistih letih po kakovosti prvi za ljubljanskim. Njegova začetna skladateljska pot je bila kar uspešna, saj so njegove skladbe objavljali v Novih akordih in drugih takratnih revijah. Bile so tudi nagrajene, izvajal jih je ljubljansko radio.

Tragika je v tem, da se je s Trgovskim domom zgodilo, kar se je pač zgodilo; to je bil šok za številne naše ljudi, izgubilo se je tudi veliko skladb. Tedaj ni bilo fotokopirnih strojev: skladatelji so imeli po en izvod... Kalvarija se je nadaljevala pod fašizmom in tudi po vojni. Tudi prva povojna leta t. i. zmagovalci Komelu niso dali mesta, ki mu je pripadalo. Doživljal je tudi kritike in nerazumevanja; nikoli ni reagiral, šel je dostojanstveno naprej svojo pot. To mi daje misliti, da mu je glasba pomenila res veliko. Zato je šel mimo vseh teh raznih “pripetljajev in zapetljajev”.

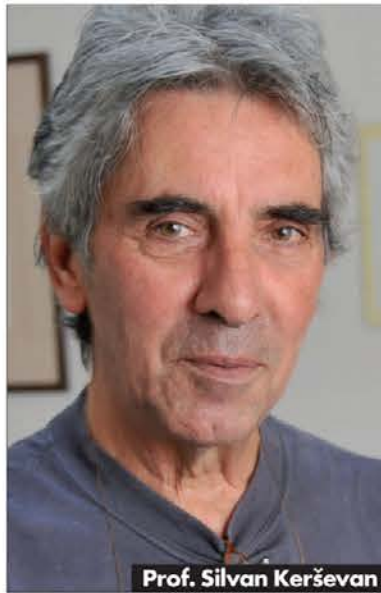
S to svojo držo vas je očitno nalezelo...

To je šesti čut... Ko sem ga poznal, sem bil deček. Očitno je name vplival podzavestno. Šele v kasnejših letih sem Komela začel spoznavati kot skladatelja, ko sem pel pri raznih zborih, predvsem na Travniku, kjer smo takrat peli tudi njegove krasne skladbe.

Zelo pri srcu mi je bilo tudi druženje z njegovo hčerjo Pavlino, ki je bila pevka tudi na Travniku. Posebno ko smo poimenovali šolo po njenem očetu, nam je bila zelo hvaležna, udeleževala se je naših prireditev, odprla mi je tudi svoje stanovanje in pokazala očetovo zapuščino. V roke sem vzel nekatere njegove stvari. Nekako sva se zmenila, da bom čez poletje uredil zapis vseh skladb. Vtis sem imel, da je mislila tudi, da bi vse to poklonila šoli.

In potem?

Mislil, da je tisto poletje začela pešati in kar čez noč so jo odpeljali v dom za ostarele, nekam v spodnjo Furlanijo. Nekajkrat sem jo obiskal in odhajal od nje z žalostnim srcem: živela je daleč od vsega, kar ji je bilo v življenju drago,

Prof. Silvan Kerševan

celo od svojega materinega jezika. Žal mi je tudi, da je Komelova zapuščina nato “izginila”. Upam, da je kje na varnem in da bo prej ali slej prišla na dan. On gotovo ni pisal, da bi skladbe ostajale skrite v arhivih, temveč da bi šle med ljudi!

Leta 1988 ste iznesli predlog o poimenovanju glasbene šole na Placuti po njem. Kako je bil sprejet?

Po kratki tišini je omizje sprejelo. Podprl me je predvsem Viktor Prašnik, takratni društveni predsednik, ki je bil moder človek. Mislim, da smo s tem napravili samo dolžno dejanje. To, kar označuje Komela, njegov pogled na svet in na glasbo, je potem postalo tudi nekako vodilo naše šole. V zglede nam je ostala njegova odprtost do prostora, v katerem je živel, in njegova predanost glasbi, čisti umetnosti, ki spregovori v svoji polnosti, ki ni v službi nikogar.

Tudi politike?

Prav tako. Sicer se zgodba nadaljuje. Sistem te sili v to, da, če želiš preživeti, se moraš udinjati na desno in levo.

Ste na šoli kdaj izvajali Komelove skladbe?

Komela smo se spomnili ob 120-letnici rojstva, ko smo izvajali del njegovih skladb, tudi njegovo Misa pro defunctis. Izvajal jo je zbor Arsatelier, vodil Hilarij Lavrenčič. Vzoredno je ZSKP izdala zbirko njegovih posvetnih zborov Zelen je log. Priznati moram, da se nisem kdove kako potrudil, da bi našel nekatera njegova dela. V NUK-u v Ljubljani je njegova mapa. Možno je tudi, da radio

Emil Komel

še hrani kakšne posnetke. Morali bi se odločiti, da bi kdo začel to sistematično raziskovati. Komela bi bilo treba bolj uveljaviti kot skladatelja. Dejstvo, da se njegova zapuščina ne uredi, je madež na vsej naši skupnosti.

Projekta bi se npr. lahko lotilo Združenje cerkvenih pevskih zborov...

V programu je. Navezal sem že nekatere stike. Stvar je, da je za tako delo potrebno imeti primerno ekipo in finančno kritje. Zaenkrat čakamo, da dozori pogoji in da lahko pride Komel na dnevni red.

Ste že razmišljali, da bi obletnico obeležili tudi kot šola Komel?

Razmišljamo, seveda. Od najbolj široko zasnovanih načrtov bomo po vsej verjetnosti pristali na bolj skromnih. Morada bomo dogodek vključili v naslednja Snovanja. Sicer pa mislim, da se mu klanjamo s svojim vsakdanjim delom in uspehi. Njegovo ime smo s svojim delom ponesli v vseslovenski prostor, prisotni smo na pomembnih prireditvah v naši deželi in izven nje. Vse več ponudb prejemamo za sodelovanje z uglednimi ustanovami, kot so univerze in konservatoriji. Tudi to je spomenik njemu.

Če lahko pripomnim, Komel je del celotne naše skupnosti. Prav bi bilo, da bi se kdo pomislil na to. Zaslužil bi tudi javno obeležje na Goriškem: kaj bi stalo mu posvetiti ulico ali trg? Gorico je zaznamoval dosti bolj kot marsikdo drug, za katerega so poskrbeli. Po študiju v Rimu in na Dunaju se je vrnil v Gorico in tu ostal dejaven 60 let. Zraven je bil povsod, kjer se je v glasbi kaj dogajalo. Fileju štejemo v dobro, da ga je po vojni povabil na Placuto in da ga je globoko cenil. Tedaj je bil že precej star; in vendar je bila njegova prisotnost zelo pomembna. Iz tega jedra sta izšla tudi Zdravko Klanjšček in Franc Valentinčič, ki sta ogromno dala našemu prostoru.

In prihodnost?

Na prihodnost moramo gledati z optimizmom. Kaj vse je obrodilo tisto seme iz začetkov prejšnjega stoletja in proces se še nadaljuje! Komel, Kogoj, Bratuž, Vodopivec so le najbolj vidni obrazi v tej družini. Rodili so Fileja, Hareja... in iz tega semena je potem zrasel Stanko Jericijo. Tudi dandanes rastejo med nami mladi, ki so se “okuzili” s temi pozitivnimi energijami in obetajo, da tisto zdravo seme ne bo zamrlo.

Danijel Devetak

V spomin na drago sorodnico Karle ni več

Pred kratkim je nepričakovano odšla Karla Devetak z Vrha, tako nepričakovano, da sem se lahko udeležil le progresa, ne da bi se kakorkoli posvetil njej in njenim ožjim sorodnikom, sinu Iztoku in Amandi. Karla je bila zame več kot sorodnica. Sosedna domačija Du'vinih je bila zame, v prvih letih odraščanja na Vrhu, nekakšen svetel in prost kraj, kjer sta me še neporočena Karla in mati Kristina, zame Ninka, “crkljali” in imeli za svojega. Nič mi ni manjkalo, Karla me je s svojim fiat 850 peljala k morju v Marino Julijo, z njo sem bil prvič v Trstu, na premičnih stopnicah v Standi in v akvariju, kjer sem njeni tržaški prijateljici veselo pravil: Kuante bede ribice... Skratka, bila je predstavница tistega prvega rodu Vrhovk, ki so se v 60. letih s službo emancipirale in začele uvajati na vasi sodoben slog življenja. Pri njih doma in pozneje v Gorici, kamor se preselila z možem Gigijem, sem lahko prosto jedel golaž s kruhom in ne samo s polento, kot sem moral doma. Pri njej sem dobil, ob obisku, mineštro zmiksirano s elektronskim mlinčkom ali sladico v barvanih in živo pisanih krožnikih. Ko sta otroka odrasla in je Gigi umrl, se je vrnila v rojstno hišo, ki sta jo obnovila pokojni brat

Mario in z njim zet Vojko, oba gradbenika. V vasi je veljala za preudarno, moderno in razgledano osebo, ki je vsakega sprejela gostoljubno, z nasmehom, s kozarcem na mizi in brez predsodkov. Bil je pravi obred zame in včasih tudi za brata Igorja, da nas je vsako leto, za sejem sv. Andreja, pogostila s slavnostnim kosilom in spremljala skozi leta, kako naši otroci odraščajo, kot smo včasih mi, saj je bila za naju kot druga mama. Bila je moja krstna botra, bil sem na njeni poroki in ona na moji, kot tudi na mojem zagovoru ob univerzitetni diplomi. Ko sem se zadnja leta vračal v rojstno vas sem jo šel vedno obiskat. Tiho in nepričakovano je odšla, spremljala pa jo je mnogo ljudi na zadnji poti. Lepo so zadonele besede župnika Karla Bolčine in posebno ganljivi so bili glasovi ženskega pevskega zbora KD Danica. Karla ni hodila v cerkev, ne vem, koliko je bila verna. Pri njej doma si dobil bronast kip Tita ter slike in spominske diplome umrlih sorodnikov parizanov. A imela je svojo tiho vero. Ko je stari vrhovski župnik Stanko Žerjal živel osamljen v Gorici, ga je včasih obiskala in mu podarila nov klobuk. Takšna je bila Karla. Naj ji bo lahka domača vrhovska zemlja.

Davorin Devetak

V teh dneh potekajo selitvena dela, s katerimi družba IRIS prenaša ekološki otok od Madonnine del Fante v območje ob nekdanjem goriškem upepeljevalniku. Selitev je sicer začasna, saj na tem področju naj bi bil v prihodnje zgrajen Zbirni center za mestne odpadke, kot je to predvideno po novi zakonodaji in v novem pokrajinskem načrtu za ravnanje z odpadki. Pri tem pa se seveda odpirata dve vprašanji. Prvo zadeva prebivalce občine Sovodnje ob Soči, ki morajo še vedno voziti kosovne in druge odpadke v ekološki otok v Moraro. To pa je s pametjo skregano, predvsem sedaj, ko bodo imeli ekološki otok tik pred lastnimi domovi. Primerno

Ekološki otok v Štandrežu Kaj pa Sovodenjci in slovenščina?

bi bilo, da bi sovo-denjska občinska uprava stopila do družbe IRIS in si izbrila to pravico za lastne občane. Drugo vprašanje zadeva uporabo slovenščine. Nova lokacija ekološkega otoka je namreč na območju mestnega rajona Štandrež, kjer se izvajajo določila zakona 38/01. Še posebno pride v tem primeru v poštev 8.

člen, v katerem se omenjajo podjetja, ki nudijo socialne storitve, kot je v tem primeru podjetje IRIS. Tudi taka podjetja morajo na področju, kjer živijo Slovenci, omogočati uporabo slovenskega jezika. Na novi lokaciji ekološkega otoka pri nekdanjem upepeljevalniku pa so obvestila samo v italijanščini, zato gre poziv tako goriškemu županu Romoliju in odgovornemu odborniku Del Sordiju kot tudi odgovornemu za upravljanje s smetmi pri IRIS, naj to “pozabljenost” popravijo ter namestijo napise tudi v slovenščini, saj bo to služilo tudi v perspektivi za nov zbirni center za mestne odpadke, pri katerem bo sodelovala tudi občina Sovodnje.

Julijan Čavdek Pokrajinski tajnik SSK

Pevma / Ustaljena pobuda domačih društev in župnije

Večdnevno praznovanje zavetnice sv. Ane

Organizaciji in sodelovanju društev Sabotin, Naš prapor, rajonskega sveta Pevma-Št-maver-Oslavje ter Združenja pridelovalcev re-bule-Oslavje in župnije sv. Mavra in Silvestra je od 22. do 25. julija potekalo tradicionalno praznovanje sv. Ane, zavetnice Pevme. Prizorišče raznih pobud je bilo športno kulturno središče v Pevmi, lepo urejen prostor med osnovno šolo in cerkvijo. Začelo se je s prvim turnirjem sv. Ane v odbojki, ki se ga je udeležilo osem dvojic. Prvo mesto je osvojila dvojica Brajone-Boschini, ki si je priborila lep pokal. Kljub negotovemu vremenu so organizatorji v celoti izvedli napovedan program za petek, 23. julija. Večer se je začel z

nastopom dramskega odseka Prosvetnega društva Štandrež, ki je uprizoril veseloigro *Stari*

grehi v režiji Janeza Starine. Gledalci sta s svojim nastopom, polnim humorja, pa tudi

življenjskosti navdušila igralca Majda Zavadlav in Božidar Tabaj. Fotografski posnetki so za odrsko enodejanko prikazali lepote cvetja, ki krasi domačije v Štmavru, Pevmi in na Oslavju. Veliko je bilo udeležencev natečaja *V domačem vrtu cvetijo*; petčlanska komisija je izbrala sedem najlepših cvetnih aranžmajev. Nagrade so prejeli Bogdana in Silva Beučar, Jolanda in Laura Feri, Lidija Peršolja, Elica Pintar in Anton Sosol. Mladini je bil namenjen zlasti sobotni večer, na katerem so udeleženci lahko poslušali priljubljeni Rock marathon 2010, ki so ga oblikovale tri rock skupine iz goriškega prostora. Organizatorji so vse večere poskrbeli za prijetno družabnost in za glasbene točke. Na ogled je bila tudi fotografska razstava. Praznovanje sv. Ane se je končalo v nedeljo, 25. julija, s slovesno sv. mašo in procesijo, ki jo je daroval in vodil domači župnik Marijan Markežič.

Pokrajinska odbornica Mara Černic predstavila nov razpis

Pokrajinski razpis za odstranjevanje manjših azbestnih kritin

V ponedeljek, 19. julija, je goriška pokrajinska odbornica za okolje Mara Černic predstavila novo pobudo, ki je namenjena pravilnemu odstranjevanju manjših azbestnih, strešnih kritin na privatnih zemljiščih oz. lokacijah. V ta namen je Pokrajina Gorica, za leto 2010, objavila razpis, na katerega se lahko prijavijo zasebniki, ki imajo na lastnih zemljiščih manjše azbestne kritine in bi jih radi odstranili. Pokrajinski razpis predvideva 50% financiranje stroškov za odstranitev in uničenje azbestnih površin, ki ne presegajo 25 kvadratnih metrov. Pokrajina Gorica je pri tem tudi že poskrbela za poo-

blaščena podjetja, ki take posege lahko opravijo. To sta dve podjetji iz dežele Veneto, ki imata za to vso potrebno opremo,

izkušnjo in dovoljenja. Pokrajinska odbornica Mara Černic je obrazložila, da to ni prvi tovrstni razpis, saj se je prejšnji zaključil spomladi letos. Pri slednjem so prejeli 330 prošenj, za več kot 9900 kvadratnih metrov azbestnih površin, kar je seveda dokaz, da je takih primerov še precej. Odbornica Černic in funkcionar inž. Flavio Gabrielcig sta še povedala, da je v prejšnjem razpisu največ prošenj prišlo iz občin Gorice in Trzica. Dobro pa so se tudi izkazali prebivalci iz občin Ronke, Zagraj in Gradišče. Od skupnih 9900 kvadratnih metrov azbestnih kritin so jih primerno uničili že 7700 kvadratnih metrov. Ostalih 2200 kvadratnih metrov pa bodo odpravili v naslednjih tednih.

Nov razpis je torej več kot dobrodošel glede na ogroženost zdravja, ki jo predstavljajo azbestne kritine. Njihovo odstranjevanje pa je precej zapleteno in drago predvsem za zasebnike, saj je pri tem potrebno upoštevati točno določene postopke. S tem razpisom pa se vse konča z oddajo prošnje, za vse drugo poskrbi podjetje. Pokrajina Gorica je namenila skupno vsoto 140.000 evrov za celoten razpis; vsota bo razdeljena na podlagi predstavljenih prošenj. Razpisna določila predvidevajo prispevke od 369,60 evrov (za 738,20 evrov skupnega stroška za poseg) do 422,40 evrov (za 844,80 evrov skupnega stroška za poseg). Celotno dokumentacijo za izpolnitev in predstavitev prošnje je mogoče dobiti pri službi za teritorij in okolje na Pokrajini Gorica, pri občinskih uradih ter na spletni strani www.provincia.gorizia.it. Rok za predložitev omenjenih prošenj zapade ob 12.00 v torek, 31. avgusta 2010. JČ

In memoriam

Mirica Devetak vd. Gruden

V nedeljo, 18. julija, nas je po dolgi bolezni zapustila naša draga mama in nona Mirica Devetak. Rodila se je v Gabrjah pri Sovodnjah 2. junija 1927. Bila je starejša hči štirih otrok in je zato že kot deklica nadomeščala mamo, ki je hodila služiti in delala na polju. Pri štirinajstih letih se je zaposlila v tovarni v Podgori. Na delo je hodila peš, zato je med vojno, ko so švigale bombe in jo je bilo strah, večkrat prespala pri teti v Štandrežu. Kot dvajset let staro dekle se je poročila z Leopoldom Grudenom in kmalu zatem, na božični večer, povila hčer Božo. Družnica se je preselila v Sovodnje ob Soči, tako da je Mirica lahko skrbela za bolno in nepokretno taščo. Pomagala ji je in jo z ljubeznijo negovala do njene smrti. Tudi po rojstvu dru-

ge hčere Darie je Mirica vedno delala: zaposlena je bila v predilnici v Sovodnjah, pomagala je sosedom na kmetijah, v vrtovih, varovala je njihove otroke in vedno skrbela za potrebne ljudi v vasi. Vse delo ji je bilo v veselje. Postala je vdova pri 56 letih. Bolečino je počasi prebolela s pomočjo hčera in vnukov Manuela, Nataše in Maura. Vse bolj se je posvečala delu za druge. Pomagala je mami, bratu, teti, stricu in bratranču, ki je bil sam.

Mirico so vsi poznali tudi zaradi njenih ročnih del. V prostem času in do poznih nočnih ur je "štikala", pletla, šivala, svoje stvaritve pa je rada darovala prijateljem. "Naštikala" je prte za cerkvi v Sovodnjah in v Gabrjah, njeni rojstni vasi. Mirica je bila srčni bolnik, njeno zdravje se je zelo poslabšalo leta 2002, ko je nepričakovano izgubila hčer Božo. Začel se je njen križev pot. Srčni bolezni so sledile druge. Bolečino in trpljenje je prenašala potrpežljivo z molitvijo in trdno vero. Dokler ji je zdravje to dopuščalo, je rada hodila k sveti maši. K obredu jo je vsak dan vozila gospa Marija in ji je zato bila izredno hvaležna. Razveselila so jo rojstva pravnukov Alysse, Alice in Nicolasa, a njeno fizično stanje se je

slabšalo. Avgusta lani si je zlomila kolk in zdravniki so ugotovili, da ima tudi druge bolezni. Ko se je iz bolnišnice vrnila domov, smo jo najprej premikali z vozličkom, potem pa je obležala na postelji. Vsem tem času ni nikoli tožila. Čutila je ljubezen družine. Veselilo jo je, da je bila doma, k temu je pripomogel dr. Marijan Cijan s svojo zdravniško sposobnostjo, skrbjo in razpoložljivostjo. Redno jo je obiskoval tudi g. Karel Bolčina, ki ji je prinašal sv. obhajilo, z njo molil in jo s tem izredno osrečeval. Mirica je bila rada v družbi, ljubila je ljudi, vesela je bila vsakega obiska. Vsakomur je bila hvaležna. Bila je dobra in pogumna gospa, ki ni nikoli bremenila drugih s svojim trpljenjem. Ko jo je zdravnica na bolniški postelji vprašala, kako se počuti, je odgovorila "dobro" in to je bila njena zadnja beseda. Dne 2. junija je v krogu svojih dragih praznovala 83. rojstni dan. Bila je vesela, a povedala je, kako čuti odsotnost hčere Bože. Vsem nam je v tolažbo prepričanje, da je Mirica sedaj z njo v nebesih. Svoji

Obvestila

Kulturni center Lojze Bratuž bo zaprt zaradi dopusta od 20. julija do 24. avgusta 2010.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da bo za piknik in izlet na Koprsko v nedeljo, 1. avgusta, odpeljal prvi avtobus ob 8. uri iz Gorice s trga Medaglie d'oro, nato s postanki pri Pevmskem mostu-vagi, v Podgori pri športni palači in v Štandrežu pri cerkvi. Drugi avtobus bo odpeljal ob 8.15 iz Sovodnj pri lekarni in nato pri cerkvi, na Vrhu, Poljanah in v Doberdobo pri cerkvi. Iz Doberdoba bosta šla skupaj oba avtobusa. Priporoča se točnost. **Društvo slovenskih upokojencev** za Goriško sporoča, da bo društveni sedež na korzu Verdi 51/int. zaradi počitnic zaprt od 2. do 31. avgusta.

Mednarodna operna akademija Križ pri Trstu, ki jo vodi maestro Aleksander Švab, v sodelovanju z Združenjem za Križ in Pokrajino Trst, v sklopu festivala "Open door. Gledališče v gledališču 2010", bo uprizorila operno komedijo v treh dejanjih Ermanna Wolf-Ferrarija *Il campiello*, po Carlu Goldoniju. Predstave: 29. julija, ob 21. uri, na dvorišču devinskega gradu; od 31. 7. do 4. avgusta, ob 21. uri, na 6. festivalu morja v parku ljudskega doma v Križu; 5. avgusta, ob 21. uri, na trgu pred županstvom v Zgoniku; 7. avgusta, ob 21. uri, v Gradežu na trgu pred baziliko; 8. avgusta, ob 21. uri, v Vidmu v palači Morpurgo in 9. avgusta, ob 21. uri, v Doberdobo.

SCGV Emil Komel sprejema vpise v šolsko leto 2010/11. Informacije na tajništvo (tel. 0481 532163, 0481 547569), email info@emilkomel.eu ali na spletni strani www.emilkomel.eu.

Slovenske župnije goriške, tržaške in videmske škofije vabijo na vsakoletno romanje na Barbano, združeno z molitvenim dnevom za duhovne poklice, ki bo v ponedeljek, 30. avgusta. Romarsko sv. mašo ob 11. uri bo vodil celjski škof. msgr. Stanko Lipovšek.

Slovenska knjižnica Damir Feigel iz Gorice, Korzo Verdi 51, sporoča, da bo urnik v poletnem času, od 28. junija do 3. septembra 2010, naslednji: ponedeljek: 8.-16.; torek 8.-16.; sreda 8.-16.; četrtek 8.-16.; petek 8.-16. Zaprta pa bo od 9. do 20. avgusta 2010.

Od 6. do 10. septembra 2010 dopoldne bo v Mladinskem domu potekala Priprava petošolcev na vstop v srednjo šolo. Vpisi in informacije na tel. št. 328 3155040 ali 0481 536455. Urad Mladinskega doma iz Gorice bo zaprt zaradi dopusta od 19. julija do 31. avgusta 2010.

Kulturni center Lojze Bratuž prireja Lutkovno delavnico Od ideje do uprizoritve, ki bo potekala v petek, 1. oktobra, popoldne in v soboto, 2. oktobra, ves dan. Vodila jo bo priznana lutkovna ustvarjalca mag. Breda

Varl. Kotizacija za udeležbo znaša 50 evrov. Kulturni center Lojze Bratuž bo sprejemal prijave na delavnico od 1. do 15. septembra 2010 na telefonsko številko 0039 0481 531445 - 534549 (fax) ali po e-mailu na info@kclbratuz.org. Podrobne informacije in prijavnico lahko dobite na spletni strani Kulturnega centra Lojze Bratuž www.kclbratuz.org pod kategorijo gledališče.

Darovi

V spomin na drago mamo Mirico Devetak vd. Gruden, daruje Daria z družino 100 evrov za društvo krvodajalcev Sovodnje in 100 evrov za popravilo cerkvenih orgel.

V spomin na drago taščo in nono Mirico Gruden darujejo Miljan, Nataša in Mauro 150 evrov za društvo krvodajalcev iz Sovodnj.

Namesto cvetja na grob Mirice Devetak vd. Gruden darujeta Srečko in Magda Florenin 50 evrov za društvo krvodajalcev iz Sovodnj.

V spomin na gospo Mirico darujejo sosednje družine Florenin, Butkovič, Tomšič in Gulin 170 evrov za popravilo orgel v sovodnjski cerkvi.

Sožalje

Ob prerani izgubi dragega sina in brata Roberta izrekajo števerjanska županja, odbor, svetovalci, števerjanska sekcija Slovenske skupnosti ter števerjansko in jazbinsko občestvo mami Silvani, tatu Lorenzu, sestri Martini in ostalim sorodnikom občuteno sožalje.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 30.7.2010 do 5.8.2010)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20.00 do 21.00.

Spored:
Petek, 30. julija (v studiu Andrej Baucon): V poletje s polkami, valčki in popevkami - Zanimivosti v naši okolici - Humor.

Sobota, 31. julija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 2. avgusta (v studiu Andrej Baucon): Poletni mix z Andrejem - Zanimivosti doma in po svetu.

Torek, 3. avgusta (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 4. avgusta (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Jezikovni priročnik Pomagajmo si sami I. del - Izbor melodij.

Četrtek, 5. avgusta (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame in none

MIRICE DEVETAK vd. GRUDEN

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so počastili njen spomin, sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki so jo obiskovali in ji s stiskom roke, nasmehom ali dobro besedo lajšali duševne tegobe.

Hvala g. Karlu Bolčini,

cerkvenemu pevskemu zboru in osebju A.D.I.

Posebna zahvala gre dr. Marijanu Cijanu, ki nam je s skrbjo in razpoložljivostjo vsa ta leta stal ob strani.

Sovodnje, 21. julija 2010

Daria z družino

Bruselj / Mladi za mlade

Izjava v podporo slovenskemu šolstvu v Italiji

Mladi za Mlade (Mladi Slovenske skupnosti) so dosegli izreden uspeh na evropski ravni, točneje v Evropskem parlamentu. Stavili so pomembno izjavo o slovenskem šolstvu v Italiji, kjer se navajajo krivice in pomanjkljivosti, ki jih naše šolstvo vsakodnevno utrpi in so navedene točne pomanjkljivosti in vrzeli, ki jih italijanska država prikriva oz. noče zapolniti. Izjavo sta podpisala Evropska poslanka Herbert Dorfmann (Evropski poslanec izvoljen v Italiji in predstavnik nemške manjšine na Južnem Tirolskem) in Lojze Peterle (Evropski poslanec iz Slovenije/NSi), ki sta v Bruslju sprejela naslednjo izjavo v podporo slovenskemu šolstvu, ki je bila posredovana na več kot 6000 medijskih hiš v Evropi, tudi v Italiji. Mladi za Mlade si štejejo to kot

za svoj veliki uspeh na evropskem nivoju. Jeseni bo skupina v Evropskem

Herbert Dorfmann (foto JMP)

parlamentu tudi predstavila novopečeni CD dvojezičnih tabel evropski komisiji za manjšine. Neuradne predstavitve zgoščenke so že v teku, uradna in javna tiskovna konferenca bo pa čimprej v Trstu.

Bruselj, 11. julij 2010
Spodaj podpisana poslanka v Evropskem parlamentu Lojze Peterle in Herbert Dorfmann meniva,

da je situacija slovenskega šolstva v Italiji, na katerega je večkrat opozorila stranka Slovenska skupnost, manjšinska stranka Slovencev v Italiji, v zadnjem času presešla zakonske okvire, zato pozivava: - da se zaustavi zapiranje slovenskih manjšinskih šol, ki so imensko zabeležene v Aneksu k Londonskemu sporazumu iz leta 1954; - da se dosledno upošteva Pariška mirovna pogodba, Aneks k Londonskemu sporazumu in Osimski sporazum, ki ustanavljajo in ščitijo slovenske šole; - da se v celoti izvaja zaščitni zakon 38/2001, ki izhaja iz mednarodnih sporazumov;

Alojz Peterle

- da se enakopravno uresničujejo in spoštujejo zakoni o manjšinskem šolstvu po celem nacional-

nem teritoriju; - da se predvidenih državnih reform ministrice Gelmni, ki 1. septembra 2010 napovedujejo združevanje višjih šol, krčenje urpouka in ukinitve delovnih mest, ne aplicira na slovenske šole,

ki so manjšinske šole s specifičnimi potrebami; - da obstoj posameznih slovenskih šol ne bi bil več odvisen od trenutnih političnih strank ali koalicij, temveč da bi dobila slovenska ali dvojezična šola lastno trajno avtonomijo v okviru dežele Furlanije Julijske krajine po zgledu južnotirolskih nemških in valdostanskih francoskih manjšinskih šol; - da se (s strani države in javnih uprav) neha večstransko bojkotiranje slovenskih šol z izgovorom varčevanja; - da se na dvojezičnih območjih uvede možnost učenja slovenščine tudi v italijanskih šolah; - da EU in Slovenija aktivno pokažeta svojo solidarnost in podporo mlajši generaciji Slovencev v Italiji, ki je najbolj oškodovana zaradi neupoštevanja njenih osnovnih pravic. Posebej je potrebno izpostaviti primer dvojezične šole v Špetru. Lokalne oblasti si že dolgo let prizadevajo, da bi zaprle edino dvojezično šolo na Videmskem. Pred kratkim smo bili priča močnim manifestacijam nestrpnosti in nacionalizma, ki ciljajo na zaprtje te šole. Evropski poslanci v duhu medkulturnosti

Evrope menimo, da bi bilo potrebno to šolo ohraniti, zato pozivamo:

- da se ji prizna status manjšinske šole in da se zanjo izdajo vsi potrebni normativni akti za ureditev celotnega šoloobveznega trajanja; - da se nehajo nacionalistične protislovenske manifestacije, ki ciljajo na dokončno zaprtje šole;

- da vzpostavijo italijanski politiki v javnosti korekten odnos do dvojezične šole v Špetru v duhu medkulturnosti Evropske zveze, ki večjezičnosti sprejema kot bogatitev; - da EU izkaže svojo podporo in solidarnost staršem in osebju šole.

Južnotirolski Nemci imajo lastne pokrajinske šole, Valdostanski Francozi imajo deželne manjšinske šole; zakaj v FJK se obstaja ta diskriminacija?

Tak odnos oblasti do slovenskih in dvojezičnih šol v okviru slovenske manjšine ni produktiven in niti ne upošteva principov sodobne družbe, ki temelji na medkulturnosti in večjezičnosti. Šole so vodilo in prihodnost vsake skupnosti, zato je v interesu vseh, da jih zaščitimo.

Herbert Dorfmann MEP
Alojz Peterle MEP

Večer o Gradniku v goriški knjigarni LEG Pesnik, ki povezuje dva naroda

Alojz Gradnik je obmejni pesnik, zavezan našim zemlji in še zlasti Brodu; za Prešernom velja za največjega slovenskega poeta, in vendar je med Slovenci še vedno premalo cenjen, med Italijani pa gotovo premalo poznan, pa čeprav se je v njegovih žilah pretakala tudi furlanska kri. To je v četrtek, 22. julija, na dvorišču goriške knjigarnice Libreria editrice goriziana na Verdijevem korzu pove-

dala prof. Fedora Ferluga-Petronio, urednica zbornikov (slovenskega in italijanskega) o pesniku Goriških Brd, ki sta izšla po mednarodnem simpoziju ob 125-letnici rojstva in 40-letnici smrti Alojza Gradnika. Kot je v imenu prireditelja povedala Dalia Vodice, je šlo za zadnje srečanje z avtorji poletnega nilaza, ki se je začel meseca junija. Prof. Ferluga-Petronio je z veliko ljubeznijo do Gradnikove poezije orisala življenjsko in li-

terarno pot briškega pesnika in sodnika ter nakazala tudi ideološke razloge, zaradi katerih je nad njim po drugi vojni obvisel kulturni molk in se njegovi verzji niso zakoreninili med ljudmi. Spregovorila je o binomu eros-thanaos, rečci niti njegove poezije, ki se je z leti prečiščevala vse do mističnih vizij. Njegova tematska lirika se je postopoma prečiščevala in poduhovljala, postajala vedno svetlejša in dosegla vrh v Zlatih letvah. Njegovi stihovi so zelo melodiozni, saj so navdušili številne glasbe-

Fedora Ferluga-Petronio

nike. Po količini in kakovosti je izredno pomembno tudi njegovo prevajalsko delo, saj je obvladal več evropskih jezikov,

Paolo Bortolussi

veliko je prevajal italijanske avtorje, pa tudi francoske, angleške in kitajske, zlasti take, ki so bili najbolj sorodni njegovi

poetiki, je povedala urednica.

Gradnik sam je občinstvu še najlepše spregovoril prek svojih verzov; nekaj najbolj značilnih je namreč prebrala prof. Ferluga-Petronio, v italijanski in furlanski igralec, režiser in pisatelj Paolo Bortolussi.

Že zaradi svojih liričnih biserov, pa tudi zato, ker je bil Gradnik navezan na slovenski in furlanski narod in še vedno povezuje dve kulturi, je resnično vredno, da bi ga javnost bolje spoznala, je sklenila urednica zbornikov. / DD

Novost ob 14. izvedbi

Festival Dnevi poezije in vina se iz Medane seli na Ptuj

Pesniški festival Dnevi poezije in vina se letos iz Medane v Brdih seli na Ptuj. Razsežnosti festivala so presegle prostorske zmogljivosti vasice Medana in Gradnikove domačije, zato bo 14. festival avgusta zavzel ulice Ptuj, partnerskega mesta Evropske prestolnice

do avstralski pesnik in nominiranec za Nobelovo nagrado za literaturo Les Murray, švedski pesniški klasik Tomas Tranströmer ter slovenski poet Niko Grafenauer.

Že pred festivalom bo v zbirki Beletrina pri študentski založbi izšla samostojna pesniška knjiga s

večernih pesniških branjih, na katerih bodo obiskovalci lahko prisluhnili kar 29 pesnikom. K sproščenemu druženju bo pripomogel bogat vinski program. Pesniškim branjem med 25. in 28. avgustom se bodo pridružile še druge prireditve. Festival bo ponudil okoli 50 brezplačnih do-

Volčah pri Tolminu, na Ptuj, v Padni, Krškem in Vrbi, pa tudi v Zagrebu.

Letošnja novost spremljevalnega programa festivala je odprto branje Prosti trg. Organizatorji bodo mikrofoni ponudili vsem, ki si želijo svojo poezijo predstaviti obiskovalcem festivala. Zbirajo pa tudi prijave na Zasebna branja - en pesnik, majhno občinstvo, neodkrit kotiček Ptuj.

Srednjeveško mesto Ptuj se bo v poezijo ovilo že pred festivalom. Od sredine avgusta bodo z oken izbranih hiš plapolale zastave s poezijo letošnjih pesniških gostov festivala, nekateri prehodi za pešce pa se bodo spremenili v "prehode za pesem". Umetnika Stanka Vauda in Dušan Fišer bosta z instalacijo Odsev poezije in vina poskrbela, da bo preobrazbo doživel Vrazov trg, ki bo pozneje središče festivalskega dogajanja.

V Osnovni šoli Mladika bo med 23. in 29. avgustom na ogled instalacija Mateja Andraža Vogrinciča Telo Vadvnica, ki jo bo sestavljalo 10.000 knjig. Na Ptujskem gradu bodo ustvarjali podiplomski študentje Akademije za likovno umetnost pod mentorstvom slikarja Fišerja, ki bodo svoje stvaritve predstavili v petek, 27. avgusta, ob polnoči.

kulture 2012, je za STA pojasnila direktorica festivala Jelka Ciglenička. Eden najpomembnejših evropskih pesniških festivalov bo tudi letos v zadnjem tednu avgusta združil pesnike z vsega sveta. Letošnji častni gostje festivala bo-

poezijo častnih gostov, pesniško ustvarjanje drugih vabljenih pesnikov pa bo objavljeno v večjezičnem zborniku Dnevi poezije in vina 2010, so sporočili iz študentske založbe. Glavni, že tradicionalni poudarek Dnevov poezije in vina bo na

godkov, kot so koncerti, filmske projekcije, ulične predstave, performansi, razstave, lutkovne predstave in bralne urice za otroke. Pestro bo tudi predfestivalno dogajanje, ki bo 23. in 24. avgusta v več slovenskih krajih: v Negovi, Ljubljani, Ormožu,

New York / Muzej Guggenheim

Geometrija Kandinskega in Maleviča

Ruska umetnika Vasilij Kandinski (1866-1944) in Kazimir Malevič (1878-1935) veljata za pionirja abstrakcije. Neodvisno drug od drugega sta v svojih delih razvila vsak svoj geometrijski slovar. V newyorškem Guggenheimovem muzeju je še do 7. septembra na ogled razstava Geometrija Kandinskega in Maleviča, ki vzporeja dela

obeh velikanov slikarstva.

Mlajši Malevič velja za utemeljitelja suprematizma, ruske veje konstruktivizma, ki si je prizadevala, da bi se popolnoma odtrgala od čutno predmetne zaznave. Po drugi strani pa je Kandinski nasprotno vztrajal, da mora tudi popolnoma abstraktno delo izražati vsebino, poroča nemška tiskovna agencija dpa.

Vasilij Kandinski se je rodil v Moskvi. Leta 1896 je odšel v Nemčijo. V Münchnu je študiral pri Antonu Ažbetu in na akademiji. Prve slike je razstavil s skupino Most (Die Brücke). Leta 1912 je s Franzem Marcom ustanovil skupino Modri jezdec (Der Blaue Reiter) in z njo pripravil več razstav. Od leta 1914 je ponovno delal v Moskvi, sedem let kasneje pa je emigriral v Berlin. Sodeloval je z Bauhausom. Leta 1933 se je pred nacisti umaknil v Pariz, kjer je tudi umrl.

Kazimir Malevič se je rodil blizu Kijeva. Študiral je v Kijevu in na slikarski akademiji v Moskvi. Leta 1912 je obiskal Pariz, kjer je pobilje spoznal kubizem. Po oktobrski revoluciji je bil med letoma 1919 in 1921 profesor v Moskvi in Leningradu, kjer je tudi umrl.

Kratki

Praznično v Šempetru

V Šempetru so dvanaestič priredili Občinski praznik. Slovesnost je prvič potekala v dvorcu Coronini, ki je v neposredni bližini cerkve in je od lanskega oktobra sedež krajevne uprave.

Slavnostne seje občinskega sveta so se udeležili domači politični predstavniki, župani sosednjih občin ter pobratenih uprav, med katerimi župana Romansa in Medeje, pa tudi sovojenjska županja Alenka Florenin in pokrajinski odbornik Marinčič.

Srečanje je obogatila operna pevka Alenka Gotar, ki je prisotnim ponudila izbor znanih arij; sodeloval je tudi godalni kvartet.

Župan Dragan Valenčič je v nagovoru povzel opravljeno delo v štiriletnem mandatu, saj so oktobra na vrsti upravne volitve. Povedal je, da so uresničili večino načrtov in investicij, ni manjkalo pa niti težav. V osrednjem delu slovesnosti je Valenčič podelil občinska priznanja in diplome, med drugimi gasilskemu društvu, ki praznuje 60-letnico. Diplomi sta prejela oblikovalka Elizabeta Blažko in športnik Matej Hrovatin. Bronasto priznanje so poklonili društvu žena Vrtojba. Za zlato priznanje pa je bila izbrana pedagoginja,

publicistka in raziskovalka Mira Cencič, poznana v širšem, tudi zamejskem prostoru. Najvišje občinsko odlikovanje ji je prineslo obsežno strokovno delo na šolskem in zgodovinsko raziskovalnem področju: od usposabljanja učiteljev in prizadevanj za razvoj šolstva na narodnih temeljih do samostojnih študij s področja novejših zgodovine. Obravnavane teme med drugim obsegajo Tigr, beneške

Mira Cencič (foto DPD)

čedermace in goriško politično sredino. Mira Cencič je prava ambasadorica občine Šempeter Vrtojba. Prav v teh tednih je izšla njena nova, že šestnajsta samostojna knjiga z naslovom Primorske pesmi rodoljubja in tigrovskega upora. Izdalo jo je društvo Tigr Primorske, obsega pa 270 strani.

V prostorih Pilonove galerije v Ajdovščini izbor del razstave Alpe Adria Art

Letošnje poletje prostori za občasne razstave v Pilonovi galeriji ne samevajo. Od 17. julija do 31. avgusta je tu postavljen izbor del iz razstave Alpe Adria Art, ki je bila med 13. in 23. aprilom na ogled v prostorih Odbora regij, na Stalnem Predstavništvu RS pri EU in na Predstavništvu regije Furlanija Julijska krajina v Bruslju.

V evropski prestolnici je razstava Pilonove galerije gostovala v forumu "evropske makro-regije: integracija preko teritorialnega sodelovanja", ki so ga organizirali Evropski odbor regij, Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Delovna skupina Alpe Adria ter Avtonomna regija Furlanija Julijska krajina. Razstavo so odprli visoki predstavniki Slovenije, EU in Furlanije Julijske krajine, saj je pobuda za to prišla prav od naših neposrednih sosedov, v imenu Slovenije je bil na odprtju prisoten minister za lokalno samoupravo in regionalni razvoj dr. Henrik Gjerkeš.

Za umetniško podkrepitev foruma je bil več kot primeren duh medregionalnega kulturnega dialoga, ki je spremljal deset poletnih likovnih kolonij Vipavski križ, ki so med 1988 in 1999 potekale pod okriljem Pilonove galerije in osnovala bogato zbirko, iz katere smo črpali dela za razstavo. V Bruslju je bilo na ogled 32 slovenskih, italijanskih, avstrijskih, hrvaških in madžarskih avtorjev, ki umetniško in estetsko pripadajo različnim smerem. Ob prevladujočem slikarstvu je bilo prisotnih tudi nekaj kiparskih kompozicij ter precej fotografskih spominkov za doživete trenutke srečevanja in ustvarjanja. Zaradi prostorskih zmožljivosti je v Pilonovi galeriji na ogled le izbor iz bruseljskih razstav. Poleg zbirke so na ogled tudi portreti umetnikov iz kolonij skozi objektiv Primoža Breclja.

Poletni čas bo minil tudi v znamenju nekaterih sprememb v Pilonovi stalni zbirki, saj bomo prevetrali naš mali depo in pobrskali po Pilonovi bogati skicirki. Med tem pa obiskovalce vladno naprošamo, da se zaradi kadrovske organizacije v času dopustov julija in avgusta vnaprej napovejo za ogled Pilonove galerije. To lahko storijo preko elektronske pošte: pilonova.galerija@siol.net ali po telefonu: 00386 (5) 368 91 77. Prisrčno vabljeni!

V vili Manin v Passarianu pri Codroipu

Razstava del bratov Basaldella

Vse ljubitelje umetnosti opozarjamo, da bo še do 29. avgusta odprta velika retrospektivna razstava

bratov umetnikov Basaldella v vili Manin v Passarianu pri Codroipu. Ponuja se priložnost za prijeten izlet po odročnih in svojsko lepih poteh nižje Furlanije, med drevoredi, gozdiči, oblikovanimi v geometrične like, in prostranimi

njavami, obkroženimi z namakalnimi kanali, po t. i. "Terre di Mezzo", ki so znane tudi

po dobrih turističnih kmetijah in domačih gostilnah, po neobičajnih krajevnih spomenikih, naseljih in pokrajini, ki

stave si je moč ogledati drzne in izvirne skulpture Dina in Mirka ter slike Afra. Sugestivna postavitev kustosa Marca Goldina in njegove Linee d'ombra dokumentira umetniško in življenjsko parabelo treh znamenitih bratov, ki so se iz rodne Furlanije povzpeli v sam vrh italijanskega Novecenta in uveljavili tudi v ZDA in svetu. Tako znani so,

da jih poimenujejo kar samo po imenu. V vsaki sobi so, mestoma usk-

lajeno, mestoma skoraj kontrapunktično, razvrščeni prvi naturalistični bron, keramike ali tudi bolj abstraktne stvaritve iz drugih kovin (tudi cementa), na eni strani bolj uglajenega in klasičnega Dina, na drugi mlajšega in bolj nervoznega Mirka. Ob skulpturah pa so povsod postavljeni tudi, prej figurativni, skoraj Dechiricovski portreti in pa prave barvne ali monokromatske eksplozije abstraktnih vizij in sanj Afra. Obdelana so predvojna leta, ko sta zlasti kiparja bila interpretata velike inovatorske smeri, ki je zajela tudi italijansko stavbarstvo. Pa tudi razna povojna obdobja do abstraktnih eksperimentov 70. let Afra.

V največjem salonu, kjer so kotorefske postavljene orjaške trogatske in mitološke skulptu-

re, smo v brezčasnem prostoru, nekakšnem "Stonehengeu" daje sodobno kiparstvo. Na razpolago je bogat katalog, s številnimi ilustracijami in informacijami, o bogatih življenjskih izkušnjah vseh treh umetnikov. Edina škoda je, da ob res razkošni postavitvi ni bilo poskrbljeno za manjšo prožnejšo publikacijo, namenjeno obiskovalcem, ki ne nameravajo kupiti kataloga, kot je bilo zagotovljeno ob prejšnji veliki razstavi v vili Manin, ki jo je Goldinova Linea d'Ombra posvetila Courbetu, Manetu in drugim, tudi slovenskim impresionistom. Razstava je odprta od torke do petka od 10. do 19. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa v 20. ure. Naslednja razstava v vili Manin bo posvečena velikemu norveškemu vizionarju Edvardu Munchu. Za informacije: www.villamanin-eventi.it

re, smo v brezčasnem prostoru, nekakšnem "Stonehengeu"

duha, kjer se lahko utopimo v zahtevni in neprodorni razsežnosti, ki jo izzivalno in nemo

duha, kjer se lahko utopimo v zahtevni in neprodorni razsežnosti, ki jo izzivalno in nemo

Davorin Devetak

Pred poletnim seminarjem ZCPZ-Trst

Obračun bogatega delovanja

Udeleženci lanskega seminarja (foto Z. Vidau)

Za Zvezo cerkvenih pevskih zborov iz Trsta pomeni vsakoletni poletni seminar nekakšen višek sezone, saj se z njim sklene letni krog delovanja. Udeleženci preživijo teden dni skupaj ob petju, ogledu kulturnih in naravnih zanimivosti in pogovorih, kar nedvomno povezuje članstvo in nudi obenem priložnost za izmenjavo mnenj ter načrtovanje novih pobud.

Seminar bo letos od 8. do 14. avgusta v Bohinjski Bistrici, kjer bodo pevke in pevci, zborovodje in organisti, ki delujejo v tržaški ZCPZ prvič izpeljali to poletno pobudo. Čeprav bo letošnja udeležba nekoliko nižja od lanske, bo združeni zbor štel približno šestdeset pevcev iz raznih župnij na Tržaškem. Ob teh bodo še udeleženci orgelskega tečaja, ki ga bo tokrat vodil ljubljanski stolni organist, mirenski rojak, prof. Gregor Klančič, ki je že pred nekaj leti vodil orgelski tečaj, ko je Zveza priredila seminarje v Čatežu, Zrečah in na Ptuj. Letošnjega poletnega orgelskega tečaja se bodo udeležili novinci. Izkušnja prejšnjih let pa kaže, da se mnogi izmed teh nato na jesen odločijo, da obiskujejo tudi redni tečaj, ki ga Zveza med letom prireja ob sobotah v cerkvi sv. Jerneja ap. na Opčinah.

Tudi letos bodo organizatorji poskrbeli za otroke, ki bodo prišli na seminar s svojimi starši, da bodo med jutranjimi delavnicami risali, peli, plesali in tako pridobivali različne izkušnje.

Dopoldanske vaje bosta vodila prof. Hilarij Lavrenčič, ki ga ni potrebno posebej predstavljati, saj ga vsi poznamo kot priznanega zborovodjo doberdobskega mešanega zbora Hrast in sploh razgledanega in vsestranskega glasbe-

nika. Zaupan mu bo sklop posvetnih pesmi, med katerimi bosta tudi dve Jericijevi, medtem ko bo Tomčevo mašo v čast svetih bratov Cirila in Metoda ter druge cerkvene pesmi vadila prof. Helena Fojkar Zupančič, priznana glasbena pedagoginja, solopevka in zborovodkinja, ki poučuje glasbo na Škofijski klasični gimnaziji v Ljubljani in na Gimnaziji Litija. Mnogi jo poznajo tudi kot odlično voditeljico mešanega zbora sv. Nikolaja iz Litije ali gimnazijskih zborov, s katerimi je na številnih državnih in tudi mednarodnih tekmovanjih dosegla zlata odličja in posebne nagrade. Izbor pesmi, ki jih je določila, bodo nato srčika prihodnjega programa Združenega zbora ZCPZ, ki med letom, pod vodstvom Edija Raceta, sodeluje pri osrednjih verskih svečanostih na Tržaškem. Gre za zbor, ki je v minuli sezoni imel več kot 20 nastopov, v glavnem pri cerkvenih obredih, med drugim tudi ob umestitvi novega tržaškega nadškofa msgr. Crepalidija v stolnici sv. Justa, a tudi na pevskih revijah, kot sta Pesem jeseni in Primorska poje.

Po avgustovskem seminarju se napoveduje še nekaj pobud, med drugim 10. srečanje pritrkovalcev na Repentabru na Veliki šmaren. Z novim šolskim letom pa se dejansko obnovi tudi sezona z revijama cerkvenih zborov za opensko in devinsko dekanijo, revijo odraslih zborov Pesem jeseni, predstavitev izbranega zborovskega dela Stanka Jericija v sodelovanju z goriškim Združenjem cerkvenih pevskih zborov in še marsikaj koristnega in vzpodbudnega, s čimer želi ZCPZ prispevati k napredovanju zborovske kulture v našem prostoru.

AL

ZCPZ - Sezona 2009/10

- Dekanijski reviji: v cerkvi sv. Roka v Nabrežini (18.10.2009) 10. revija zborov devinske dekanije, ki se je udeležilo 7 zborovskih skupin različnih starosti; v cerkvi sv. Janeza Krstnika v Boljuncu (24.10.) pa je bila na vrsti 6. revija zborov openske dekanije, na kateri je nastopilo 7 odraslih zborov.

- Revija Pesem jeseni v Športnem centru Zarja v Bazovici (28.11.). Sodelovalo je 9 zborov. Tradicionalno srečanje je bilo odlična priložnost, da se je ZCPZ vsaj delno oddolžila zaslužnim organistom in dirigentom, ki so že desetletja stebri zborovske stvarnosti na raznih koncih tržaške pokrajine (Herman Antonič v Devinu in Štivanu, Tamara Ražem v Bazovici, Vinko Škerlavaj na Opčinah, Marija Šturman v Ricmanjih in Križu ter Vladimir Vodopivec v Barkovljah).

- Poklon Matiji Tomcu ob 110-letnici rojstva: Božični koncert v cerkvi na Opčinah (25.12.) je bil posvečen spominu tega duhovnika in skladatelja, nastopajoči zbori so v glavnem izvajali njegove skladbe.

- Tradicionalni božični koncert v stolnici sv. Justa v Trstu (17.1.2010) je vsebinsko nastal na pobudo zdaj pokojnega dolgoletnega predsednika dr. Zorka Hareja in mojstra Adija Daneva, ki že vrsto let sodeluje z ZCPZ. Tokratni spored je želel biti prikaz božične domače in svetovne glasbene zakladnice. V celoti ga je sestavil in ga v večji meri tudi sam priredil Danev, ki je izbral skladbe Belarja, Berliozza, Vodopivca, Hareja, Berlina, Haendla idr. Pod Danevovim vodstvom so nastopili Mešani mladinski pevski zbor - Trst, ki ga je pripravila Aleksandra Pertot, Priložnostni zbor pevcev s Tržaškega, Orkester Arsatelier iz Gorice, solista Krisztina Nemeth in Damjan Locastelli ter dudar Janez Jocič. Da je šlo za pravi glasbeni dogodek, je potrdila množica poslušalcev, ki je ob tej priložnosti napolnila tržaško stolnico.

- Primorska poje: priredba treh koncertov v lastni režiji - v Marijinem domu v ul. Risorta v Trstu, v cerkvi sv. Jerneja ap. na Opčinah, v Kulturnem domu Igo Gruden v Nabrežini - ter sodelovanje pri organizaciji koncerta na Trbižu.

- Revija otroških in mladinskih zborov Pesem mladih: na letošnji jubilejni, 40. izvedbi v nedeljo, 21.3., na Pomorski postaji v Trstu je sodelovalo rekordno število 39 zborov, ki delujejo v društvih, župnijah ali Solah.

- Gostovanje Komornega zbora Ave: v velikonočnem času je v cerkvi pri Sv. Jakobu v Trstu nastopil Komorni zbor Ave iz Ljubljane, ki ga vodi Andraž Hauptman. Koncert je potekal ob Misijonu za Slovence mesta Trst.

- Orgelski tečaj med šolskim letom je vodil prof. Matej Lazar. Ob sklepu so v soboto, 3.7., gojenci nastopili v cerkvi sv. Jerneja ap. na Opčinah na zaključnem koncertu. Sledila je predstavitev zbirke Zborovske duhovne pesmi Slovencev v Italiji, ki je nastala na pobudo častnega predsednika dr. Zorka Hareja. O publikaciji in njenih ciljih je spregovorila urednica Nadja Kralj.

Kratki

Opčine / Cerkev sv. Jerneja
Nastop Deškega zbora iz Varšave

Utrinek mednarodnega zborovskega gibanja, ki ga spodbuja priznana tekmovalna Seghizzi, se je prejšnji teden utrlil v openski cerkvi sv. Jerneja, kjer je številna publika s pozornostjo in velikim navdušenjem prisluhnila petju enega od zborov, ki so se udeležili letošnjega tekmovanja v Gorici. Večer so priredili ob posredovanju otroškega in mladinskega pevskega društva Vesela pomlad, ki se je letos prvič povezalo z goriškim zborovskim društvom kot soorganizator 8. festivala Seghizzinregione. Nastop Deškega zbora iz Varšave je privabil slovensko in italijansko publiko zaradi velikega ugleda skupine, a tudi zaradi redkosti ponudbe, saj je opensko društvo povabilo zasedbo, ki sploh ni običajna v našem prostoru. Glasovi petdesetih dečkov in fantov so prevzeli zaradi lepote edinstvenega skupinskega zvoka in izjemnega čara solističnih točk v zanimivem programu, ki se je osredotočil na

Foto Z. Vidcu

opuse poljskih skladateljev. Večer se je pričel z glasbo renesančnih skladateljev Mikolaja Gomolke in Waclawa z Szamotula, reprezentančnega romantičnega avtorja Stanislaw Moniuszka pa so zastopale večdelna, zahtevna Litanija Ostrobramska in dve krajši skladbi iz njegovega posvetnega in nabožnega opusa. Ves glasbeni svet praznuje letošnjo dvestoletnico rojstva Chopina, zato so tudi pevci poskrbeli za počastitev najbolj priljubljenega poljskega skladatelja z dvema pesmima, ki spadata med njegove redke vokalne stvaritve. Program sta dopolnila dva znana bisera francoskih skladateljev in organistov Cesarja Francka in Mauricea Durufleja. Solidno pripravljene otroci so disciplinirano sledili jasnemu vodenju zborovodje Krzystofa Kusiel-Moroza, ki je potrdil nad dvajsetletno izkušnjo na tem pevskem področju z globoko povezanostjo s svojimi pevci in z nadzorom nad zvokom, obenem s prisrčnim občutkom medsebojnega zaupanja. Pevci fantovske skupine so se zelo ubrano ujeli z mlajšimi pevci, saj izhajajo iz iste izkušnje. Izoblikovali so se v istem okolju kot nekdanji člani tega deškega zbora, ki je nastal leta 1990 na pobudo takratnega rektorja glasbene akademije Friderik Chopin in je razvil svojo dejavnost na visokem nivoju. Večkrat je namreč sodeloval tudi s Filharmoničnim orkestrom iz Varšave in s poljsko državno opero. Dolgim aplavzom publike in čestitkam župnika Franca Pohajca so se pevci oddolžili z dodatkom, nato jih je pot v naslednjih dneh vodila do priznanega goriškega tekmovanja. / PAL

Tržaška občina / Še o urbanističnem načrtu

Kot pred letom dni se je sinoči ponovila zgodba prav v trenutku, ko bi se morala začeti razprava o varianti 118 splošnega urbanističnega načrta. Zaradi proceduralne napake pri pripravi geološke ekspertize in priziva geologov in razsodbe državnega sveta se je župan Dipiazza odločil, da se razprava odloži na september. Ne vem, ali je ta proceduralna napaka dovolj tehten razlog za odložitev razprave, ali pa so se že začele politične igrice v večini, ki Občino upravlja v pričakovanju upravnih volitev leta 2011. Žalostno dejstvo je, da je mestna uprava ponovno zatajila pri tako pomembnem upravnem aktu, kot je varianta urbanističnega načrta, ki bo konec koncev zaznamovala razvoj mesta v nadaljnjih 10-15 letih. Vemo, da, ko se v soli ne učiš dovolj, imaš popravi izpit; bodo zamujeno sedaj na občini Trst nadoknadili v tem vročem poletju? To bomo še videli in upamo lahko le, da se ne bo ponovila običajna zgodba, "da nihče ni za to kriv". / Igor Švab, Občinski svetnik

Komentar iz Trsta
Ob 13. juliju

Z rasel sem nekako "v senci živega spomina", torej ob pričevanju tistih, ki so posredno ali neposredno doživljali grozote druge svetovne vojne. Z rasel sem v državi, kjer skoraj dan za dnevom spoštljivo in brez olepšavanja obravnavajo grozodejstva, ki so se po nemški roki zgodila nad milijoni in milijoni ljudi, v luči moralne dolžnosti, "da se ne bi zgodilo nikoli več". Z rasel sem v prepričanju, da "znati" in "priznati" sta tesno med seboj povezana in da se sprava lahko zgodi šele takrat, ko temu sledi tudi prošnja za odpuščanje. V teh dneh je bilo v medijih veliko govora o srečanju treh

predsednikov Napolitano, Türk in Josipovića. To srečanje me seveda polni z veseljem in upanjem. Z veseljem (in ponosom) zaradi tako uglednega obiska v Narodnem domu, z upanjem, da bo ta prijateljska gesta imela ne samo dolgoročno, ampak tudi kratkoročno otipljive in zadovoljive učinke za vse, ki sobivamo v tem prostoru, in še posebej za nas, ki smo del slovenskega občestva. Če se omejim na to, kar so predsedniki zapisali v spominsko knjigo v Narodnem domu in izjavili v skupnem dokumentu, besed "sprava", "priznanje" ali "odpuščanje" ne zasledim. Če si ogledam protokol, ki sta ga objavila tako predsednik Türk na svoji spletni strani kot

SLOMŠKOV DOM Mednarodna operna akademija

Il campiello sredi kraškega borjača

Društvo Združenje za Križ, ki je bilo ustanovljeno pred petimi leti, si je zastavilo za cilj spodbujanje družbenega in gospodarskega razvoja vasi, ovrednotenje in posredovanje njene kulturne dediščine in krajevnih navad. Združenje je obenem spodbudilo tudi podjetniške dejavnosti. Vas Križ je tesno vezana na morje: prav zato je bila med prvimi cilji združenja izgradnja Ribiškega muzeja Tržaškega Primorja, ki je danes v končni gradbeni fazi. Poleg tega je združenje odkupilo nepremičnino v vaškem jedru, kjer bo sedež Ribiške hiše, hkrati pa namerava Kulturno društvo Ribiški muzej urediti učno pot, ki naj spominja na slavno preteklost ribiških prebivalcev, ki so s posebno tehniko lovili tune (ta dejavnost je v Križu zamrla sredi prejšnjega stoletja). Združenje želi obenem podpirati kakovostne kulturne do-

godke: izraz tega prizadevanja je bila že ob nastanku združenja prireditev Festival morja, ki je bil prva tri leta osnovan na

mladih obetavnih pevcev. Akademija si je od vsega začetka prizadevala ponuditi zainteresiranim specializacijo in izpo-

Foto IG

gledaliških predstavah v narečju, nato pa se je preusmeril v snovanje opernih načrtov. To je storil v sodelovanju z Mednarodno operno akademijo, ki jo je v Križ pred dvema letoma "pripeljal" operni pevec Alessandro Svab. Leta 2008 je namreč ob podpori združenja in v sodelovanju s Slomškovi domom priredil cikel tečajev, ki so v kraško vas privabili lepo število

polnjenje v vokalni in interpretativni tehniki. Kot je Alessandro Svab poudaril na predstavitvi letošnje akademije v četrtek, 22. julija, v Slomškovi domu, želijo tečaji podpirati nove pevske talente, ki naj bi v prihodnje začeli poklicno sodelovati s krajevnimi glasbenimi združenji in gledališči. Akademija si obenem prizadeva, da bi čim bolj širila glasbeno kulturo

in znanje med mladimi iz naših krajev in tujine. Postavitev dela Figarova svatba je namreč že leta 2008 privabila lepo število udeležencev, pri lanski produkciji dela Gianni Schicchi pa je sodelovalo veliko mladih iz Italije, Slovenije, Češke, Španije, ZDA, Japonske in Koreje: "V zadnjih dveh letih je akademija privabila nad dvesto pevcev". Postavitvi dela Gianni Schicchi, ki je bila predmet študijskega programa v akademskem letu 2009–2010 (in ki je imela kar nekaj uspešnih ponovitev), so sledili še trije v programu, ob koncu katerih so na odru dvorane Tripovich priredili še Božični koncert, delo Il tabarro in zbor skladb muzikalov z naslovom Broadway ter delo Petite Messe Solennele. Letos pa bo študijski program namenjen operni zgodbi Il campiello Ermanna

Wolfa-Ferrarija. Produkcijo je podprla poleg Združenja za Križ tudi tržaška pokrajina, ki je postavitev vključila v program pobude Gledališča v gledališču 2010: v sklopu tega dogodka bo premiera operne postavitve v četrtek, 29. julija, v Devinskem gradu, ob 21. uri, v soboto, 31. julija, ob 21. uri, pa bodo predstavo ponovili v Parku Ljudskega doma v Križu.

MOSP in Studio art

Mednarodna gledališka izmenjava

Med 18. in 25. julijem je v kraju Želmlje pri Ljubljani potekala mednarodna gledališka izmenjava The show must go on!, ki jo je v slovenski agenciji Mladi in akciji priredila Socialna akademija. Gledališkega projekta, ki ga je finančno podprla Evropska unija, so se udeležile skupine iz štirih različnih držav: Slovenije, Avstrije, Malte in Italije. Le-to je zastopala organizacija MOSP (Mladi v odkrivanju skupnih poti) v sodelovanju z gledališko Šolo Studio art. Šest mladih gledaliških navdušencev je v družbi vrstnikov iz sodelujočih držav osvajalo različne gledališke metode, se seznanjalo z drugačnimi realnostmi in spoznavalo dragoceno medsebojnega sodelovanja. Cilj projekta, kot je poudarila glavna organizatorka dogodka Mojca Perat, je bil spoznati ra-

zlične delovne metode, ki se jih sodelujoče organizacije poslužujejo, jih osvojiti in skupaj predelati v zaključni gledališki prikaz, ki je bil minuli petek v Ljubljani. Nanj so se udeleženci pripravljali ves teden. Vsaka država je namreč v delavnicah predstavila izbrane gledališke teorije v obliki ogrevalnih vaj, plesa, odrskega giba, govornih vaj in improvizacij, na koncu pa med njimi izbrala najbolj zanimive in uporabne, da jih je predstavila javnosti. Petkov nastop po ljubljanskih ulicah, ki je bil v obliki krajših nenapovedanih 'akcij', se je kljub smolni zaradi deževnega vremena izkazal za izjemno uspešnega. Razen gledališča so udeleženci seminarja spoznavali še marsikaj: poleg jutranjih in popoldan-

skih delavnic so namreč potekale tudi druge aktivnosti, pri katerih so mladi vseskozi sodelovali in se spoznavali. Prav posebno uspešne so bile kulturne aktivnosti: vsaka država je bila namreč zadolžena, da pripravi tipično večerjo, poleg tega pa je v spoznavnem večeru na kratko predstavila značilnosti svojega kraja, tipične jedi, šege in

prostem času ukvarjali z različnimi aktivnostmi, poleg teh pa so si privoščili tudi krajše izlete v naravo, ogled Ljubljane in Blejskega jezera. Udeleženci so bili nad seminarjem izredno navdušeni, saj so se med njimi stkale dragocene prijateljske vezi, ki prav gotovo ne bodo tonile v pozabo. Prav tako je bila nad seminarjem navduše-

navade. Na gledališkem seminarju The show must go on! je bil tudi čas za sprostitve. Udeleženci so se v

na tržaška skupina, ki se je ob odhodu težko poslovila od ostalih sodelujočih.

Patrizia Jurincic

tudi predsednik Napolitano, je Türk položil venec pred Narodni dom, Napolitano pa pred

spominsko ploščo na eksodus. Ne vem, kakšne občutke je

imel pri tem predsednik Josipovič, a Napolitano in Türk sta se z vencem klanjala pravzaprav vsak svojim. In ob pomanjkanju posegov ali nagovorov, tudi tu besed "sprava", "priznanje" ali "odpuščanje" ni bilo slišati. Kakšna sprava naj bi to lahko torej bila? Je to neka fina diplomatska rešitev za to, da nikomur ni treba nič priznati ne prositi za odpuščanje? Ali je to najmanjši skupni imenovalec za "spravno dejanje", ker drugače ljudje, predvsem mlajši, tega itak ne bi razumeli? Ali je to samo pridobivanje časa, češ da čez kakih 10, 20 let ne bo več nikogar, ki bi nam lahko postregel s svo-

jim "živim pričevanjem"? Nemci so se kot prvi spoprijeli z resnico ter ponižno in dostojanstveno "priznali" in "prosili za odpuščanje" že leta 1970. A moje misli gredo še dlje: sprava med državama oz. narodoma je zadolžena, če je ne spremlja sprava znotraj države oziroma naroda. Slovenija je že dalj časa na tej poti sprave znotraj naroda. Po moji oceni bi Italija dobro storila, če bi spodbujala spravo znotraj države, priznala torej krivice nad lastnim prebivalstvom in nad manjšinami, ki so živele in še živijo znotraj njenih meja. Za konec naj se navežem na govor nemškega predsednika Weizsäckerja iz leta 1985. Ob 40. obletnici konca druge svetovne vojne je pred nemškim parlamentom brez oklevanja zatrdil, da se mora vsaka država

spomniti tudi temnih trenutkov lastne zgodovine, ker bi drugače izgubila orientacijo v sedanosti. Nadaljeval je ne z nekimi splošnimi, priložnostnimi ugotovitvami, ampak tako, da je naštel vse skupine žrtev nacističnega režima, zunaj državnih meja in znotraj njih, da bi si lahko predstavljali razsežnost grozot. Kar se je 13. julija 2010 zgodilo v Trstu ob koncertu Poti prijateljstva, je lahko samo uvertura v obojestransko spoznavanje in zblíževanje med ljudmi, ki naj bi postopoma in s splošnim prizadevanjem privedlo v doglednem času do uradne sprave s poštenim priznanjem krivd in oproščanjem za prizadeta stran blagovoljno sprejela.

Igor P. Merku'

REPENTABOR Srečanje ministra Žekša s slovenskimi duhovniki

Dušni pastirji na Tržaškem so še danes čedermaci!

Srečanje, ki ga je minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš imel s slovenskimi duhovniki na Repentaboru v sredo, 21. julija, je postavilo temelj konkretnemu stiku med resorjem iz ljubljanske vlade in slovenskimi dušnimi pastirji na Tržaškem. Slovenski duhovniki, zbrani v Duhovski zvezi, in predsednik le-te g. Dušan Jakomin ter škofov vikar za Slovence in dekan g. Tone Bedenčič so ministru Žekšu orisali koordinate verskega življenja na Tržaškem in ga seznanili s težavami, s katerimi se spopadajo v vsakdanjem delovanju.

Uvodne misli je podal g. Dušan Jakomin, ki je v svojem posegu začrtal poglobljeno sliko slovenske duhovščine na Tržaškem (razdelek o tem objavljamo posebej), ki se nedvomno lahko ima za neposredno naslednico tiste generacije slovenskih duhovnikov, "ki ji pravimo čedermaci. To je ponos primorske Cerkve, v kateri je bil primorski duhovnik varuh, bra-

nitelj ne samo vere, temveč tudi slovenske besede in slovenske prisotnosti, zaradi česar je bil tudi preganjan". Vloga slovenskega duhovnika v zamejstvu danes ni po mnenju g. Jakomina nič manj

precej skrbi osip števila Slovencev zlasti v samem mestu. Škedenjski kaplan je ministru še povedal, da je matična domovina nekoč zanemarjala zamejske duhovnike, ti pa so zato lahko raču-

G. Jakomin nagovarja ministra Žekša in ostale dušne pastirje (foto IG)

pomembna, kot je bila nekoč. "Naše delo je tiho in vztrajno, v stalnem stiku z ljudmi. Tržaški Slovenec, ki je zvest slovenski službi božji, ostaja zvest tudi svoji slovenski identiteti", prav zato

nali ne na svoje moči in na podporo vernega ljudstva. "Zato imamo danes svoje domove, svoj tisk, svoje dejavnosti. Prav bi bilo, ko bi matična država znala to upoštevati in bi znala priskočiti na pomoč. G. Jakomin je nato razčlenil kulturno delo slovenske tržaške Cerkve, kjer je pastoralna vloga duhovnika tesno vezana na slovensko kulturno izročilo. Geslo slovenskih dušnih pastirjev je tako postalo: Pripadnost Cerkvi in zvestoba svojemu narodu, naši besedi, naši pesmi. G. Jakomin je omenil še skrb za mladino, kateri je bila že daljnega leta 1946 posvečena revija Pastirček, ki še danes izhaja v Gorici, in dejstvo, da so bili slovenski duhovniki pobudniki sedanje zamejske skavtske organizacije, "tako da tudi danes ob katehetskih in birmanskih skupinah skrbi za oratorije, mladinske tabore in drugo". G. Jakomin je še posebej poudaril vlogo romanj slovenskih vernikov in nenadomestljivo vlogo cerkvenega petja, ki preko ZCPZ povezuje več kot 30 odraslih in 9 otroških oz. mladinskih zborov. Omenil je tudi sodelovanje duhovnikov pri zamejskem verskem tisku (GMD,

nice delovanja ustanove, ki skrbi za slovenske vernike v mestu, kjer ni slovenske službe božje, in nekdanji škofov vikar g. Franc Vončina, ki je predstavil razmere v Rojanu, kjer je kljub zgodovinski zakoreninjenosti Slovencev, vedno manj občutiti njihovo prisotnost. Duhovniki so ministru prikazali še problem težavnega pridobivanja italijanskega državljanstva, kar nemalo ovira njihovo bivanje med zamejskimi verniki.

Bodisi g. Jakomin bodisi dekan g. Bedenčič sta v svojih posegih izrazila željo, da bi slovenska država delo slovenskih duhovnikov na Tržaškem enakovredno ovrednotila ob delu ostalih organizacij, ki delujejo v korist slovenskega človeka.

Minister je v zaključni izjavi jasno povedal, da slovenski duhovniki dobro delujejo za ohranjanje slovenstva na tem področju, ministrstvo jim zato lahko stoji ob strani podobno kot ostalim dejavnikom, ki se za slovenski obstoj zavzemajo na kulturnem in društvenem področju. Minister je izrazil priznanje za delo, ki ga duhovniki opravljajo za slovenstvo v zamejstvu in po svetu. Kot je dodal, med Slovenci po svetu deluje Cerkev neideološko, prav tako ga veseli dejstvo, da je italijanska Cerkev, v kateri slovenski duhovniki delujejo, odprta do njih. Pri reševanju nekaterih vprašanj Slovenija lahko pomaga, pri nekaterih drugih pa težje, je pojasnil Žekš. Do neke izredne pomoči, in sicer, da bi ministrstvo podpiralo tukajšnjo versko ali liturgično dejavnost, pa je minister zavzel odklonilno stališče: zagotovil je vsekakor, da njegov resor že podpira nekatere projekte, ki jih slovenski duhovniki drugod po svetu (npr. g. Zvone Štrubelj v Nemčiji) predložijo v presojo ministrstvu. "Po mojem ni razloga, da bi takih projektov ne bilo pri vas v zamejstvu".

"Danes ni bil govor o nikakršnih oblikah pomoči, temveč le o položaju, v katerem slovenski duhovniki danes delujemo. Morebitna podpora bo predmet pogovora v prihodnje. Ministra

G. Jakomin, minister Žekš in dekan g. Bedenčič (foto IG)

Novem glasu, reviji Mladika in Našem Vestniku, ki ga ureja ravno g. Jakomin) in pri snovanju verskih radijskih in televizijskih prispevkov. Sklepni del svojega posega je škedenjski kaplan namenil problemu pomanjkanja duhovniškega naraščaja. Na srečanju so spregovorili še g. Franc Pohajač, ki je orisal razmere župnije sv. Jerneja na Opčinah in težaven odnos, ki ga ima z italijanskimi sobratji (medtem ko so italijanski verniki dokaj odprti do slovenskega cerkvenega občestva), g. Marij Gerdol, ki je v vlogi vodje Slovenskega pastoralnega središča nakazal smer-

Žekša smo seznanili z našo dejavnostjo in z vlogo, ki jo dušni pastirji imamo na Tržaškem pri ohranjanju slovenskega izročila. Temelj prihodnjega soočanja pa smo vsekakor postavili danes", je ob koncu srečanja dejal g. Tone Bedenčič. Na vprašanje, ali slovenski duhovniki računajo na pomoč ministrstva za financiranje nekaterih projektov, pa je bil g. Jakomin dokaj redkobeseden. "Slovenija nam daje možnost, da pristojne resorje obvestimo o stanju pri nas. Nisem ne optimist in niti pesimist: sem realist, ker vem, da moramo računati na svoje moči".

Igor Gregori

Obvestila

Mednarodna operna akademija Križ pri Trstu, ki jo vodi maestro Aleksander Švab, v sodelovanju z Združenjem za Križ in Pokrajino Trst, v sklopu festivala "Open door. Gledališče v gledališču 2010", bo uprizorila operno komedijo v treh dejanjih Ermanna Wolf-Ferrarija II campiello, po Carlu Goldoniju. Predstave: 29. julija, ob 21. uri, na dvorišču devinskega gradu; od 31. do 4. avgusta, ob 21. uri, na 6. festivalu morja v parku ljudskega doma v Križu; 5. avgusta, ob 21. uri, na trgu pred županstvom v Zgoniku; 7. avgusta, ob 21. uri, v Gradežu na trgu pred baziliko; 8. avgusta, ob 21. uri, v Vidmu v palači Morpurgo in 9. avgusta, ob 21. uri, v Doberdolu.

Slovenske župnije goriške, tržaške in videmske škofije vabijo na vsakoletno romanje na Barbano, združeno z molitvenim dnevom za duhovne poklice, ki bo v

ponedeljek, 30. avgusta. Romarsko sv. mašo ob 11. uri bo vodil celjski škof. msgr. Stanko Lipovšek.

V Domu blagrov (Le Beatitudini) bodo tudi letos 16., 17. in 18. avgusta duhovne vaje za žene in dekleta, ki jih bo vodil pater Bogdan Rus z Brezij. Za pojasnila in za prijave se obrnite na gospo Normo Jež, telefon 040 299409, iz Slovenije predklicna štev. 0039. / Nada Martelanc

Darovi

Za cerkev na Pesku: v spomin na pokojnega Jadrana Bachija daruje Nella z družino 25 evrov; namesto cvetja na grob pokojnemu Jadraru Bachiju darujeta Albin in Branko z družino 50 evrov.

Za cerkev na Padričah: ob 30. obletnici smrti dragega očeta Angela Zupančiča se ga z ljubeznivo spominja hčerka Eda in daruje za popravilo cerkve na Padričah 15 evrov.

Slovenski raziskovalni inštitut Kakšna je obmejna mladina?

Projekt Izobraževalne in zaposlitvene poti mladih iz čezmejne območja financira dežela FJK s sredstvi iz Deželnega sklada za slovensko jezikovno manjšino, ki med drugim spodbuja čezmejno sodelovanje na področju kulture, izobraževanja, športa in rekreativnih dejavnosti. Pobudniki projekta so uprave občin Devin - Nabrežina, Repentabor, Dolina, Sežana in Hrpelje Kozina,

ki ga potrebujejo za mlade generacije, ki ga potrebujejo za miselno in čustveno razvedrilo in zabavo. Preživljajo ga lahko aktivno (šport) ali pasivno (gledanje televizije). V obmejnih območjih na izobraževalne, zaposlitvene ter osebne izbire in izkušnje vplivajo tudi procesi čezmejne integracije, ki mladim nudijo dodatne možnosti za izpolnjevanje lastnih življenjskih in poklicnih pričakovanj.

Člani Slorija so predstavili načrt v dvorani občinskega sveta v Zgoniku (foto Kroma)

koordinator mreže je občina Zgonik, izvajalec projekta pa Slovenski raziskovalni inštitut. Cilj raziskovalnega projekta je oblikovati izobražbeni in poklicni profil mlade generacije, ki živi v obravnavanem čezmejnem prostoru, ter ugotoviti njene navade glede preživljanja prostega časa in čezmejne mobilnosti. Gre za raziskovalno delo o dinamikah prehajanja iz mladostne dobe v odraslo območje, ki ga označujeta različna izobraževalna in zaposlitvena sistema. Projekt je nastal in se razvija v času, ko na položaj mladih vplivajo nekateri dejavniki. Med temi gre nedvomno omeniti rast in staranje prebivalstva zaradi zniževanja rodnosti in upadanja smrtnosti ter povečanja migracij. Za mlade Evropejce sta značilna zlasti podaljšano bivanje v izvornih družinah ter odlašanje starševstva in ustvarjanja lastne družine. Doba izobraževanja se daljša: italijansko višješolsko oz. slovensko srednješolsko izobraževanje je skoraj obvezno in vključevanje v terciarno oz. univerzitetno izobraževanje narašča, čeprav je občutiti osip študentov in dolžino študijske dobe. Velika prožnost zaposlovanja mladih pospešuje njihovo prehajanje od zaposlitve v brezposelnosti položaj, kar vpliva na (ne) zmožnost polne ekonomske in socialne osamosvojitve mladih. Prosti čas postaja vse bolj pomemben tudi

Projekt skuša odgovoriti na vprašanje, v kolikšni meri so ti pojavi in dinamike prisotni v čezmejnem prostoru. Podrobno gledano postavljen generacijski profil mlade generacije, ki živi v obravnavanem čezmejnem prostoru, ter ugotoviti njene navade glede preživljanja prostega časa in čezmejne mobilnosti. Gre za starostno skupino t. i. mlajše odraslosti, ki je po izobraževalnih, zaposlitvenih in osebnih izkušnjah zelo raznolika. Slorji obveščajo, da bodo podatki zbrani z anketo, ki bo izvedena v obliki telefonskega pogovora s strukturiranim vprašalnikom. Raziskovalni projekt temelji na metodi retrospektivnih študij, ki omogočajo zbiranje podatkov od določenega začetnega dogodka - ki je v tem primeru konec obvezne stopnje šolanja - do trenutka izvajanja ankete. Anketiranih bo 700 mladih občanov, 350 na vsaki strani meje.

Pri izvajanju tega raziskovalnega projekta je izrednega pomena sodelovanje mladih. Slorji vabi zato občane, stare od 25 do 29 let, da sodelujejo v anketi in ga informirajo o tem, katere so njihove dosedanje izobraževalne in zaposlitvene izkušnje ter navade glede preživljanja prostega časa in čezmejne mobilnosti. Raziskovalni izsledki bodo predstavljeni pobudnikom projekta ter drugim javnim in zasebnim upravam ter ustanovam, ki delujejo tako v ožjem kot v širšem okolju.

Slovenska bogoslužja v mestu in vaseh

Tržaški duhovniki so povezani v duhovniški organizaciji, ki nosi ime Duhovska zveza. Ustanovljena je bila s cerkvenim dovoljenjem leta 1947. Danes deluje na Tržaškem 14 slovenskih duhovnikov, eden pa je v domu za ostarele redovnike. Med njimi je osem škofijskih duhovnikov, šest pa jih pripada redovom ali družbam. Osem duhovnikov je v

zamejstvu prišlo iz Slovenije; pri tem je treba omeniti salezijansko skupnost, ki spada v slovenski inšpektorat.

Slovenske šolske sestre imajo provincialno hišo v Trstu pri Sv. Ivanu in podružnici v Borštu in Dolini ter skrbijo za pošolske dejavnosti mladih in za oskrbo ostarelih.

Duhovniki so cerkveno povezani v dekanijsko slovenskem dekanatu. To je openski dekanat, ki združuje vse slovenske župnije tržaške okolice in slovenske duhovnike v mestnih župnijah tržaške škofije. V mestu delujejo štiri slovenski duhovniki, za slovenske vernike, kjer ni slovenske duhovne oskrbe, pa skrbi Slovensko pastoralno središče.

Mesto: Slovenska maša je v devetih mestnih cerkvah: v Barkovljah, v Rojanu (kjer vsako nedeljo in za praznike oddajajo sveto mašo po radiu Trst A), pri Novem sv. Antonu, pri Sv. Ivanu, pri sv. Vincenciju, pri Sv. Jakobu, v Škedenju, pri Sv. Ani in na Katinari. Zadnja leta je slovenska služba božja prenehala v treh mestnih župnijah, in sicer v Podlonjerju, na Kolonkovcu in pri salezijancih na Istrski ulici.

Breg: Breg zavzema vasi v občini Dolina. Tu je pet župnij z dvema duhovnikoma: Mačkolje, Dolina, Boljunec, Boršt in Ricmanje, kjer mašuje župnik s Katinare. Z Bregom sta povezani skupnosti v miljski občini: pri Koroščih - Sv. Barbari mašuje duhovnik iz Mačkolj, za Žavlje in Štramar trenutno skrbi italijanski župnik v italijansčini, verniki odgovarjajo v slovensčini.

Kras: Na Krasu je šest župnij: Sv. Križ, Kontovel in Prosek (slednji imata istega župnika), Opčine, h katerim spadata še vasi Bani in Ferlugi, Trebče, Bazovica, h kateri spadajo še Pesek, Gropada in Padriče.

V mestu je devet slovenskih nedeljskih maš, pet jih je v Bregu, dve sta v miljski občini; na Krasu so slovenske maše v osmih cerkvah. V openski župniji sta namreč dve maši na Opčinah in ena izmenično v podružnicah v Banih ali na Ferlugih; v bazovski župniji je ena maša v Bazovici in ena na Pesku. Tudi redovna hiša slovenskih šolskih sester pri Sv. Ivanu je središče z vsakodnevnim sveto mašo.

Skupno je vsako nedeljo na Tržaškem v 25 cerkvah 26 slovenskih maš.

Slovensko zdravniško društvo Trst Gorica

Dvodnevni "potep" po zeleni Koroški

V skrivnostno čarobnih dneh okrog kresne noči se po ustaljeni navadi člani Slovenskega zdravniškega društva, ki s sedežem v Trstu združuje slovenske zdravnike, zobozdravnike, živinozdravnike in lekarnarje iz Goriške in Tržaške in mu od nastanka predseduje dr. Rafko Dolhar, kateremu vselej vestno stoji ob strani prijazna tajnica dr. Elvira Kalc Feri, odpravijo na Koroško, da se srečajo s tamkajšnjimi stanovskimi kolegi in seveda okusijo tihi čar čudovitih koroških dolin, planin in vrhov, poraščenih z listnatimi in iglastimi gozdovi. Tako je bilo tudi letos, ko se je v soboto, 26. junija, z običajnega zbirališča na Opčinah, izpred spomenika padlim, z udobnim, (pre) velikim avtobusom slovenskega prevoznega podjetja in ustrežljivim, mladim šoferjem Robijem, tokrat samo 21 izletnikov odpeljalo po avtocesti skozi Kanalsko dolino na Koroško. Dr. Dolhar je v besedah dobrodošlice še posebej pozdravil dr. Branka Valentiča in soprogo Dunjo Pavletič, ki živita v Washingtonu, a se vračata na počitnice v domače kraje in sta redna člana društva. Mirna vožnja je potnike pripeljala preko Celovca do Borovelj. Tu jih je pričakal kolega in zvesti spremljevalec pri odstiranju koroških lepot, dr. Franci Wutti, ki vsakič poskrbi, da je dvodnevno bivanje v prelepi Koroški čim lepše in čim bolj za-

nimivo. Dolina Rož jih je sprejela s pomirjajočo zeleno pokrajino, vzdolž reke Drave. Ob poti v okolici Šentjakoba, kjer so nekoč šolske sestre imele znano gospodinj-

sokogorskih kmetij, oddaljene 6 kilometrov od Sel, v kraju, imenovanem Zgornji Kot, do katerega se je avtobus povzpental po ovinkasti poti skozi slikovito so-

sko šolo – sedaj je tu velika priznana šola za gospodarske poklice – so se zvrščala skrbno kot zlikano obdelana polja. Posejane kapelice so se belile v soncu. Prvi cilj izletnikov je bil obisk ene izmed vi-

tesko ob rečici Ribnici. Zadnji del poti do kmetije pri Žerjavu, ki obsega poleg bivanjske hiše še nekaj gospodarskih poslopij, so prepeščili. A izplačalo se je! Visokogorski zrak in tisti posebni vonj

po domačih živalih sta spravila v dobro voljo. Lepo vzdušje se je nato stopnjevalo na prostorni senožeči nad kmetijo pri Žerjavu, kjer je okrog 150 ljudi – približno dvajset jih je bilo iz Čedad, v sklopu dogodkov Postaje Topolove – z užitkom spremljalo koncert na višini. To je bilo zadnje izmed mednarodnih glasbenih srečanj, ki so jih na izbranih vzpetinah Avstrije, Italije in Slovenije priredili avstrijski, italijanski, slovenski, hrvaški, bosanski, armenski in nemški glasbeniki s področja

galerije. Tu jih je že čakala Tatjana Feinig iz domačega Slovenskega prosvetnega društva Kočna, ki je lani praznovalo 100-letnico obstoja. Feinigova je naprej orisala kratko zgodovino Sveč, ki je zelo stara koroška vas, prvič omenjena l. 1238, stisnjena med Dravo in hribi. Nekoč je bila pretežno kmečka vas, sedaj pa je med tristo prebivalci le ena kmetija. To je razvidno tudi iz opuščeni travnikov. Feinigova je omenila vztrajnost, s katero se morajo Slovenci boriti za pravice, ki jim jih avstrijske oblasti vztrajno kratijo. Osebnostne spomine na umetnika Franceta Goršeta pa je izletnikom pripovedovala gospa Marinka Inzko, mati znanega dr. Zdravka Inzka, ki je pred kratkim postal predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev. Po bivanju v raznih krajih in tudi Ameriki je Gorše l. 1973, ko mu je bilo že 75 let, kupil opuščeno domačijo prav blizu cerkve v Svečah in iz nje napravil atelje, nato pa tudi galerijo, ki jo je zapustil društvu Kočna; društvo zglede skrbi zanjo. Na dvorišču pred galerijo je rasel ogromen oreh – baje to drevo odganja muhe! -, ki so ga morali žal posekati, ker je začelo deblo gniti. Okrog vrta so kamniti portreti znanih koroških mož (Andreja Einspielerja, Joška Tischlerja, Pavla Kernjaka, Luka Kramolca...) ter tudi Goršeta (1897-

Izletniki pred gostilno Koren na Gurah

1986). Seveda si je portret sam izdelal in je res njegova živa podoba; pod njim je napis: V neutrudnem

iskanju lepote in resnice je utripalo njegovo srce. V galeriji je vrsta Goršetovih del iz žgane gline, pa tudi orešca (najstarejši kip je Cankarjev portret iz l. 1944). V njem je čutiti še umetnikovo roko, ki je poslegla celo v tramove, da bi ohranila njihovo nekdanjo pristnost. Gospa Marinka Inzko, ki sta ju spremljala hči Alenka in njen mož dr. Weber (ponudila sta okusne domače jagode), se je

eksperimentalne glasbe in improvizacije. Omenjeni koncert je bil pod vodstvom UNIKUM, Kulturne organizacije univerze v Celovcu. Prav na terasi univerze je bil prejšnji večer podoben enkraten glasbeni večer, kot je dejal eden izmed oblikovalcev koncerta na višini, Matej Špacapan, ki je z ostalimi glasbeniki, med njimi je bil tudi harmonikar Aleksander Ipavec, tj. člani Etnoploč in Ektra3 ter izjemno vokalistko Tamaro Obrovac, pretanjenostno poznavalko istrske etnoglasbe, izoblikovali preplet etnomelodij. V njem so se svojevrstni zvoki nesluteno harmonično spajali s koroško pokrajino. Vmes je verze, pretežno v nemškem jeziku, bral Dietmar Pickl. Po tem doživetju so vsem udeležencem koncerta na kmetiji Žerjav, kjer

Gospa Marinka Inzko, Alenka Inzko, dr. Weber in Tatjana Feinig

domuje prijazna družina Mak, ki se preživlja izključno z živinorejo, planšarstvom in gozdarstvom, postregli s slastnimi domačimi dobrotami, ki daleč prekašajo specialitete prefinjene kulinarike. Srce še ni dodobra premlelo vsega doživetega, ko je izletnike čakalo še drugo srečanje s prelepo koroško pokrajino. Spet je avtobus sopihal po vijugasti cesti sredi gozdov, dokler se ni pogled v Plodnu (pri Slovenjem Plajberku) razprl na čudovito senožečo, obkroženo z gozdom, nad katerim se dvigajo hribi, nad njimi pa ponosne Karavanke. Tu na razgledni točki stoji gostilna pri Andreju Lauseggerju. V lepo urejenih sobah z razgledom, ki kar jemlje sapo zaradi prelestne lepote, sta se spočila duša in telo, tako da so okrepjeni potniki iz zamejstva lahko naslednji dan sedli v avtobus in se peljali do Bistrice v Rožu – tu je pokopan Heider! -, pravzaprav v Sveče na ogled Goršetove

spomnila, kako je Gorše po vztrajnem delu popoldne rad zahajal k njim na klepet in koliko njegove korespondence je ostalo. V glavnem jo sedaj ima dr. Arnez v Šentvidu pri Ljubljani. SPD Kočna je bilo s SPD Šentjanž in tržno občino Bistrica v Rožu pobudnik spomenika, ki ga je iz železa zasnoval Walter Mischkulnig, izdelali pa so ga sveški kovači. Spomenik stoji ob robu stranske ceste nedaleč od bistrške cerkve pri Križah v spomin na Lekša Einspielerja in Florijana Križnarja, domačina iz Bistrice oz. Mač, ki ju je gestapo zahrbtno ustrelil. Takih zamolčanih žrtev je na Koroškem še veliko. Pod geslom Vrnimo jim imena se zadnje čase vendarle nekaj premika, da bi končno ti ljudje imeli obeležje v trajen spomin. V bližini omenjenega spomenika stoji 200 let star železni Francoski križ. Ura kosila se je bližala, zato so izletniki šli v Bilčovs, na Gure, v ze-

lo prijazno slovensko gostilno pri Korenu, ki ima lep razgled na Karavanke in jezero oz. na eno izmed zajezev Drave. Tu je precej dvojezičnih tabel zaradi močnega slovenskega življa. Pot jih je nato vodila v Šentjanž, vas s tristo prebivalci, katerih 90% je rojenih Slovencev. Tu so zjutraj imeli procesijo z žeganjem ob prazniku farnega zavetnika Janeza Krstnika. Kraj in živahno prosvetno delovanje v njem je orisal kulturni delavec Hanzi Weiss. V poslopju stare ljudske šole je od l. 1995 sedež Kulturnega in komunikacijskega centra (K&K), ki deluje kot samostojna enota pri Slovenski prosvetni zvezi (SPZ), eni izmed osrednjih koroških organizacij. Center želi nagovarjati slovensko in nemško govoreče Korošce. V njem imajo dvoranico, v kateri gostujejo tudi gledališča iz matične domovine. V društvenih prostorih je bila razstava zemljevidov s slovenskimi imeni, ki seveda ne smejo izginiti, saj bi z njimi zamrle ene izmed prič slovenstva na Koroškem. V režiji K&K prirejajo med drugim odmevni Tamburaški festival. Letos je bil v soboto, 10. julija. Kot je povedal gospod Weiss, se tudi tu Slovenci morajo stalno boriti za svoje pravice. Pozitivno je med drugim to, da se več kot 80% otrok vpisuje v slovenske vrtce.

Na Šentjanžko pokopališče in v farno, romarsko cerkev je izletnike pospremil Miha Hafner, dolgoletni domači cerkovnik. Na pokopališču je lepa grobnica duhovnikov-narodnjakov. Tu je pokopan tudi g. Jožef Vošnjak (1912-1977), ki je imel veliko stikov z zamejstvom v Italiji. Na nagrobnikih so v glavnem slovenski napis. V cerkvi, ki je dobila današnjo podobo v 18. stoletju, je pritegnila pozornost lesena soha Sentjanske Matere Božje. Po ljudskem izročilu naj bi jo Turki l. 1492 hoteli uničiti v ognju, a kip ni zgorel, zato ga je turški vojak udaril z mečem ob obrazu. Iz ran kipa je pritekla kri. Zaradi tega do-

Severni in severovzhodni predel mesta (27)

GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Če se zdaj povrnemo v goriško mesto, naj v njegovem severnem predelu omenim palačo grofov Attemsov – Svetokriških, zgrajeno med leti 1723-1785.

V njej je od leta 1900 bil Pokrajinski muzej, ki ga je 30. septembra istega leta odprl cesar Franc Jožef I. Muzej je bil ustanovljen leta 1861 in je imel sedež na današnjem trgu Cavour, kjer je danes Kvestura. Med prvo svetovno vojno je bil muzej zaprt. Leta 1938 so palačo obnovili, med drugo svetovno vojno pa je bila znova poškodovana in so jo nato spet odprli leta 1946.

V muzeju sta imela prostor Pokrajinska knjižnica s preko 30.000 knjigami in pa Zgodovinski arhiv. Tu je bil tudi vojni muzej. Tega so leta 1990 prenesli na grad. Kmalu zatem so v grajsko naselje preselili tudi urade. Knjižnica in Zgodovinski arhiv sta danes v ulici Diaz.

V Attemsovi palači se vrstijo razstave, srečanja in predavanja. Od 11. oktobra 2003 do 31. maja 2004 je tu bila odprta razstava slikarja Antona Zorana Mušiča. Poleg drugih slovesnosti so tudi s to razstavo proslavili vstop Slovenije v Evropsko zvezo l. maja 2004.

Judovska četrt ali judovski geto

Attemsova palača na Kornu s Pacassijevim vodnjakom

Za muzejem je v ul. Ascoli nekdanja judovska četrt ali judovski geto. Ker so Judje v goriškem mestu bili prisotni že v 14. stol., je prav, da nekoliko spoznamo njihovo življenje in njihove navade. Poročila pravijo, da so jih že takrat preganjali (*Associazione Amici di Israele – Gorizia, Breve storia cronologica della comunità ebraica di Gorizia, 1999 – 10. zvezek, A cura di Claudio Bulfoni*). Cesar Ferdinand I. je leta 1534 celo ukazal, naj Jude izženejo

iz goriške grofije, vendar se to ni zgodilo. Sredi 17. stol., (leta 1648), so se Judje nastanili pod gradom v ul. Cocevia. Tu so ostali do leta 1682, ko je na Goriškem izbruhnila kuga. Ker pa so takrat edino oni zaradi zdravega kraja, v katerem so živeli, bili obvarovani te bolezni, so ostali meščani zahtevali, naj se izselijo v bližino cerkve sv. Ivana. Tu je bilo pokopališče, kamor so pokopavali tiste, ki so umrli za kugo. To se je leta 1698 tudi zgodilo in tako je tu nastal "judovski geto", kot ga poznamo iz novejših zgodovine. Geto se je na severu in zahodu raztezalo do potoka Korna, medtem ko je na jugu mejil na okraj sv. Ivana, proti današnji ul. Carducci pa so nekakšno mejo tvorile hiše, ki so stale ob njej.

Že naslednje leto so v geto odprli oratorij, v katerem se je judovska skupnost zbirala k molitvi. Oratorij so uporabljali do leta 1756, ko je bila zgrajena sinagoga. V tem letu so s strani cerkve sv. Ivana ob vhodu v geto namesto navadnih postavili železna vrata.

Leta 1751 je nadškof Karel Mihael Attems prosil cesarico Marijo Terezijo, naj povsod, kjer živijo Judje, zanje ustanovi poseben okraj, torej geto. Leta 1753 je isti škof v Gorici ustanovil zastavljalnico, (Monte di pietà), da bi meščane obvaroval pred judovskimi oderuhi.

Judje so bili dolžni izpolnjevati več obveznosti. Predvsem so morali stanovati samo v zanje določenem mestnem predelu, torej v getu in ne kje drugje. Nadalje niso smeli imeti krščanskih služkinj, morali so nositi poseben znak, po katerem so jih lahko vsi takoj poznali. V postnem času so bili dolžni prisostvovati vsaj dvema krščanskima pridigama. Ob krščanskih

praznikih so njihove trgovine morale biti zaprte. V času, ko so v mestu bile procesije, niso smeli oditi iz geta, prav tako so morali ostati v getu zadnje tri dni velikega tedna. Niso tudi smeli imeti hiš in posestev izven geta (*Associazione Amici di Israele – Gorizia, Breve storia cronologica della comunità ebraica di Gorizia, 1999 – 10. zvezek, A cura di Claudio Bulfoni*).

/ dalje

Lokalne volitve bodo v nedeljo, 10. oktobra

Oblast noče sodelovati z opozicijo pri odpravljanju krize

Poslanci državnega zbora ta poletni čas po večini preživljajo kje na počitnicah ali na potovanjih, pretežno v tujini, državni poglavar dr. Danilo Türk in vodja opozicije Janez Janša pa sta na oddihu kar v domovini. Vlada deluje in se s sindikati in delodajalci, t. i. socialnimi partnerji, poskuša sporazumeti o novih ukrepih zoper finančno-gospodarsko krizo. Le-ti bodo očitno težki in boleči. Javnim uslužbencem naj bi znižali plače, pokojnine naj bi "zamrzili" na sedanji ravni, z novo reformo pa bodo uvedli zahtevnejše pogoje za upokojevanje. V proračunih za leti 2011 in 2012 naj bi znižali stroške delovanja ministrstev in vladnih služb, kjer bo to mogoče in smiselno, hkrati pa bomo vsaj nekaj sredstev za nove naložbe. Investicije so namreč nujno potrebne, da bi gospodarstvo slednjic vendarle lahko začelo okrevati. Finančno najbolj ogrožena je slovenska vojska, kjer so prenehali z zaposlovanjem novih pripadnikov oboroženih sil. Vsekakor bo to vplivalo na izpolnjevanje mednarodnih obveznosti Republike Slovenije oz. sodelovanja Slovenske vojske v mednarodnih operacijah in misijah. Kljub temu da je premier Borut Pahor napovedal občutno znižanje stroškov za delovanje zunanjega ministrstva in mreže diplomatskih in konzularnih

Jože Tanko

predstavništev v svetu, bodo varčevalni ukrepi slovensko diplomacijo za zdaj obšli. Slovenija samo za najemnine in vzdrževanje poslopij svojih diplomatskih predstavništev v tujini letno porabi okoli šest milijonov evrov. V diplomatski mreži deluje 52 veleposlaništev in generalnih konzulatov, največ v evropskih državah. Kot zadnji sta bili

letos odprti veleposlaništvi v Tirani in Braziliji, domnevno pa razmišljajo še o odprtju slovenskih veleposlaništev v Libiji in v državah Perzijskega zaliva. Medtem je stanje duha v Sloveniji zmeraj slabše, tudi zaradi socialnih razlik med tistimi, ki zdaj v velikih jahtah ali jadrnicah plujejo po raznih morjih sveta, in delavci, ki delajo za nekaj sto evrov plače, pa si v strahu pred gospodarji ne upajo se pritoževati, ker bi sicer lahko izgubili zaposlitev. Kaže, da so slovenski delavci do skrajnosti ponižni in potrpežljivi, saj doslej v državi še ni bilo nobenega izmed napovedanih odhodov in protestov na ulicah. Bili sta pa vloženi obtožnici zoper domnevna tajkuna Igorja Bavčarja in Boška Šrota in nekaj drugih fizičnih

in pravnih oseb, ki so bile vpletene v t. i. menedžerske prevzeme Pivovarne Laško in Istra-benza v Kopru. S položaja predsednika Gospodarske zbornice Slovenije je moral odstopiti Zdenko Pavček, domnevni tajkun in lastnik podjetja, ki delavcem ni plačeval prispevkov za njihovo socialno varnost. Preveč je bil odvisen od vladajoče politike (LDS) in bank, da bi lahko vodil Gospodarsko zbornico, kjer zdaj mrzlično išče novega naslednika. Zelo kritičen do vlade in premierja Boruta Pahorja je bil v pogovoru, objavljenem ob začetku parlamentarnih počitnic, Jože Tanko, vodja poslanske skupine Slovenske demokratske stranke. Povedal je, da je poslanska skupina največje opozicijske stranke pripravila veliko stvari za uspešnejši boj proti krizi, vendar pa koalicija predlogov ni sprejela. "Poslanci koalicije večinoma glasujejo proti, pri čemer se niti toliko ne potrudijo, da bi predloge in dopolnila opozicije zavrnilo s svojimi argumenti. Pripravili smo sklop predlogov zakonov naravnanih protikrizno, toda vladajoča koalicija jih je zavrnila z neverjento lahkoto. Delo vlade je slabo in neučinkovito. To najbolj kažejo primerjalne analize z drugimi državami članicami EU. Slovenija je začela razvojno zaostajati za povprečjem evropske povezave. Bistveno zaostajamo tudi za nekaterimi članicami, ki so v EU vstopile hkrati s Slovenijo. To sta predvsem Poljska in Češka". V političnih soočanjih in debatah, ki potekajo v Sloveniji, naj opozorimo na komentar, ki ga je

v novi številki katoliškega tednika Družina objavil teolog, filozof in doktor znanosti Janez Juhant. Podpril je mnenje prof. Justina Stanovnika in društva Slovenska zaveza, ki je opozoril, "da Slovenija čim prej potrebuje dvotretjinsko večino izvorno demokratičnih strank, da bo lahko uredila preteklost in se osvobodila za bolj človeško prihodnost. Da v Sloveniji vladajo nenormalne razmere, je ob obletnici Hude jame opozoril tudi dr. Mitja Ferenc. Sedanja politika je utelešenje te nenormalnosti. Sprenevedanje oblasti pogloblja družbeno krizo, brezpravje, korupcijo in ustvarja izredno stanje. Nepresežene travme preteklega režima, ki jih sedanja oblast z botri iz ozadja bolj utrjuje, kot pa zdravi, pa bremenijo vest in ustvarjajo družbeno zmedo, državljanje pa napolnjujejo z malodušjem. Nerazčiščena preteklost se bohoti v koruptivno sedanost in brezperspektivno prihodnost". **Pesnik Ciril Zlobec nad marsičem zelo razočaran** V reviji Svobodna misel je bil objavljen daljši pogovor s pesnikom, akademikom in politikom Cirilom Zlobecom ob njegovi 85-letnici. Na vprašanje častnikarke Irene Brejč, kakšen se mu zdi današnji slovenski trenutek, je odgovoril: "Nad marsičem sem zelo razočaran. Če se omejim na najbolj absurdno, tako rekoč, nebo vpijejo anomalijo sedanje slovenske trenutke, je to naš spoštljivo popustljivi odnos do posameznikov, ki so si nagrabili ogromno bogastvo. Hkrati pa mnogi med njimi niso izplačevali niti najskromnejših plač tistim, ki so jim to bogastvo ustvarili". In še pomembna novica: predsednik državnega zbora dr. Pavel Gantar je izdal odločbo o razpisu lokalnih volitev županov in občinskih svetov v Sloveniji. Zanje je določil nedeljo, 10. oktobra.

Marijan Drobež

Slovesnost pri Ruski kapelici pod Vrščem

Smrt ujetnikov pod Vrščem botruje začetku novih vezi

Tradicionalna spominska slovesnost pri Ruski kapelici v organizaciji Društva Slovenija-Rusija, občine Kranjska Gora in ruskega veleposlaništva, na kateri je bila slavnostna govornica ministrica za kulturo Majda Širca, udeležili pa so se tudi predsednik DZ Pavel Gantar, predsednik vlade Borut Pahor in podpredsednica ruske dume Ljubov Sliska, je bila minulo nedeljo, 25. julija.

S slovesnostjo ob Ruski kapelici so se predstavniki Slovenije in Rusije spomnili več sto umrlih ruskih vojakov, ujetnikov v prvi svetovni

vojni, ki jih je leta 1916 pri gradnji ceste čez prelaz zasul snežni plaz. Ministrica za kulturo Majda Širca je poudarila, da včasih tudi smrt botruje novemu začetku, tokrat slovensko-ruskemu prijateljstvu. "Veličino narodov spoznamo skozi moč njihovega spomina", je svoj nagovor po poročanju Slovenske tiskovne agencije začela častna pokroviteljica slovesnosti Širca. Slovenci namreč prepoznavamo lastno preteklost in se zato lažje, bolj povezano soočamo s prihodnostjo. Smrt tokrat botruje začetku in ob kapelici se tejeje nove vezi, je dodala Širca.

Vsakoletno srečanje ob kapelici je po besedah ministrice tudi ključ k dialogu. Vojni ujetniki, ki so gradili cesto čez Vrščem, si niso mogli predstavljati današnjega sodelovanja med državama, kaj šele, da bo v Rusiji svojo pot nekoč začela ladja, ki nosi ime Triglav. V sodobnem svetu moramo v lastnih različnostih ostati prijatelji, je zaključila Širca. Podpredsednica ruske dume Ljubov Sliska se je zahvalila krajanom, nevladnim organizacijam in državi za skrb pri ohranjanju ruske kapelice ter poudarila sodelovanje med državama, ki je po njenih besedah "v 20 letih doseglo zavidanja vredno dinamiko". V Rusiji po njenih besedah visoko cenijo tudi prispevek Slovenije h krepitevi tako imenovane slovenske dimenzije v Evropi, tudi v obliki foruma slovenskih kultur leta 2009 v Strasbourgu.

Častni član društva Slovenija - Rusija Tone Pavček je zbrane ob kapelici spomnil, da je nastanku botrovala smrt ujetnikov, ki so gradili odprtost in bližino, na koncu pa je naša zemlja za vedno postala njihova. Vendar po Pavčku pod Vrščem ne slavimo njihove smrti, ampak človeško zmogljivost.

Smrt je enkratna, življenje pa teče, tako kot prijateljstvo, je nadaljeval. Iz bolečine se je rodila bližina, ki pa smo jo Rusi in Slovenci gradili dolga stoletja. Oba naša velikana romantike, Prešeren in Puškin, sta tako skoraj hkrati pisala sonet o Apelu, oba naroda sta si za simbol izbrala drevsi, ki izražata milino in hkrati kljubovalnost v neurju - lipo in brezo.

Govorom so sledili polaganje vencev slovenske in ruske delegacije ter maša, nato pa še družabno srečanje v Kranjski Gori, na katerem so nastopili ruski gardisti in garda Slovenske vojske ter sekcija Vesela dRuščina.

okolščinah, "dobili vsaj tisto spoštovanje, ki ga zaslužijo in do katerega imajo pravico po smrti". Kot je dejal, je vedno zgrožen, ko

temno senco v naši zgodovini, bo namreč po njegovih besedah opomin pred tem, da nas skušnjave v prihodnje ne bi znova zanesle v podobna ravnanja.

Premier Pahor in nadškof Stres v Barbara rovu v Hudi jami na Laškem Predsednik vlade in ljubljanski metropolit sta se prvič skupaj poklonila žrtvam

Premier Borut Pahor in ljubljanski nadškof metropolit Anton Stres sta se 24. julija prvič skupaj poklonila žrtvam povojnega nasilja v Barbara rovu v Hudi jami pri Laškem. Pred vhodom v rov sta položila cvetje in svečo in šla tudi v rov. Premier Pahor in nadškof Stres sta se isti dan poklonila tudi žrtvam nacističnega nasilja v Starem Piskru v Celju. Dogodka sta se udeležila tudi minister za delo, družino in socialne zadeve Ivan Svetlik ter celjski škof Stanislav Lipovšek. V Barbara rovu v Hudi jami pri Laškem so marca 2008 odkrili množično grobišče. Tam so našli posmrtno ostanke skupaj 430 ljudi, predvidevajo pa, da so v rovu posmrtni ostanke približno 3000 ljudi. Z grobiščem se je ukvarjalo tudi celjsko tožilstvo, ki je preiskovalo kaznivo dejanje vojne hudodelstva zoper človečnost, ki je bilo storjeno v povojnem času. Dela v rudniku so končana, najdeni posmrtni ostanke žrtev pa so trenutno shranjeni v opuščeni strojnici v rudniku in v prvem jašku rudnika.

Premier Pahor se je udeležil tudi nedavne spravne slovesnosti ob grobišču pod Krenom v Kočevskem Rogu, nadškof Stres pa je tedaj vodil mašo za žrtve revolucionarnega nasilja. "Kadarkoli smo priče novim razkritjem vojnih ali povojnih tragedij, smo bolj moralno šokirani, kar kaže na to, da dozorevamo kot narod", je po poklonu žrtvam povojnih pobojev v Barbara rovu in žrtvam nacizma v Starem Piskru v Celju dejal pre-

mier Borut Pahor. Ljubljanski nadškof Anton Stres je poudaril sočutje, ki ga dolgujemo žrtvam

pobojev. "Slovenci smo s tem, ko smo postajali zrelejši kot narod in država, postali zrelejši tudi za občutenje tragedij, ki so se dogajale med drugo svetovno vojno in po njej", je v izjavi po poklonu žrtvam v Starem Piskru in v Hudi jami dejal Pahor. Ko smo priča razkritjem strašnih stvari, ki so se dogajale med vojno ali po njej, smo po Pahorjevih besedah postali tudi bistveno bolj občutljivi in senz-

primeren in pieteten način tudi umestili v našo zgodovinsko zavest", je dejal Pahor.

Tudi po besedah nadškofa

Stresa poklon tem žrtvam ostaja res samo na ravni tistega, kar je najbolj temeljno - "moralne zgroženosti nad tem, kar se je dogajalo, in sočutja, ki ga dolgujemo vsi tem ljudem, ki so v strahotnih okoliščinah izgubljali življenja". Tako Stres kot Pahor sta zato podčrtala dolžnost države, da uredi grobišče povojnih pobojev.

Dolžnost države po Pahorjevih besedah je, da v Hudi jami opravi pietetni pokop trupel. Kako bodo to storili, se niso še odločili, a bodo to "opravili na ravni moralnega standarda, ki bo najbolj ustrezal pietetnemu odnosu države do ljudi, ki so tam nesrečno končali svoje življenje". S tem bodo, kot pravi Pahor, prispevali k zorenju našega splošnega občutka za dobro in pravilno.

Tudi nadškof Stres je poudaril dolžnost, da država "tam, kjer to še ni urejeno, tudi na tej točki naredi to, kar vsi čutimo, kar je naša dolžnost". Nadškof verjame, da bo premier naredil vse, da bodo tisti, ki so v Hudi jami končali v strahotnih

Borut Pahor in msgr. Anton Stres

prebira spomine na leta med vojno in po njej, ter na zgodbe številnih sorojakov, ki so trpeli zaradi domoljubja in resnice. Do teh ljudi čuti neizmerno spoštovanje, "ker so trpeli in se jim je zgodila strahotna krivica". Ne samo, da so izgubili življenja, izgubili so tudi pravico, je poudaril nadškof. Ob tem je še dodal, da je premierju hvaležen, da sta imela možnost skupaj obiskati omenjena dva kraja pobojev. Pahor sicer pravi, da tega, kar se je zgodilo, ne moremo popraviti, zgodovine ne moremo spreminjati, lahko pa se iz nje kaj naučimo. Vse, kar pomeni

Sam sicer ne ve, ali bo javnost tako razumela njuno gesto z nadškofom Stresom. Ob tem je pojasnil, da dogovor z ljubljanskim nadškofom pomeni tudi obeležitev dveh obletnic. Na ta dan pred dvema letoma so v Hudi jami našli ostanke človeških trupel. 22. julija 1942 pa je bilo v Starem Piskru ustreljenih sto talcev kot povračilni ukrep za ljudi, ki so se postavili po robu okupatorju. "Poskušali se bomo spomniti vseh žrtev, ki jih prinese tako surova tragedija, kot je svetovna vojna in čas po njej, če je povezan s prevzemom oblasti", je poudaril premier.

Razpis za dodelitev štipendij za Slovence v zamejstvu in Slovence po svetu za dodiplomski študij v Republiki Sloveniji za študijsko leto 2010/2011

Javni razpis za štipendije bo objavljen v Uradnem listu RS v petek, 30. avgusta. Razpisna dokumentacija se bo nahajala na spletni strani Javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendije. www.sklad-kadri.si.

Do štipendije po tem javnem razpisu so upravičeni: 1) kandidati, ki prvič uveljavljajo pravico do štipendije za Slovence v zamejstvu in Slovence po svetu (v nadaljnjem besedilu: novi kandidati)

2) štipendisti, ki že imajo dodeljeno pravico do štipendije za Slovence v zamejstvu in Slovence po svetu in nadaljujejo študij v višjem letniku v študijskem letu 2010/2011 (v nadaljnjem besedilu: prijavitelji, ki že prejema štipendijo)

Pogoji javnega razpisa

Prijavitelj – novi kandidat za štipendijo mora za dodelitev štipendije izpolnjevati naslednje pogoje:

1) imeti mora katerega od naslednjih osebnih statusov:

Slovenec s stalnim prebivališčem zunaj Republike Slovenije, ki ima državljanstvo Republike Slovenije; Slovenec s stalnim prebivališčem zunaj Republike Slovenije, ki ima status Slovenca brez državljanstva Republike Slovenije;

Slovenec s stalnim prebivališčem zunaj Republike Slovenije brez državljanstva Republike Slovenije in brez statusa;

2) hkrati ne prejema katere od štipendij iz zakona, ki ureja štipendiranje,

3) ne prejema štipendije ali drugih prejemkov za izobraževanje po drugih predpisih, to je takšnih prejemkov v Republiki Sloveniji, ki so po namenu in načinu vračanja enakovredni štipendijam po drugih predpisih v Republiki Sloveniji ali splošnih aktih delodajalca,

4) ni v delovnem razmerju oziroma ne opravlja samostojne registrirane dejavnosti v Republiki Sloveniji,

5) ni vpisan v evidenco brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje,

6) ob prvem vpisu na dodiplomski študij ni starejši od 26 let,

7) je v študijskem letu 2010/2011 vpisan na javno veljavni (akreditirani) dodiplomski študij na javno

veljavni (akreditirani) izobraževalni instituciji v Republiki Sloveniji in bo na omenjenem študiju pridobil javno veljavno diplomu.

Prijavitelj, ki že prejema štipendijo, mora za nadaljnje prejetje štipendije izkazati le izpolnjevanje pogojev za nadaljevanje dodiplomskega študija in vpis v višji letnik v študijskem letu 2009/2010.

Merila

Vloge novih kandidatov se ocenjujejo na podlagi dveh meril, in sicer povprečne ocene (upoštevajo se ocene zadnjega letnika zaključnega izobraževalnega programa) in aktivnega sodelovanja v slovenskih društvih, organizacijah oziroma drugih strukturah zunaj Republike Slovenije.

Višina sredstev

Višina sredstev, ki so na razpolago za štipendije po tem javnem razpisu, je 460.000 EUR. Višina osnovne štipendije za študijsko leto 2010/2011 je 150 EUR na mesec oziroma 1.800,00 EUR za celo študijsko leto. K štipendiji se lahko dodelijo različni dodatki.

Rok za prijavo

Rok za prijavo na razpis je do vključno 6. septembra 2010.

Prijave morajo biti oddane na naslov: Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije, Dunajska 22, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija.

Dodatne informacije

Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije Dunajska 22 1000 Ljubljana tel.: +386 1 434 10 80 faks: + 386 1 434 58 99 E-mail: info@sklad-kadri.si www.sklad-kadri.si

Dodatne informacije so na voljo osebno ali telefonsko pa v času uradnih ur od ponedeljka do petka med 9. in 12. uro, ob sredah tudi med 14. in 16. uro pri Maji Deisinger (e-pošta: maja.deisinger@sklad-kadri.si, tel. št. 01/434 58 96 ali 01/434 10 80).

Vabljeni, da sporočilo posredujete vsem, ki bi jih razpis zanimal.

Stališče deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca

Tudi slovenska manjšina naj odloča o reformah krajevnih uprav!

“Reforma krajevnih javnih uprav v goratih območjih FJK bo po vsej verjetnosti na dnevnem redu deželnega sveta pozno jeseni, morda pa tudi kasneje, saj gre za zapleteno področje, ki politično razdvaja že v sklopu same Tondove desnosredinske večine, kaj šele v odnosu med slednjim in opozicijo”, je mnenja deželni svetnik SSK Igor Gabrovca.

V začetku julija je deželna uprava v dogovoru z župani zainteresiranih občin ustanovila delovno skupino, ki ima nalogo, da poglobi številna odprta vprašanja in uskladi zakonski predlog. V tem smi-

slu je deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovca opozoril predsednika FJK Renza Tonda in pristojna odbornika Segantijevo in Garlattija na potrebo, da je v tem tehnič-

Igor Gabrovca (foto IG)

no-političnem omizju zastopana tudi slovenska manjšina. Svojo zahtevo Gabrovca utemeljuje s sklicevanjem na do-

ločila zaščitne zakonodaje, še zlasti na 14. člen deželnega zakona 26/2007, ki narekuje soudeležbo manjšine v vseh deželnih forumih, v katerih se krojijo upravljanje teritorija, organizacija krajevnih uprav, urbanistični dokumenti in gospodarsko-socialno načrtovanje.

Deželna posvetovalna komisija je že obravnavala prvi seznam zbornih organov, v katerih je nujno, da je zagotovljena prisotnost slovenskih predstavnikov. To naj velja tudi za delovno skupino, ki se sedaj ukvarja z reformo goratih območij (veliko je zaobjetih dvojezičnih občin) po dejanski ukinitvi gorskih skupnosti.

Prejeli smo

Odgovor na razmišljanje Jolke Milič

Draga gospa Jolka Milič! Opravičujem se, da Vas nagovarjam kar po imenu; to sem storila iz globokega spoštovanja in naklonjenosti, ki ju čutim do Vas kot do ženske, ustvarjalke in razumnice. Že v uvodu bi se Vam rada zahvalila za odprto pismo, ki dokazuje, da ste ena redkih oseb, ki si še zastavlja ključna vprašanja in tudi išče nanje odgovore.

Mislím, da so Vaša vprašanja, ki se navidezno tičejo Premskih srečanj, v resnici mnogo globlja in usodnejša, kot se zdijo na prvi pogled. Sama verjamem, da skromna udeležba na Premskih srečanjih ne odseva zgolj pomanjkanja energije in lenobo članov ZKP, temveč korenini globlje v trenutnem stanju družbe.

Naša domovina, kakršna koli že je, ali je v preteklosti bila, je bila vselej odraz zavesti njenih državljanov. To me spominja na zvezo med dvema partnerjema. V začetku njunega zakona ali partnerske zveze vlada idilično vzdušje in zaljubljenost. Polna energije evforično gradita skupen dom in ustvarjata družino. A postopno ta ogenj zaljubljenosti in entuziazma ugaša. Če si nista postavila pravih vrednot in ciljev, bodo prej ali slej polena dogorela. Z leu skupnega življenja, se je verjetno nabralo za celo goro nerazrešenih zamer, ki sta jih ves ta čas pometala pod preprogo. Če gre pot po ustaljenem scenariju, je samo še vprašanje časa, kdaj si bosta želela samo še ven iz skupnega pekla, misleč, da nista za skupaj. Tako razpadejo zakoni in podobno razpadajo države. Ljudje pa smo zopet v iskanju bodisi novega partnerja ali nove države, torej tistega nečesa, kar naj bi nas osrečilo “od zunaj”. Verjamem, da tako malo vsebine,

kot nam je ostalo danes v naših razprtih dlaneh, nismo imeli še nikoli v zgodovini. Sodobni človek je utrujen in izčrpan v nenehno iskanju sreče, ki naj bi prišla nekje od zunaj. Razočaral ga je družbeni red, razočarala ga je Cerkev ali religija, razočarala ga je sodobna konvencionalna medicina, ki s svojim odstranjevanjem simptomov za vsako ceno dostikrat povzroči še dodatne bolezni.

Poleg tega je postal današnji človek aroganten in požrešen. Oddalžil se je od narave in si navidezno podjarmil Zemljo, s katero se mu niti ne zdi vredno vzpostaviti enakopravnega odnosa in hvaležnosti. Še več, arogantno jo izkorišča in uničuje, misleč, da je samo uporabna igrača za zadovoljevanje njegovih novih in novih namišljenih in umetno ustvarjenih potreb. Kako si lahko drugače razlagamo mučenje in ubijanje naših bratov živali, ki jih požiramo le zaradi trenutnega užitka, ne pa dejanskih potreb. Človek za svoj obstoj ne potrebuje hrane, ki ima vonj po trpljenju in smrti. Še več, takšna hrana ga naredi duhovno, emocionalno in telesno bolnega, starega in utrujenega. Če se ozremo v preteklost, vidimo, da so bili največji geniji človeštva vegetarijanci od Tolstoja, Dostojevkega, Tagoreja, Georga Bernard Shawa, Leonarda da Vincija, pa do Nikole Tesle, Thomasa A. Edisona, Alberta Einsteina, Deepaka Chopre in nešteti drugih. Tudi številni naši ljudje, ki jih zelo cenim in spoštujem, so strogi vegetarijanci. Prav vsi ti ljudje s svojim načinom življenja tiho in skromno služijo Stvarstvu in vsem živim bitjem ter sleherni trenutek s svojo pokončno držo izpričujejo svetost življenja.

NA SVETU NE MOREMO USTVARITI NOVEGA SMISLA, LAHKO GA SAMO ODKRIJEMO ZASE IN GA ŽIVIMO. Ko ljudje najdemo skrite dimenzije v samih sebi, ki se želijo izraziti skozi naše poslanstvo, začutimo, da smo končno prišli domov. S tem pomagamo Stvarstvu, da se širi in razvija. Elisabeth S. Lukas je nekoč primerjala človekovo življenje s svečo. Prosila nas je, naj si predstavljamo zlomljeno svečo, ki jo povezuje edinole cel stenj. Stenj, ki bi ga lahko primerjali s človekovim duhom. Ni pomembno, kako zlomljena sta telo in duša, duh ostane pri tem cel in nedotaknjen. To zlomljeno svečo je potem sestavila in postavila na mizo ter prižgala. Čeprav zlomljena, je sveča še vedno lahko gorela in oddajala svetlobo ter toploto, torej služila svojemu namenu in poslanstvu. A to še ni konec zgodbe. S tem, ko je sveča gorela, se je po njej tajal vosek in oblival njeno razpoko, njeno rano ter jo celil. In celil jo je tako dolgo, da jo je naposled zacelil. Z opravljanjem svojega poslanstva se je sveča zacelila, ali povedano drugače, človekovo življenje je ozdravelo.

Reven človek je kot prazen kozarec, ki kriči: “Nalij me!” Notranje bogat človek pa se počuti prepoln žive vode, ki sama zase govori: “Pij me!” In tedaj, ko bomo ljudje v sebi celoviti, se bomo počutili neizmerno bogate ne glede na višino bančnega računa. Takrat bomo pripravljene svoje notranje bogastvo in srečo deliti z drugimi.

Draga gospa Jolka, upajva, da se bo slednje zgodilo že do naslednjih Premskih srečanj. Prepričana sem, da niti Vi niti jaz ne bova izgubili vere v dobroto in lepoto življenja.

Toplo Vas pozdravljam!

Tamara Laris
Ilirska Bistrica, 22. julija 2010

Sankt Peterburg

Splovili so slovensko vojaško ladjo Triglav

Na slovesnosti v ladjedelnici v Sankt Peterburgu so splovili ladjo Triglav. S to 35-milijonsko investicijo je Rusija poplačala del klirinškega dolga, Slovenija pa je dobila ladjo, ki je opremljena za več namenov. To je za STA pojasnila ministrica za obrambo Ljubica Jelušič.

Ministrica je pojasnila, da ladja hkrati pomeni zelo pomembno vojaško zmogljivost, sistem zaščite in reševanja ter pomoč za izobraževanje, usposabljanje in znanstveno delo. “Na vseh treh področjih bomo dosegli večnamensko st ladje, saj ne moremo kupovati ladje, ki bi imela samo en namen”, je dejala. Hkrati je omenila še, da se bo ladja v vojaškem smislu uporabljala tako za obrambo akvatorija kot sodelovanje v mednarodnih aktivnostih.

Da je nova večnamenska ladja velika pridobitev, meni tudi poveljnik ladje, poročnik fregate Andrej Pečar. Za STA je povedal, da je pridobitev pomembna tako za mornariško divizijo kot za celotno slovensko vojsko. Pojasnil je, da bo plovilo omogočilo večje operativne možnosti na morju.

Botra ladje in dekanja fakultete za pomorstvo in promet Elen Twrdy je poudarila izobraževalni vidik. Študentje bodo namreč lahko na ladji opravljali vaje in obvezno študijsko prakso. “Za nas, za izobraževalno inštitucijo, je to velika, velika pridobitev in

tekala v ladjedelnici Almaz, kjer so se najprej zvrstili govori ministri, direktorja ladjedelnice, guvernerke le-

ningrajske gubernije ter predstavnika podjetja Rosoboronexport, ki bo poskrbelo za postopke prevzema plovila. Zatem je direktor Almaza dal povelje za splovice, takrat pa so ladjo z vlačilcem povlekli z doka na morje. Med krstom ladje je Twrdyjeva razbila

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Zdrženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 27. julija, ob 14. uri.

Brezbriznost ljudi do narave nima mere Medtem čebele počasi umirajo...

Ljudi razumem vsak dan manj; čeprav sem po nara-
vi družabna in človekoljubna, si ne morem kaj, težko jih razumem in težko komuniciram z njimi, ker sem drugačna. To vem že od malih nog, ko so se učitelji pritoževali nad mojim upornim duhom. Ker sem vedno proti. Ker najraje razmišljam s svojo glavo in ker sem po svoje divja in navezana na naravo. Zadnje čase je pri nas vsak dan slišati sireno gasilskih vozil, vsak dan nekje zagori. Poletje je, sonce pripeka (jaz ga imam sicer iz srca rada) in že več dni ne dežuje. Kljub temu je težko, da bi gozd ali gmajna zagorela sama od sebe, nekdo zažiga, to je gotovo in to vemo vsi. In to me najbolj boli.

Večini je čisto vseeno, pritožujejo se nad vročino, hlastajo po zraku in se obenem basajo s pohanim mesom, če pa gori gmajna, kot pravijo, nič za to. Gozda, ki je meni prijatelj in zatočišče, ljudje ne marajo. Tuj jim je, bojijo se ga, pa še peš morajo

hoditi po njem, ko pa je v avtu tako udobno lepo. Med znanci poslušam najbolj neverjetne trditve o gozdu. Ko sem se stanovala v Sleslanu, sem imela sosedo, ki bi najraje dala posekati vsa drevesa, ker je bila prepričana, da so vzrok, da ima doma toliko komarjev. Njej je bil gozd samo

gojišče mrčesa. Ko sem ji rekla, naj pomisli, koliko komarjev je v Furlaniji, kjer rasejo drevesa edino še okoli pokopališč, pa se sploh ni zmenila za moje besede. Prevroče je ljudem, da bi raz-

mišljali. Upala sem, da je v Sloveniji bolje, saj smo Slovenci narod, ki je od davnine povezan z naravo, z gozdovi... Pa ni tako. Tudi tu slišim pripombe, ob katerih se mi jezi jo lasje. Da bi morali vse gozdove posekati, kajti proizvajajo samo vlogo; megla in onesnaženje, ki nas pestita, pa naj bi izvirala ravno iz prevelike zaraščenosti naše uboge, majcne domovine. Pa da bi na Krasu vsako leto potrebovali tak velik požar, kot je bil v Brestovici pred desetimi leti (!), pravi neki sosed, potem bi imeli spet tak dober zrak, kot je bil nekoč. Zgrožena poslušam, ugovarjam, a ne poslušajo me, ni jim mar za

dejstva, podatke, znanstvene ugotovitve. Samo sekali bi, smisel življenja pa jim je avto, čim večji, čim lepši, čim dražji, čim bolj prestižen. Zadnjič me je sovaščan vprašal, kdaj se bom odločila in

menjala sedemnajst let stari avto. Nikoli, sem mu jezna odgovorila, ker avto zame sploh ni važen. Z njim se peljem in konec, samo sredstvo je, jaz pa iščem človeka, prijateljstvo, poštenje, prostost. Vem, da je pomislil, da sem nora, ali vsaj drugačna. Nekje na robu vasi Gorjansko so pred nekaj leti zgradili dve novi hiši, z vhodnimi vrati, izpostavljenimi vetru in dežju, nekje pri strani pa imata lesen nadstrešek brez izhoda, tako da iz hiše sploh ne moreš tja. Čemu pa tak nadstrešek,

sem vprašala prijateljico, ki je po poklicu arhitektka. "Ja, bože mili, za avto vendar, za avto, a ne veš, da je Slovencem avto najpomembnejša stvar na svetu, da bi ga kar na kavč parkirali, ko bi ga lahko", mi je razložila. Hiš, pred katerimi visi že leta napis NA PRODAJ, FOR SALE, še zdaj niso prodali, trava jih zarašča, kot nemi spomeniki naše neumne potrošniške mrzlice lebdijo sredi kraške gmajne. In ni so edine. Zadnje čase so na Krasu veliko gradili, brez vsakega smisla za estetiko, brez vsakega obzira za kulturno in arhitektonsko dediščino. Sedaj pa hiše samevajo z angleškim napisom FOR SALE.

Komu je namenjen??? Kljub temu Slovence gradbena mrzlica še ni minila. Načrtujejo se veliki hotelski objekti na Sviščakih (kdo bo tja hodil na dopust in v disko, ne vem), gradi se

prelepe Primorske vse prej kot spodbujujoči. Bližnja Padska nižina naj bi spadala med najbolj onesnažene predele Evrope, Primorska pa zaradi vetrov, megle in onesnaženja, ki od tam prihajajo, med najbolj onesnažene predele Slovenije. Sopara in zatohel zrak, nad katerim se vsako poletje vsi pritožujejo, v resnici nimata kaj opraviti s tistimi prelestnimi modrimi poletji, ki jih imam v spominu iz daljne mladosti. To je onesnaženje, ozon, težak zrak, ki prihaja k nam iz Furlanije in nam ne da dihati. In naši ubogi gozdovi so premajhni in nemočni pred tako ma-

so izpušnih plinov. Ljudje pa bi jih najraje vse posekali. Težko mi je, težko, ko v časopisu prebiram intervju s čebelarjem, ki pravi, da je zadnji čas za svetovni alarm. Medtem ko mi gradimo vrstne hišice in kupujemo vsakovrstni kič po trgovskih središčih, po vsej Evropi, po Sloveniji in še največ na Primorskem, neustavljivo umirajo čebele. Pa komu mar za te uboge, male živalce, ki so bile nekdanj tako blizu nam Slovincem, tako blizu, da smo celo častnik poimenovali po žlahtni kranjski čebelici. Sedaj je človek popolnoma pozabil na čebele, premamili ga je potrošniški blišč. Malokdo pa se zaveda, da je izumrtje čebel prvi korak k izumrtju človeštva.

Suzi Pertot

Volčiči in volkuljice iz Gorice in Doberdoba na poletnem taboru V razburljivi deželi Robina Hooda in njegovih zvestih prijateljev

Sherwoodski gozd s svojimi čarobnimi skrivnostmi je v prejšnjem tednu nudil zatočišče volčičem in volkuljicam iz Doberdoba in Gorice. Najmlajši člani skavtske organizacije so se navdušeno odpravili v zeleni svet Robina Hooda, lady Marian, Littla Johna in ostalih gozdnih prijateljev. Krdela Sambhur iz Gorice in Seonee iz Doberdoba so svoj Sherwoodski gozd doživljali v domu duhovnosti v Klanecu pri Kozini in seveda v okoliških gozdovih. Poletnega taborjenja se je udeležilo 31 otrok med devetim in enajstim letom starosti, ki so v "Sherwood" dospeli v ponedeljek, 19. julija. Po prvem soočenju z vsemi junaki, ki sta jih šerif iz Nottinghama in princ Ivan razglasila za razbojniko, so otroci pristopili na stran Robina Hooda in mu pomagali premagati zlobneže. Najprej so v gozdu zgradili pravo utrdbo. Poleg jambora so si postavili tudi bivake, taborni ogenj in prave postojanke. Ko so se udomačili v novem okolju, so se otroci začeli oboroževati in pri-

puščice, ki so jih nato preizkušali s prav posebnim trenerjem. Leto jih je v športnem popoldnevu naučil vseh potrebnih veščin, brez katerih je življenje v gozdu težko predstavljivo. Volčiči in volkuljice so se morali soočiti tudi s kar nekaj nepričakovanimi "nočnimi gosti": naj-

prej je male skavte obiskal skrivnostni vohun princa Ivana, ki je med otroke izstrelil ognjeno puščico. Že naslednji večer so se

se v nočni igri nasprotnikom postavili po robu in rešili kralja Riharda. Dogodivščina pa s tem še ni bilo konec. Že naslednji dan so se namreč vojaki princa Ivana spet pojavili v utrdbi v Sherwoodskem gozdu ter ponagajali otrokom. Uspelo jim je ponovno ugrabiti kralja Riharda Levjestr-

nega. Otroci so ga morali tokrat poiskati in rešiti v enem od nasprotnikovih podtaborov. Po daljšem boju je volčičem in volkuljicam le uspelo najti ključne verige, v katero je bil kralj Rihard vklejen. Prelisčili so vojake princa Ivana in osvobodili kralja. Le-ta jih je v zahvalo imenoval za viteze.

Po šestdnevnih dogodivščinah je čas vrnitve domov prišel prezgodaj. S pesmijo slovesa in podiranjem jambora so se volčiči od Sherwoodskega gozda poslovili v soboto, 24. julija. Vrnili so se domov. O dogodivščinah z Robin Hoodom pa so ohranili zelo lepe spomine.

Navihani tiger

pravljati na boj z zlobnimi vojaki pod vodstvom princa Ivana. Najprej so se naučili sestavljati loke. Izdelovali so tudi natančne

volčiči morali neposredno soočiti z osebno gardo princa Ivana, ki je do svojega tabora peljala ugrabljenega kralja Riharda. Otroci so

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

44

Če obstaja kje kakšen kraj, kjer se nikdar ne sprašujem, kaj sploh počnem tam, je to sredi oljk, smok, trt, cipres, rožmarina, sivke, sredi sredozemskega rastja, stoletnih hišnih pročelij, korcev, lončenih vaz, lesenih sodov, kamnitih suhih zidov, sredi brina in lepega, kot sam imenujem vse tisto, kar splošno imenujemo Sredozemlje. Tam sem doma, tu sem doma, bi lahko zapisal.

Ko sem se odpravil pred dobrim tednom dni za nekaj dni z družino na morje, sem seveda naložil v kovček skladovnico knjig, po eno za vsak dan, zajetne in take, za katere sem dolgo odlašal z branjem. Saj jih imate tudi vi gotovo na nočni omarici nekaj, ne? Mislim na knjige, ki ste jih kupili, a ste odlašali z branjem. Navadno vam obležijo, nekatere sam preberem tudi po več letih od dneva, ko sem jih kupil. To je tisto lepo druženje s knjigo, ki ni samo predmet branja, ampak je predmet, ki nosi v sebi svojo zgodbo, pravzaprav pa je že vsaka knjiga zgodba zase. In dogajanje okrog nje tudi! Skoraj za vsako knjigo vem, kdaj in kje sem jo kupil, če pa slučajno naslov pozabim ali avtorja (to se mi dogaja bolj poredko kot z naslov!), se pa naslovnice spominim, imam torej živ odnos s prav vsako knjigo, tudi s tisto, ki mi ni dala dosti, me ni navdušila, ali pa s tisto, teh je zadnje čase izjemno malo zaradi preiščene selekcije! Ki sem jo začel brati, a sem jo po nekaj desetih prebranih straneh odložil.

Prvi dan sem pod morskim borovcem tik ob morju, ki je sebi in meni šepetalo svojo večno zgodbo, začel prebrati zadnjo slovensko izdajo ameriške nobelovke Toni Morrison, ki jo je tudi tokrat imenitno poslovenil Jože Stabej za Celjsko Mohorjevo družbo in nosi naslov Milost. Vedel sem, v kaj se spuščam, tudi s to knjigo je ameriška temnopolta pisateljica ponovno dokazala, da je vsaj enkrat toliko šla Nobelova nagrada v prave roke. Izjemen slog, visoka knjižna slovenščina, zgodba, ki te pretrese, to je Milost. S seboj sem na otok v Kvarnerskem zalivu nesel tudi debelo knjigo - priročnik, ki ga je napisal dr. Zoran Milivojevič, psihoterapevt, ki je svoje delo naslovil Formule ljubezni in mu dal podnaslov Ne zapravimo življenja v iskanju prave ljubezni, zajetno knjigo, ki ima velik uspeh pri bralcih, pa je izdala Mladinska knjiga. Gre v bistvu za eno samo razlago, kako nesrečen je človek zaradi svoje predstave, ki jo ima o ljubezni. Motilo me je to in me še moti, knjigo sem temeljito prebral, a ostajam še vedno mnenja, da ima prav tisti, ki trdi, da ljubezen premika gore, da so imeli prav Latinci, ko so trdili: "Amor omnia vincit"! in ne nazadnje: Kdo bi sploh pisal imenitne romane, če ljubezni, srečne in nesrečne, ne bi bilo? Pa tudi nejevoljen sem bil, ker na ljubezen ne moreš gledati samo z očmi psihoterapevta, sam sem prepričan, da se ljubezni enostavno ne da razložiti, jo je zato neumno razlagati! Kaj bi svet brez ljubezni? "In če ljubezni ne bi imel..." Da ima knjiga uspeh, je po moje krivo dejstvo, da živimo sredi sveta, ki sicer vpije po ljubezni, a prisega na zunanost, uspeh

in cinizem, če že kapitala tokrat ne omenim. Kar je seveda žalostno!

Kar malce zamorjen sem segel po zadnji, precej zajetni, knjigi prijateljice, sicer izjemno znane slovenske izobraženke dr. Mance Košir, ki nosi naslov Drugačna razmerja; tudi ta je izšla pri Mladinski knjigi. Gre za daljše pogovore z moškimi in eno žensko, o homoseksualnosti govorijo, drugačnih razmerjih torej. Priznam, da sem vedno v nelagodnem položaju, ko se znajdem pred izpostavljanjem homoseksualnosti za vsako ceno, knjižka mi je ponudila nekaj lepih, a tudi tragičnih zgodb današnjega časa. Trdo branje za tiste, ki tega sveta ne poznajo, a v trenutku, ko vidiš pred seboj človeka, si ga dolžan spoštovati, čeprav si drugačen od njega! Manca to zna napisati, ni pa rečeno, da je vsem to všeč, med njenimi gosti pa so tudi izjemno bistri ljudje, ki o svojem homoseksualnem življenju govorijo stvari, ki bodo dale vsem misliti.

Kar zamorjen sem iskal med svojimi knjigami neko tako branje, ki bi "me potegnilo", a da ne bi bila kriminalka, ki jih sicer kar nekaj, odličnih, po možnosti, preberem vsako poletje. Rešila me je žena, ki mi je dala v roke knjigo iz zbirke Adelphi, na katero od nekdanj prisegam, je zares imenitna zbirka!

"Kupila sem jo na letališču, svetovalo mi jo je mlado dekle!" je bilo vse, kar mi je povedala o knjigi. Po dveh prebranih straneh sem vedel, da je Peter Cameron pisatelj, o katerem bom izvedel vse! V italijanščini sem pod borovci prebral knjigo Un giorno questo dolore ti sarà utile, ki je mojstrsko napisana, ne čudim se, da je pri Adelphi izšlo vse, kar je ta ameriški pisatelj napisal, na Googleu sem ga seveda takoj poiskal, že na otoku, da se razumemo... Seveda bo kmalu preveden v slovenščino, sem prepričan. Če se hočete v New Yorku zabavati z osemnajstletnim (pre) sitim, a bistrim mladeničem, ki se gre svojo ligo v rži, toplo priporočam! Prijatelju Vilku sem samo rekel: "A must read!" in je knjigo takoj nabavil, v originalu seveda.

Za zadnji dan sem si privoščil zadnjo knjigo Velikega, kot Alojza Rebulo v zasebnih pogovorih s prijateljico Tatjano (prof. Rojč!) imenujeva. Celjska Mohorjeva je izdala knjigo z naslovom: Skrivnost kostanjevega gozda, o kateri so napisali, da je roman, ki pa to ni, saj gre za vrhunsko, zares imenitno teološko predavanje, gre namreč za stilizirano, bogoskopsko pripoved, v kateri bo bralec našel vrhunec najboljšega Rebule; opisi in zaljubljenost v naravo, Dolenjsko, argentinske Slovence, krščansko vero etc... vse to je Veliki. Da je bil real-socializem čisto nekaj drugega, je seveda druga zgodba, ki je pa Veliki ni živel na lastni koži, in to se pri njegovem pisanju pozna!

In še nekaj: Sam bi resnično rad prebral kak tako vrhunski opis, kot ga je Veliki napisal o gozdu na Dolenjskem, o morju, o tistem morju, ob katerem sem bral njegovo knjigo in se tam počutil tako doma, kot se Veliki počuti doma v gozdu.

Očarljiv indijski svet (3)

Prostovoljka v Indiji – Skavtski center Sangam

Sangam je svetovni skavtski center v lasti organizacije WAGGGS, ki združuje vse skavtine široko po svetu. Simbol skavtinj je triperesna deteljica, ki jo lahko opazimo na levi strani vhoda v Sangam. Na desni strani je simbol te hiše: stiliziran jing in jang, ki simbolizira združitev, kar je originalni pomen besede sangam v sanskrtu.

Kaj se tu dogaja? Izvajajo se različni programi in seminarji, ki trajajo od enega tedna do desetih dni in vsebujejo različne tematike. Programe izvajamo večinoma prostovoljke, ki smo prišle sem pomagati tri mesece.

Amy je iz Anglije, Angelica iz Mehike in Michie iz Japonske. Skupaj ustvarjamo uspešno ekipo, saj smo se v tem mesecu spoprijateljile in uspemo lepo komunicirati med seboj. Odgovorna za program, Eszter, prihaja iz Madžarske, njena asistentka, Gwen, iz Malezije, odgovorna za stike z lokalnimi organiza-

cijami, Minakshi, pa je Indijka. Kdo prihaja sem? Večinoma so to angleško govoreča dekleta in žene iz Združenih držav Amerike ali Velike Britanije, pogosto pa pridejo tudi Indijke in dekleta iz različnih azijskih držav. Dogodki so odprti vsem, tudi tistim, ki niso skavtine, prav tako pa ni starostne omejitve. Tukaj spoznavajo indijsko kulturo in navade, obiščejo lokalne dobrodelne organizacije in v nekaterih primerih tudi naredijo kakšno delo zanje.

Delo je zanimivo, a včasih se počutim bolj turistična vodnica kot pa dejansko skavtska voditeljica.

ca. Navade, ki jih imajo drugi narodi na taborih in na splošno pri skavtih, so včasih res zelo različne. Prepevanje ob tabornem ognju pa povezuje vse, tako da med raznolikostmi lahko opažam tudi veliko podobnosti.

Velik izziv je sporazumevanje v tujem jeziku. Včasih se zbudim in si zaželim, da bi lahko vsaj med zajtrkom govorila v slovenščini, a žal ni mogoče, zato se moram že navsezgodaj zjutraj truditi, da razumem različne angleške naglase, kar ni vedno

lahko. Nazadnje sem opazila, da je lažje se sporazumevati s tistimi, ki jim ni angleščina prvi jezik, ker se zavedajo izzivov sporazumevanja v tujem jeziku.

Center Sangam se bo nam, ki smo vajeni koč v hribih, zdel na prvi pogled neke vrste hotel. Pod palmami se bohoti moder bazen, ki vabi obiskovalce. Za glavno halo se skriva očarljiv vrt, ki je skrbno gojen. V vrtu je veliko različnega sadnega drevja. Kuharice same pripravljajo na primer marmelado iz manga in arašidovo maslo. Sangam leži na obrobju mesta Pune v Indiji, zraven soseske Phulenagar, v kateri živi tristo družin srednjega sloja, soseske Indiranagar, v kateri živi deset

tisoč ljudi nižjega in srednjega sloja ter nasproti nelegalnega barakarskega naselja. Vloga tega centra v družbi je pomembna. Leta 1966, ko je bil zgrajen, je nudil delo lokalnemu prebivalstvu: kuharicam, čistilkam in oskrbnikom. Nekateri delajo tu že vrsto let, vsi obiskovalci pa gredo na obisk k Tarabai, upokojeni kuharici, ki je v

centru delala več kot trideset let. Sčasoma so začeli odgovorni za center sodelovati tudi z lokalnimi organizacijami. Z nekaterimi izmed teh sodelujejo sedaj že več kot štiri-deset let. Sodelovanje se ne omejuje le na obiske, pač pa Sangam redno skrbi za donacije, štipendije in delo v organizacijah, saj nudi udeležencem možnost dela z njimi, poleg tega pa vodi program, ki je na-

menjen prostovoljkom, ki bi želele delati le v lokalnih organizacijah. Sangam je miren kotiček, neke vrste oaza, ki včasih s kaotično Indijo nima prave zveze, a obiskovalcem nudi razvedrilo in mir, zato se nekateri radi spet in spet vračajo.

Slavica Radinja

Zamejski šport

Julij pregovorno mesec za počitnice športnikov

Da vlada v zamejskem športu tradicionalno poletno zatišje, lahko iz dneva v dan razberemo že iz vse leto izjemno bogatih -športnih strani Primorskega dnevnika. Kako pa naša športna srenja sploh preživlja to obdobje, ko so telovadnice in igrišča zaklenjeni, žoge pa nabirajo prah v košarah? Kar brez skrbi, ne bomo razkrivali, kdo je na Formenteri, kdo na Sardiniji in kdo na afriškem safariju, vseeno pa je zanimivo, kaj se v tem času dogaja.

Julij je mesec, v katerem resnično vsi tekmovalci - ki nastopajo v zimski sezoni oziroma v času, ki sovpada s šolskim letom - mirujejo. Nekateri trenerji tudi zaradi pogodbenih obveznosti nadaljujejo z vadbo vse do konca junija, najbolj resni pa z začetkom avgusta že startajo s

priljubljeno žurko na hrvaški otok Pag je pred nedavnim šlo celo nekaj naših mladih ekip v popolni postavi), vseučiliščniki pa opravljajo obračun poletnega roka in pripravljajo, kako zgodaj bo kazalo spet po-prijeti po velikem šmarnu in koliko izpi-tujev bo treba polagati septembra. Celo poklicni športniki lahko v tem obdobju malce izklopajo, čeprav je zdaj tudi sk-

rajni čas za iskanje delodajalca za novo sezono. Na pripravah pa se bodo morali predstaviti v spodobni kondiciji, tako da najbrž vsaj v fitnesu tudi nekaj trenirajo. Tega problema pa nimajo reprezentanti, kot sta lahko Matej Černic in Loris Manija, za katere ni sezone pravzaprav niko-

Kdor dela in se v prostem času ukvarja s športom, gre v tem času na dopust, uživa z družino in ob dejavnostih, ki jih med sezono ne uspe gojiti. Številni ljubiteljski športniki tako... ljubijo gibanje, da ga ne opustijo niti na teh razmeroma kratkih počitnicah. Igrišča na odprtem pa žal

bolj malo uporablja, z razliko od preteklosti. Lani smo v tem mrtvem obdobju širše spregovorili o raznih poletnih turnirjih, tokrat bi se zaustavili prav pri zunanjih igriščih. Pred kratkim je pod večer podpisani srečal v Boljuncu že poldrugo desetletje nenadomestljivega člana Jadranske ekipe Christiana Slavca, ki je v športni odpravi pritiskal na pedale in imel v najlonki vreči košarkarsko žogo. Seveda je bil namenjen na vaško igrišče na Jami, kjer stoji koš z zloglasno železno mrežico. Da je tak izvrsten strelec, se že 31-letnik lahko zahvali tudi vadbi na tej ploščadi, ki je še danes ne opuščja. Sploh igrajo neskončne "partidine" po raznih športnih središčih v bistvu vedno eni in isti, mladim rodovom, ki bi lahko poletno obdobje odlično izkoristili za izpopolnjevanje znanja preko individualnega treninga oziroma merjenja moči s prijatelji, pa znojenje v vročini (četudi navsezadnje ob igri in zabavi!) ne diši preveč. Seveda tudi v tem primeru ne

gre v celoti posploševati, saj so tudi med mladimi izjeme, ki gredo tekat, kolesarit, plavat, dvigovat uteži, skratka trenirat. Poletje je čas izobraževanja za trenerje, ki v določenih panogah morajo celo na oddaljene tečaje za pridobitev licenc. Tako je najbrž tudi za naše redke sodnike. Dokaj dejavni pa so tej vroči dnevi tudi za športne delavce posameznih klubov, ki vneto iščejo pokrovitelje in primeren proračun za novo sezono, katero je treba natančno začrtati tudi kar se tiče trenerske ekipe, igriškega kadra za člansko ekipo, angažiranja novih mladih tekmovalcev, nabave opreme itd. Ne pozabimo, da so povečini čisti amaterji, zato jim gresta iz teh stolpcev vnovič občutena zahvala in spoštovanje. Pa vendar, šport je res pomembna in resna zadeva, a vsakdo - od profesionalcev do amaterjev - naj si vsaj v tem obdobju vzame nekaj časa, ko lahko ostane telefonček izklopljen, vse skrbi pa doma. Športniki in ostali, vsem prijetne počitnice!

HC

li konec in gredo na počitnice šele... vsakih nekaj let.

vse bolj prazna samevajo, kar pomeni, da jih mladina poleti

igri in zabavi!) ne diši preveč. Seveda tudi v tem primeru ne

Na uredništvu revije Pastirček na goriškem Travniku

Obisk otrok iz goriškega poletnega središča Srečanja 2010

Vsredo, 21. julija, so imeli na uredništvu otroške revije Pastirček na goriškem Travniku obiske. V jutranjih urah sta namreč v spremstvu animatorjev prišli dve skupini (predšolskih in osnovnošolskih) otrok iz poletnega središča Srečanja 2010, ki v Zavodu Sv. Družine v Gorici poteka od srede junija vse do konca julija v organizaciji Skupnosti družin Sončnica in Športnega združenja Olympia. Urednik revije g. Marijan Markežič je otrokom orisal zgod-

bo mesečnika, ki je nastal v poletnem času in je torej že več kot 60 let živo prisoten med šolniki in šolarji, ki ga uporabljajo pri pouku in verouku. Bere ga več kot 90% vseh osnovnošolskih otrok iz Goriške in skoraj toliko iz Tržaške in Benečije, več kot polovica malih naročnikov redno sodeluje s spisi, risbicami, pesmicami ali odgovori na kvize. Revija goji občedloveške in slovenske vrednote, kot so jezik, kultura, izročilo, navade in šege, slovenska prisotnost v zamejstvu

itd. Najmlajše bralce nagovarja in uči k vrednotam, kot so poštenje, dobrota, vestnost in marljivost, ne nazadnje tudi lepo obnašanje in varovanje narave, zaradi česar je tudi tiskana na naravi prijazen papirju. Obenem je izraz slovenskih piscev in ilustratorjev za najmlajše člane slovenske narodne skupnosti v Italiji. Posebno mesto ima v Pastirčku gojenje in popravljanje najpogostejših napak pri uporabi materinščine; v njem je dovolj prostora, da malčki lahko sami soust-

Foto DPD

varjajo revijo. Urednik je malčkom povedal, da letno izide

deset števk revije na 32 straneh, od katerih jih je več kot polovica

in risali o tem, kar so doživeli na obisku.